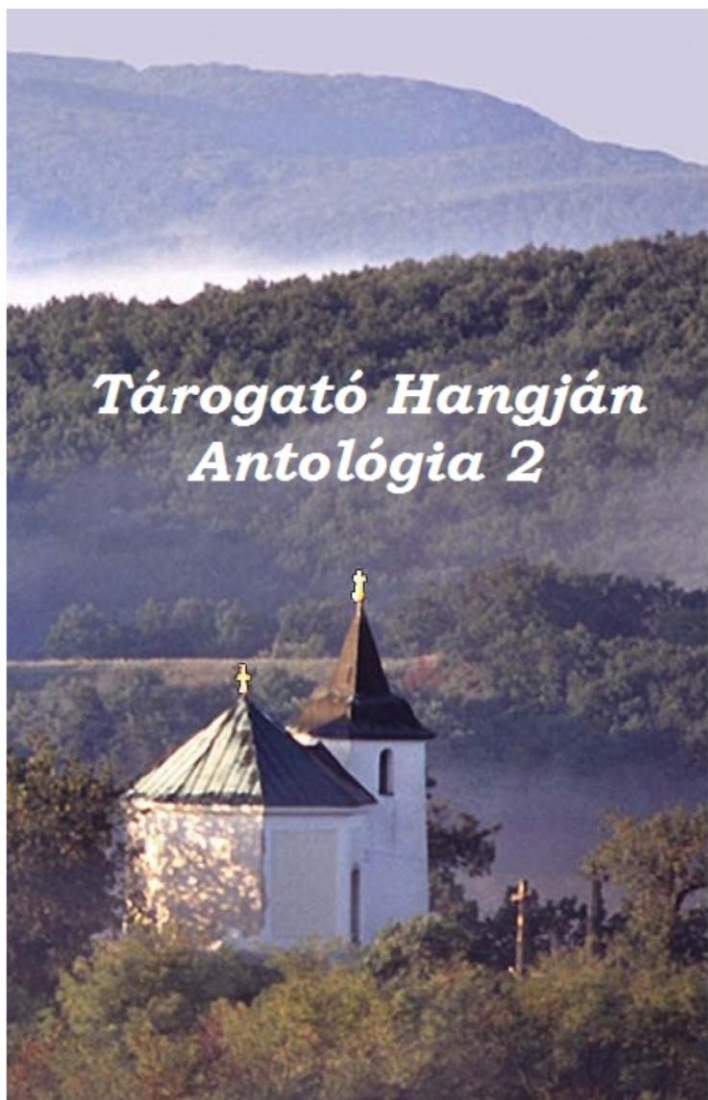

*Tárogató Hangján
Antológia 2*

Tárogató Hangján Antológia 2

Tárogató Hangján Baráti Közösség irodalmi
válogatása

2015

Szerzőink:

Anger Tamásné - Jilon
Bodor Miklós László
Csobai Vera
Erdős Attila
Lélek Sándorné – Ekpafat
Nagy Menyhértne - Vica
Nemes Kiss Katalin
Sándor Kinga

Korrektor:
Csobai Vera

Kiadja:
Tárogató Hangján Baráti Közösség (Alapítva: 2007)
<http://ekpafat-kistarogato.gportal.hu>
Minden jog a szerzők kizárólagos tulajdona.

ISBN:

Borító:

Bodor Miklós László: reggeli köd c. fotó

Nyomdai előkészítés és nyomdai munkálatok:

Qualité Kanizsa | Cím: 8800 Nagykanizsa, Kinizsi u. 17. |

Tárogató Hangján baráti közösségünk története

Az oldalt 2007-ben hívtuk életre.

Abban az időben a belépési kredit fejében minimális tárhelyet és egyszerű modulokkal honlap-építési lehetőséget kaptunk. Első lépésként két barátomat hívtam meg. Írásainkat szerettük volna egy helyen biztonságban tudni, valamint néha összejönni, csettelgetni.

Pár hónap múlva közös ismerősünktől meghívást kaptunk egy szövetségbe, ahol írásainkat közölhattük, jó lehetőséget láttunk benne, így elhagytuk a szerény kis lapunkat, amit nem töröltem, ám megvallom csúnyán magára hagytuk. Néha-néha benéztem, meg van e még? Meg volt, elhagyottan, árván várta haza hűtlen lakóit...

Évek múlva szerzői jogvita miatt elhagytuk a szövetséget.

Nem tértünk vissza, kevésnek tartottuk a fejlesztési lehetőségeket. Egy új honlapban gondolkodtam, nem kis befektetéssel megrendeltem a már igényesnek is nevezhető „Tárogató Hangján” domain nevű új portált, rengeteg rovattal, kellemes külsővel. Két év

múlva több ezer írással a tarsolyunkban, elég nagy létszámmal kibővülve voltunk jelen az interneten. Egyre többen akadtak olyanok, akik írásaik tárolására használták, azonban a közösség építő munkájában nem vettek részt. Ekkor úgy döntöttünk, lezárjuk a nyílt regisztrációt és felszámoljuk a passzív tagok publikálási lehetőségeit. Baráti közösségünknek sok szép írása volt, ezekből válogatva kiadtuk az első Antológiánkat. Mindezt önerőből a felhasznált oldalszámok szerinti elszámolással, egyenlő példányszámban felosztva.

Nem tartott sokáig az örömünk, elkezdték támadni a portált. Szolgáltatónk, a tárhely tulajdonosa minden tőle elvárhatót megtett, segíteni próbált, hónapokon keresztül, hetente több alkalommal a saját mentéséből állította vissza a tartalmat. Rettegve léptünk be, vajon mit találunk rajta, a fekete arctalan csuklyással nézünk e szemben, vagy a kedvenc főoldalunkat pillantjuk meg. A csuklyás győzött! Feladtuk. Egy jó minőségű laptop árát buktam el a kivérzett oldallal, irigység, bosszúállás áldozataként.

Ekkor tértünk vissza elhagyott kis oldalunkra, hol nyugalom várt és otthonra találtunk. Alig laktuk be, nagyon kedvező ajánlattal kerestek meg honlap szerkesztéssel kapcsolatban. Éltem a

lehetőséggel, így hamarosan birtokba vehettük immár a második "Tárogató Hangján" baráti oldalunkat, aminek következtében ismét magára hagytuk szerény kis hajlékunkat. Azonban az új oldalunkkal sem volt szerencsénk, elképzelésünk szerint támadóink tértek vissza, és egyre sűrűbben jelentkeztek a bajok, hol a szolgáltatónk szerverét lassította, máskor a levelezési rendszerünk omlott össze, gyógyíthatatlan kódhiba következtében. Webmesterünk sokat dolgozott a megoldáson, de a jó szándék, segítőkészség kevésnek bizonyult ahhoz, hogy életben tudjuk tartani. Ekkor felmondtam a szerződést, végleg töröltettem az oldalt.

Vihar utáni szivárvány reményeként toppant közénk egy szegedi informatikus, önzetlen segítséget és „bombabiztos” honlap készítését vállalta, amennyiben a saját szerverén tároljuk a portálunkat. Gyanútlanul belementem. Természetesen a részbeni "teljesítését" követve értékes ajándékaimmal egyenlítettem ki a munkája értékét, mivel nem szeretem lekötölni magam. A szivárvány azonban elmaradt. Derült égből villámcsapásként kellett szembesülnünk azon tényekkel, miszerint esze ágában sem volt a honlap befejezése, baráti közösségünkbe való „beférkőzéssel” egyik oszlopos tagunk, barátunk

szemmel tartása volt a célja. A félig elkészült honlapot az „önzetlen bajkeverő-informatikust” örökre töröltük.

Ekkor végleg hazaköltöztünk kicsiny, de biztonságos szellemi otthonunkba.

Elszomorított a sok sikertelen próbálkozás, még sem adtam fel. A sorozatos kudarc megtanított harcolni, konokká váltam. Soha nem kértem, és nem fogadtam el a baráti közösségtől anyagi hozzájárulást a honlapok szerkesztéséhez, fenntartásához, mindezt a férjem egyetértésével gazdálkodom ki a családi kasszából. Nem költök luxuscikkekre, egyetlen szenvedélyem van csupán, összetartani baráti közösségünket és helyet biztosítani írásainknak, hogy soha senki ne tudja csorbítani, elvenni, vagy megosztani "szellemi gyermekeink" jogait (szerzői jogainkat) és ne legyünk mások szellemi rabszolgája.

Mivel azonban egyetlen fillér bevétellel sem rendelkezünk, a mi köreinkben a honorárium fogalma ismeretlen. Mi egymásnak és látogatóinknak tartozunk alázattal, tisztelettel és köszönettel, mivel Ők tisztelnek meg bennünket a figyelmükkel és olvasnak. A mi munkánk ellenértékét ebben mérjük, fizetésünket ebben kapjuk.

Ezért érdemes, - talán nem tűnik nagyképűségnek, ha leírom -, és megtiszteltetés a Kistárogatón szerzőként megjelenni, a Tárogató Hangján baráti közösséghez tartozni.

Kategóriánkban évek óta vezetjük a TOP listát, napi egyéni látogatóink számával.

Szerzőink jó tollú amatőrök, írók, költők, újságírók. Kanadából, Péter barátunk véleményét olvashatjuk, Erdélyből az esperes úrtól kapunk rendszeresen lelki-táplálékot.

Azért, hogy írásaink elhelyezése miatt későbbiekben sem legyen gondunk, nagyon sok tárhelyet vásároltam, jelenleg a „monumentális tárhely” minősítésnél dobogósok vagyunk.

Amire büszkék vagyunk! Majdnem mindenki tagja a "Tárogató családnak" akikkel együtt indultunk el ezen a rögzös úton.

Keresztény szellemiségünket, nemzeti-polgári értékrendünket megtartottuk. Együtt sírunk és nevetünk, segítjük egymást a közös utunkon, akinek nehezebbé válik a sorspoggyásza, annak terhére megosszuk, hogy ne roskadjon össze alatta. Közösségünkben van a mi erőnk, ez kovácsolja még erősebbé, egységesebbé a barátságunkat.

Önálló Irodalmi és Antológia oldallal rendelkezünk, melynek színvonaláról, szigorú, de igazságos, teljes jogkörrel felruházott főadminunk gondoskodik.

Többen csatlakoztak hozzánk, akik gyarapítják "Tárogató család" létszámát, mentek is el néhányan, főleg az újak közül, de mi is folyamatosan töröljük a passzív tagokat, azokat, akik nem tudtak beilleszkedni, megfelelni, baráti közösségünk szellemének, értékrendjének, illetve nem kívántak részt venni a közösségépítő munkánkban.

A portált minden évben banner- mentesítjük annak érdekében, hogy a szolgáltató reklámja ne zavarja az egységét, munkánkat, és a küllemét. Szellemi otthonunk „informatikus-mindenesévé” léptem elő, mivel szakember nincs közöttünk.

Portálunk biztonságáról a szolgáltató webmestere kezkesedik, tőle minden segítséget megkapok, együttműködésünk példamutatóan korrekt.

A banner-mentesítést 2015-re, a budapesti találkozónk alkalmával, (hátam mögött, titokban összegyűjtött pénzből) a tőlük kapott összegből rendeztem. Hálásan köszönöm!

Sokszor megkérdezik tőlem, normális dolognak vélem azt, hogy másoknak tartok fenn és üzemeltetek honlapot a saját pénzemen?

A válaszom mindenkör: - igen!

Valamint arra költöm a pénzemet, amivel örömet szerezhetek barátainknak, olvasóinknak egyaránt. Irodalmi főadminunk és adminjaink szorgalmas munkájukkal legalább akkora értéket teremtenek, mint az oldal anyagi vonzata. A kiadásra váró antológiánk korrektúrája is óriási feladatot jelent, ezt a munkát Csobai Verácska vállalta baráti alapon, aki „A lélek húrja” c. könyvem korrektúráját baráti szeretetből, önzetlenül végezte.

... és megéri, mert nemsokára kezünkben tarthatjuk legújabb közös szellemi termékünket, második antológiánkat, melyet ismét sikerül olyan feltételekkel kiadnunk, ami ez idáig ismeretlen az internetes közösségekben. Pontosan, az előzővel megegyezően, a kiadás költségeit oldalszám-szerinti elszámolással, és egyenlő példányszámmal osszuk fel.

Lesz e tovább? Azt hiszem igen, mert így érdemes baráti közösséghez tartozni, dolgozni, könyvet kiadni, ahol bebizonyíthatjuk, hogy az összetartó szeretet mellett a „szoros elszámolás is a hosszú barátság titka”.

Lélek Sándorné Gizella - Ekpafat

Anger Tamásné Jílon

A múlt tenyerén

Idén madaraink már október végén kopogtattak párkányunkon. Úgy gondoltam, játékos kedvükkel pengetik a szezonnyitást. Korai még kölest hinteni az asztalukra, egyeztem meg magammal. Aztán jóanyám visszaigazolta, hogy nála is bejelentkeztek a menzára, kitettem a tavasszal beemelt etetőt. Hamarosan kifényesítették. Megint meghajoltam ösztöneik előtt.

Csendes délután előkerestem nagyapáim apró igazolványképeit.

Egyszerű emberek voltak. Egyikük alacsony, zömök, kreol bőrű, saját gazdaságban dolgozó parasztember.

Hároméves voltam, amikor elment. Nemrég tudtam meg, milyen nagyon szeretett engem, az elsőnek érkezett unokát. Évtizedekig voltam hűtlen hozzá.

Anyai nagyapám magas, szikár, egyenes tartású, intező volt egy birtokon. Az én gyermekkoromban már az ország másik szegletében dolgozott.

A legnagyobb havas hideg időben sem gombolta be tarka kecskeszőrrel bélelt bundáját, amire mindig felpillantok, mikor a padlásra megyek fel. Soha nem haladt el a házunk előtt úgy, hogy be ne lépett volna hozzánk. Fából készült, barna utazó bőröndje a tető alatti száraz zugban várja, hogy magamhoz vegyem. Ha hírét vettük, hogy hazajön, kimondhatatlan lázban égtünk, számoltuk a perceket, lestük a járatokat.

Mi, cserfes kölykök, amint belépett az ajtón, megrohantuk, körbefogtuk, csimpaszkodtunk rá.

- Mit hozott papa?

- Most meg nem tudtam semmit sem hozni, alig értem el a vonatot! – próbálta komolyra venni. Csalódottan ereszkedtek alább a vékonyka gyermekkarok. Aztán, amikor hagytuk levegőhöz jutni, narancs, füge került elő a flanel ingek tetejéről.

Máskor bokáig érő, sötét barna, kemény bőrkabátban állt a konyha közepén, zörgette a gyűjtögetett aprópénzt. Hirtelen nyitotta ki két összefogott markát, csörögve hullottak alá a fillérek. Öten vetettük rá magunkat. Testvérem egy idő után új szabályt talált ki. Hasra fordulva, karjait, mint lengő szárnyakat kitárva, amit le tudott fedni, az az övé lett. Méltatlannak éreztem a változást. Kérdőn emeltem fel tekintetemet.

Mély ráncai közt utat találó gyöngyszemeket így,
utólag, szeretném fölfogni tenyerembe. Nem
tudom derűje vagy elérzékenyülése indította-e el
visszafozott lelkéből.
A nehéz időközön mulatásra mindig kész derűje
segítette át.

Tizenhárom éves koromban hagyott magamra.
Ragaszkodásom hozzá holtában is, összetörte
kamasz lelkemet. Rajtam kívül még négy unoka
vette körül, de akkor szentül hittem, egyik sem
szereti jobban, mint én. Esti futásaimat temetői
séta zárta. Gyógyír volt, ha csak láttam a nevét a
fejfán. Gondolom, ő meg mosolyogva ismerte föl
rajtam felgyűrt száru mackónadrágját. Gyászom
sajátos jelképét.

Máskor sírástól maszatos arccal vettek be nagy
keggyel az idősebb fiúk a temető mellett
hétköznapi estefelé rendszerességgel
összeverődött focicsapatba, bár nem én voltam
ott az egyetlen lány, mindenki tapintatosan
hallgatott arról, miért nem a postaút felől
érkeztem.

Nagyon sokára a halála után, együtt utaztam
Vörös Tónival. Finom öregúrral. Megszólított.
Tudom –e, nagyapám a jóképű tizenkilenc éves
fiatalember sötétpiros birgerli csizmában
feszített, karján süldő róka utazott.
Meglepett. Erről valamiért soha nem esett szó

minálunk. De az a hangulat, ahogy megidézte, még mélyebbre zárta szívemben.

Jussomat apai nagyapámtól, csak az utóbbi években ismertem föl magamon. Már-már harcias ragaszkodásomat a földhöz, a növényekhez, fákhoz, madarakhoz. Erdők, patakok, kutak, lovak, kutyák világához. Ezzel együtt a kétkezi munkához. A befőzés gyönyörűségéhez öröméhez.

A természetes anyagokhoz, bőrhöz, fához, vályoghoz. A széna és a frissen kaszált fű, kábító illatához.

Vonzódásomat a lenvászon szöttesekhez, ősi hagyományokhoz.

Évszakok változásához. Ahogy egy ideje érzem a közelgő havat.

Ebből eredendően a természet határtalan bölcsességéhez.

Álltam a szántóföld szélén egy csodás őszi napon. Apámnak vittem ki valamit. Fordultam volna, de valamiért nem tudtam otthagyni. Vetett. Csak néztem. Figyeltem lépteit a frissen boronált földön. Kísértem a karja lendülését, amint az elibe kötött vetőzsákból egyenletesen szórta a magot. Gondolatom szelíd íve átölte.

Ámultam a harmónián, miközben tudtam, ebben nekem a törvény szerint nem lesz részem, hiszen ősidők óta a kenyérmag vetése férfi dolga.

Kétség sem fér hozzá, ők ösztönösen tudták, mikor mit kell tenni. Boldog elégedettséggel nyugtáztam: az ismeret átörökítése köztük biztonságban van.

Szeretem a jó bort. Kizárólag a sötétet, a vöröset, a zamatosat, amivel minél tovább kényeztem íz világomat, megérinti belsőmet a természet, jó eséllyel oldja mostani, szinte ámokfutó életünk kibogozhatatlan, keményre durvult csomóit. Fejedelmi kísérője egy nagyszerű vacsorának, kedélyes beszélgetésnek langyos nyáresten, vagy éppen pattogó tűz fényének előterében.

Sok időt töltöttem az első három évemből náluk. Nagy küzdelmekkel másztam fel az asztal tetejére, aztán diadalittasan szólaltam meg, rámutatva a cserépkorsóra: - bor!

Ez volt az első szó, amit kimondtam. Nagyapám nevetve, büszkén- boldogan ölelt magához. Mintha könnyed biztonságban lebegtem volna. Nem emlékszem abból az időből bor ízére.

Érettségi előtt táncolni kért a srác. Rajta kívül senkit sem ismertem, aki pipázott volna. Akkoriban ez nem volt már divat. Mielőtt nyújtotta volna a kezét, apró koccantásokkal komótosan ürítette ki a maradék dohányt. Valamiért olyan magától értetődőnek, ismerősnek tűnt a mozdulatsor.

- Létezhet valami nagyon régről, ami magyarázatot adhat?
Nem hagy nyugton a gondolat, orrom különös affinitása efféle kedves illatokra. Azt képzelem, ötven év üvegablakát letörölve, amikor onnan, az asztalról felemelt engem az én nagypapám, s odabújtam hozzá, a dohány aromáját éreztem naptól cserzett nyakán. Tudnom is kell, amit most sejteni vélek, azonnal tárcsázok.

„- Szia, Papa! A te apád cigarettázott?”- rohanom le, gondolkodás nélkül a magam falhoz állító modorában.

„- Azt is, de főleg pipázott.”

Nézem a reggel gyújtott gyertyát. Mellé teszem a poharam, kortynyi vörösborral.

Kinyitom újra a katonakönyvet, az egyetlen ereklyét - tőle.

Mélyen hiszem, hogy ma valóban nyitva lehettek az ég csatornái, mert a láng különleges, édes tánccal mesélt nekem.

2014. 11. 02.

Indiánasszony

... nem akarok írni, soha nem is tudtam úgy, ahogy szerettem volna, nem is fogok tudni - lemondtam róla évek óta - harcoltam ma éjszaka is, most először vesztettem...

„Amikor jókedved van, minden, amit láatsz, színes, illatos, harmonikus, és hidd csak el, az Úr semmi másért, csakis azért tette oda eléd, hogy boldogítson!”

Akkor még csak néhány hónapja jártam új munkahelyemre. Május délelőtt könnyedén kapkodtam a lábam, szokatlanul forró volt a járda, puha lépteim ritmusát bekarcolta emlékembe.

Egyforma távolságra állt a buszmegállótól, és a kisbolt bejáratától. Behúzódott a szürke ház árnyékába. Mintha egyenesen a falba kívánna olvadni.

Magas szárú fekete, fűzős cipője orrán játékos fénysugárgyerek nevetgélt. Ő sem viselt harisnyát. Galambszínű, elől gombos szoknyáját vékony öv fonta körbe, már-már attól tartottam, leeshet keskeny derekáról. Flokon ruháján apró kék nefelejcskek nyíltak miniatűr zöld száraikon. Réges-régen horgolt, keményített alabástrom gallér pihent a vállán. Erősen öszülő haját kicsi

kontyba tűzte a tarkója fölé. Kreol bőre sima volt, sovány arcára feszült. Szeme olyan, mint az özeké, kedves, meleget árasztó. Szája ívén huncut mosoly lakott.

A magukat általában rúzsozó öregasszonyokkal ellentétben Ő nagyon halvány, a barack és a rózsá árnyalatából kevert színt használt. Bal kezével alig észrevehetően a kerekesev vásárlójára támaszkodott, úgy tűnhetett, mintha azért állna ilyen közel hozzá, nehogy aztán óvatlan pillanatban rakoncátlan kölyökként önálló életet vegyen magának.

Váratlanul ért, amikor jobb kezét lassan a szájá elé emelte, és valami kimondhatatlan egyszerűséggel slukkolt a filter nélküli cigiből. Fürge gondolattal megelőzött, halk szóval üdvözölt. Zavaromban mély bólintással válaszoltam, miután torkomon akadt a hang. Elveszítettem a ritmust, majdnem orra buktam a meglepetéstől.

- Uram Isten! ... Nyolcvan! ... És cigizik! -
Döbrentem meg, és nevettem föl ugyanakkor
hirtelen jókedvvel magamban.
Amit most láttam, az a természetes, ősi
eleganciát sugárzó mozdulat, egyszerűen
hihetetlennek tűnt számomra, elképzelni sem
tudtam mindeddig.
Attól a pillanattól kezdve, kétség sem férhetett

hozzá, nem okozhat problémát feltoloncolni a kis kerekese bevásárló kocsit a buszra.

Már nincs módomban kideríteni, barátságunk magját először nem-e ott, a buszmegállóban öntözte meg éltető nedvvel, - amit be kell vallanom -, majdnem orra bukásom komikus fotója csalt a szemébe. Bármikor fölidézem életem egyik kedves epizódját, lelkemet derű és nyugalom keríti hatalmába.

Akkor ott még nem gondoltam rá, hogy aztán őszinte, kölcsönös szimpátiává érik ez a buszmegállós találkozás. A sok éve megszűnt műkönnny neve, amit csak ő használt – szégyenemre -, már törlődött fogyatkozó szótáramból.

Sajnos csak pár évig haladt életünk mezítlábas gyalogútja közel egymáshoz. Nemsokára ágynak ereszkedett. Minden alkalommal, amikor a nevét láttam aláírva, apró üdvözetet küldött remegő, egyre halványodó vonalvezetése.

Azóta valahány csodálatos találkozás talál rám az életben, mindegyikben egy picit úgy érzem, mintha Indiánasszony intene felém, mint akkor, azon a tavaszon.

2007. 10. 09.

Templom

Néhány éve, nyári ebédkészítés fortélyát tudakolni anyámat hívtam segítségül. Ő is sietett, éngem is szorított a hamarosan érkező családom, gyorsan lezártuk mindketten. Nem emlékszem mi volt elakadásom oka, rég elfelejtettem.

A telefonba otthonról beszűrődő déli harang szava azonban időről időre felcsendül éledező lelkemben.

Furcsa módon ölelik e szent helyek életemet. Különös hangulatokat, érzéseket, szagokat, színeket küldenek hozzám, nincs kegyelem, vágyaim visszasodornak az időben. Gyermekkorom templomát, mind eddig, és még házas koromban is sokáig a szinte egyedülállóan közeli templomot a nap minden percében érzékelttem. Pár méterre áll a házunktól. Láttuk a kertünkből, udvarunkról, a barackfánkrol, az epresből, ahonnan az érett gyümölcsöket nem volt időnk kivárni. Konyha asztal mellől, ahol nagyjából az éltünk zajlott. Rongyos, hólyagosra ázott papírzsák sikolyát, amin írni gyakoroltam, és a magam belső sziszegését felváltva hallom, míg végre tényleg csoda jön, karcoló ceruzám esetlen betűformái anyám szerint elfogadható képet mutatnak.

Keserv szülte varázslat eredményét: k és f betűket.

Ma már tudom, segítséget vártam tőle. A szabadulást, hogy minél hamarabb menekülhessek a gyakorlatból. Akármerre tekintettem, a látóterem kis részébe mindig bent foglaltatott. Emberöltők imáit, örömét, bűnét, szégyenét halandónak láthatatlanul a mindenség csillagfényes köcölléjére hímezve őrzi a kezdetek óta. Ma is csodálatos, velünk élő eleven óra.

Hozzá igazodott a falusi ember életritmusa. Intett, óvott, figyelmeztetett. Nem csak delelőre, litániára, ünnepre, jégvihar közeledtére, de elmúlásra is. Ahogy cseperedtünk, egyre több időt töltöttünk a kertjében. Hatalmas, csodálatos hársfák vették körbe a kétszáz éves óriást. Szédítő illatuk végleges bebocsátást engedett a nyárba. Szaladtunk, megelőzve a harangozót. Amíg fel nem ért, volt módunk csúszkálni a fényesre kopott lépcsőkorlátokon. Nem is mindig harangozni igyekeztünk, hanem lingálni. Hiszen a hosszú, vastag kötéllel, a nagyharangéval, csak a férfigyerekek tudtak megbirkózni. Két kislány markom nem birtokolhatta teljes egészében. Amikor már lendületet kaptak, derekunk alatt visszafordítva, hurkot képezve, ráültünk. Óriási

élmény volt le s föl emelkedni. Elfojtott kacajok kúsztak föl a toronyba, az ott táborozó galambok viszonyaiba. Ez a szelet volt a játék íze. Mindannyian ismertük, kitanultuk a harangozás tudományát. Tudtuk, hányszor kell csöndíteni, ha nő, hányszor, ha férfi vagy gyerek fekszik a ravatalon.

Fájdalmas szégyen suhan át öregedő asszonykoromon, mert ma megbuknék a vizsgán. Szabadok voltunk, vagy legalábbis azt gondoltuk. Mint a spongya, szívtuk be a felnőttek elhullajtott gondolatait. Sokszor nem is sejtették, szélnél sebesebben terjed a szóbeszéd a gyerekszájjal. Persze mindent el is hittünk, naivak voltunk, az emberek szavát valóságba könyveltük.

Májusi estén, ha már muszáj volt elmenni litániára, hamarabb gyülekeztünk, csakis a játék kedvéért. A szakításosat szerette mindenki. Hamar ráéreztünk a rafinériára. Ha kedvünkre való társunkon volt a sor, éltünk a titkos hozzásegítés tudományával, de aztán természetesen nem felejtettük elhangoztatni, semmiről sem tehetünk. Kézen fogva suhantunk a szembe partra. Hogy fájt a fezünk, csak egy pillanatig lehetett, míg az áhított izzadt gyermekmancs a miénket meg nem szorította, és felzendül ismét az:

- Adj király katonát! - csatakiáltása.
Arra sem mindig sikerült ügyeltünk, hogy ne
háborgassuk a hátsó sarokban szürkületbe
burkolózó Rafit vagy Lenkét.
Kisgyerekként még bizonyosan nem voltak
határozott fogalmaim a Teremtővel
kapcsolatban, de ma úgy hiszem, nem lehetett
ellenére a gyermekkacaj.

Iskolás voltam már, amikor megérkezett az
Atya. Mint bárányokat terelt bennünket. Innentől
kezdve az életben is. Fürödtünk a szeretettében,
mint madarak a friss esővízben. Finomabbak,
érzékenyebbek, okosabbak, szelídebbek és
persze istenhívőbbek lettünk felnőtt korunkra
mindannyian.

- Bogárkáim! Kutyukáim! - így hívott
bennünket.

Egyenes gerinccel állt a szószékben, tekintete két
keze egymáshoz érintett ujjain nyugodott.
Csodálatos egyszerűséggel prédikált. Nem csak
képzeletben jártuk be a szent helyeket.
Marseille felé vándorlásunkban, mit Lázárról és
Mária Magdolnáról mondott a buszon, egyike
legkedvesebb legendáimnak.

Sajnálom, hogy az óta sem lelek arra a
történetre, amit meggyőződéseim szerint anyja
templompadját ritkán koptató fiamnak is szánt.
Kennedy elnök utolsón reggelét.

Szeretném újra hallani szófüzéseit. Viszonylag jámbor gondolatvilágom e részének természetes, egyelten biztos, megnyugtató pontja volt, hogy majd Ő kéri ránk:„...bocsásd el most Uram szolgádat ...”

A gyóntatószék melletti falon most is időszerűen követik egymást a szebbnél szebb rajzok, csodás versek, idézetek a Bibliából. Az ő munkái.

Amikor nagy ritkán nyitva találok a kaput, leülök a helyemre, elől, abba a padba, ahova régen szoktam.

Az idő szertelen csákány nyomait alázatos szépítéssel, jó ízléssel, hozzáértéssel varázsolták a hívek. A padokról lecsiszoltattak a pörsölypénz gyanánt kapott fillérjeink karcolatai, elődeink és utódaink kacskaringó pillanat szülte ihlete retusálódott. A hársfák sem bujtnak már soha többé szökött vadóc méh és darázs családokat, ájulatig szagos virág kontyukba.

Majdnem harminc éve hajtott máshova a sors.

Egy dolog miatt (csak nekem) kis híján szakadt meg, mai világba nem illeszkedő túlzottan szentimentális szívem. Amikor a kétszáz éves domborúra csiszolódott-kopott kőlépcsőt derékszögű fényes új márvány küldte az építési törmelék alá. Elképzeltem, hány térd, és mezítelen láb ereszkedett rá alázattal, míg ezt az

alakot kiadta. Fohászkodva, könyörögve: ki másért, mint hazáért, családjáért, barátáért.

Nyár derekán, egy vasárnapi szentmise alatt ismeretlen, játékos madárpár portyázott a plafonban. Csiripelésükkel fittyet hányva a hely szellemére. Huncutság és szertelenség szövődött köztük ott fenn, repkedtek egyik oltárról a másikra, mígnem a csöngetés hangja rendre nem utasította őket. Akkor jutott eszembe, hogy több emberöltőn keresztül csak a kiválasztottaknak adatik meg részt venni a templomemelésben. Tudtam, én már kiűzettem erről a rétről. Fájt. Hát hogyne fájt volna. Abban ringattam magam, hogy ott fent a mennyezetben, a lámpákon játszó két színes jelmezes ismeretlen küldönc a múlt vigasztaló üzenetét hozta nekem, csak még nem értem!

- Sebj! – mosolyogtam rájuk, és pironkodtam ugyanakkor, hogy felültem ily kalandok csábító dallamának. Remélhetőleg majd valamikor csak lefeszlik a csomagolás erről az episztoláról.

Számos feltámadási és úrnapi körmenet fonódott össze az egyszerűen tiszta lelkek zsoltárában, addig a napig, amíg véget nem ért az önfeledt biztonság.

Egy áprilisi délelőtt jeges szele hasította el gyerekes elképzelésemet: ... utunkra ki ereszt minket?

„ ... bocsásd el most Uram szolgádat, szavaid
szerint békességben ...”
Primitív elegyet, gyógyírként kevertem, hiányt
enyhíteni.
Azt képzeltem, érkezésekor valami csodálatosan
katartikus találkozás esett a menny kapujában.

Álmok és cserepek

A kép, melyben padlásokon járok, rendszert
nem ismerő szaporasággal jelentkezik álmaim
vetítővásznán.

Időtlen idők óta érintetlen darabokat kutatok,
kisebb-nagyobb szerencsével.
Szó nélkül hajtogatom odébb a vásznakat, rakom
magam mögé a kapanyeleket, kicsorbult ásókat.
Aszott bőrtáskákat, üres csuprokat, kosarakat,
poros üvegeket válogatok. Bomlott szakajtókba
képzelem a tegnapot.
Magam vagyok. Nehezen teszem odébb, mert
tudom, aki utánam jön, már tűzrevalónak, száraz
rőzseként veti gúlába. Kézi szövésű rétes
abroszt, bútort, festményt, mázas cserepet
remélek ilyen alkalmakkor.
A titkos várakozás érzéséhez semmi nem
fogható. Pontosan megegyezik azzal, amikor a
valós életben bolhapiacon, vagy népi

mesterségek kézműves vásárában bóklászom. Álmomban minden nesztelen. A száraz porba ott remeg a régen fölmert gabona emléke. Kucorgok a gerendán, majd lassan mélázásba sodródom. Szeretnék mindent menteni. Józan eszem tudja, ez lehetetlen. Ilyenkor hirtelen szigorodni kezdek magammal. Az egyetlen, meghatározó tényező az érintés marad. Öregesen bütykös, egyre merevedő ujjaim most lassú szeretettel siklanak. Az edények felülete mára véglegesen kisimult. Mintha valami varázslatos mázat égetett volna rá a legjelesebb mester.

Még sosem találtam semmit ott, amit magammal hozhattam volna a jelen világba. Keresem. Keresem szüntelenül. Mindeddig nem leltem meg.

Öreganyám házat rég elhagyták a valamikori lakók. Ajtaja sem volt akkor már, amikor ismét beléptem búvkörébe. Nem volt már a mienk, de ahányszor a temetőbe vittem kertünk rózsáiból, a falu határát jelző táblán keresztül hívogató dallamát hallottam. Már akkor eldőlt, ennek a vonzalomnak nem tudok ellenállni. Átléptem a küszöb emlékét. Fordultam körbe az egykori előszobában. Meszelés színét régen lemosta sok tél hava, és eggyel több tavasz szele újra szárazra fújta. Ott, ahol régen a padlásfeljáró létrája támaszkodott, homokbuckából fogantyú villant

felém. Óvatosan felemeltem. Sokkal
nehezebbnek tűnt, mint vártam.
- Vasaló!

Öreganyám a sparheltből rakott bele parazsat, azzal vasaltunk. Ma is csodálkozom, hogy nem égetett egyetlen lyukat sem a vászon terítőkön, konyharuhákon. Látni véltem, ahogy karja a levegőbe lendült, a parázs fölizzott, és ő a világ legtermészetesebb nyugalmával folytatta vasárnapi szoknyácskám vasalását misére készülődvén.

Már gondolkodtam, hogy fogom rendbe hozni, mivel maratam le a rátelepedett rozsdát, amikor üveg csillant meg a nyomában tátongó gödörben. Koszos, a felismerhetetlenségig szennyezett kehely lámpásunk petróleum tartálya. Kutató szemem mást nem talált, hiába próbáltam kezem ügyébe került fadarabbal a kupacot válogatni. Nagyon örültem ennek a párosnak, az elveszett világ e része rajtam kívül már senkinek sem kellett. Mégsem éreztem maradéktalan teljességet. Hiányzott az az edény, amit innen költözéskor magammal vittem, aztán jóanyám nagylelkűen megajándékozott vele egy utazót, mert akkoriban nem volt divat az efféle parasztkultúra pártolás. Főleg azért, mert bár évek óta városi kenyeret ettem, fogalmam sem volt, hogy én a divat ellen megyek, ragaszkodó

kötődéssel karolok öreganyám, s ősapám világába.

Tizenhét éves lehettem, amikor apám Vándorral beszélgetett, aki a garázsunkat bérelte. A férfi magas volt, az akkori menő fazonra nem jellemző, fekete rövid haját homloka bal oldalán néhány szál ősz színezte. Sötét szemöldökébe ugyancsak ecsetvonásnyi világosabb árnyalatú lopta be magát. Szeme feketének hatott. Sármosabb volt ugyan az átlagnál, de engem ez egyáltalán nem érdekelt abban az időben. Kagylóztam, mert apám megígérte, hamarosan vesz egy új autót a régi helyett, amit a tervezett hétvégi ház építése miatt adott el. Nagyon szerettem volna tudni, van –e fejlemény ez ügyben. Kamránk a garázs előtti udvarrészre nézett. Ezért én zsíros vendőn egyensúlyozva, arcomat a fém szúnyoghálójához tapasztva füleltem, hátha megtudok valamit. Érdektelen dolgokról esett szó, éppen léptem volna le a bödön tetejéről, amikor furcsa mondat ütötte meg fülemet.

Az apám azt mondta: - ... arról még csak szó sem lehet! Hiába adod oda nekem a kocsidat, nekem nem kell! - ez fiatal tehozzád! Se asszonynak, se semminek! Ne is ígérj nekem semmit! Kétszer annyi idős lehetsz.

Ne is mondj semmit!
Törődtem is a dologgal, nem is. Mással voltam elfoglalva. Esténként focizni jártam, kocogtam, hátha összefutok a fiúval, aki tetszett nekem. Pár nap múlva aztán, amikor anyámnak mesélte el a szomszéd szobában félhangosan, egyértelművé vált a dolog. Tulajdonképpen azért nem értettem, mert megesett, hogy tőlem kérte el a garázskulcsot, és soha egyetlen jel, vagy szó, akár továbbgondolt mozdulat sem utalt az elcsípett mondatokra. A következő évben érettségire készültem, új találkozás szötte át nyaramat.

Vándor a közeli településen megházasodott, hamarosan saját vállalkozásba kezdett. Negyvennél több év telt el az óta.

Decemberi, nyirkos, zúzmarás délután, a szomszéd város adventi kavalkádját csodáltam. Testvéremmel beszéltünk meg randevút, ám neki közbejött valami zűrös ügy, tolódott a találkozásunk.

- Figyelj, Süni! – menj be addig a Szegek utcába, te amúgy is bírod az ódon hangulatot, ott egy kávé vagy tea mellett helyettem is olvashatsz. Köszönt el tőlem a húgom. Süninek szólított szűk famíliám, ha nagy ritkán cirógatni akarta sértett lelkemet.

Nem csak a rövid szálkás hajam miatt ragadt rám e kétélű név.

Jobbra egy kis sikátor nyitott pár éve, itt még nem jártam. A bejárat két oldalán ízlésesen rendezett kirakatok. Mintha két különböző világ találkozott volna. Többnyire könyvek. Az alsó sorban mai, modern, friss kiadások, a felsőbb régióban újra kötött antik példányok. A másik szektorban bakelitlemezek.

Antikvár és könyvkötő.

A belső tér kellemes fénye csábított. Nem volt nehéz dolga, addigra a metsző hidegtől gémberedett kezem, lábam melegért rimánkodott. Benyitottam.

Az üzletben éppen fizetett egy idős hölgy, és korát meghazudtolóan, fürgén máris az ajtó felé indult. A bolt mindkét oldalán felállított állványok telezsúfolva könyvekkel, a középső, alacsonyabb polcok úgyszintén. Nem tudtam eldönteni azonnal, milyen rendszer szerint sorakoznak a dolgok, csak reméltem, itt is beilleszthetők a katalógusba. A jellegzetes papír illatba csipetnyi dohány kavarodott. Tökéletesen passzolt az általam eddig látogatott régiségboltok világába. A déli oldalon hatalmas ablak, széles, gyönyörű világos cseresznyére pácolt párkányán kicsiny cserepes virágok apró fehér szirmaikkal nevettek a komor télre.

Cseppet sem akadályozták a szemlélőt a kert megcsodálásában. Sárga és vörös tűztövisek borultak egymáshoz, mögöttük különböző fajtájú és alakú fenyők csillogtak ezüstösen. Az ablak előtt apró kör alakú asztal, könnyű öblös fenyő fotelokkal, lámpával.

A pultnál dolgozó, gyermekeim korabeli fiatalember arcát nem igazán elemeztem. Fontosabb volt ráakadni különleges példányra. Nem a cím, vagy író alapján keresgéltem. Beleolvastam. Az igazi kincsek már az első oldalon rabul ejtettek. Amikor legbelül hallottam az író hangját, amint nekem mesél, megadtam magam. Különleges örömmel faltam a lapokat. Ilyenfajta találkozásokra vágytam, amikor könyveket cserkésztem be.

Forró menta teát kértem. Megkérdeztem, van-e gyűjteményükben Afrika rajongó író nő könyve, amit még nem olvastam. A férfi eltűnt a hátsó térben, én meg sétálgattam, próbáltam kitapintani, amit feltétlenül meg kell vásárolnom. Az egyik sarokban, amellet az ajtó mellett, ahol az eladó kiment, megpillantottam. Mintha villant volna valami a felületén. A gyönyörtől elállt a lélegzetem. - Ez az! - sikoltottam magamban. Sötétzöld öblös cserépedény. Rövid nyaka alatt ujjnyi pánt egyszerű mintával szaladt körbe.

Ábrándomtól érces hang rántott ki.

- Apám mindjárt hoz valamit magának, nekem viszont indulnom kell!

Azon morfondíroztam, hogy van-e nálam elég pénz.

- Ez itt – tártam szét két tenyerem - mennyibe kerül?

Remegő hangom kérdése utolérte, mielőtt a kijáratot megközelítette volna.

- Az nem eladó! - válaszolt a srác, nyomatékosítva a hangját, a kilinccsel egy időben.

- Apámé! Senkinek nem sikerült rászednie, hogy megváljon tőle, jobban teszi, ha meg sem próbálja! - dobta vissza a válla fölé. Lehajoltam érte, és az edényt, mint elkóborolt és imént megkerült jószágot nagy lassúsággal öleltem magamhoz. Hűvös, finom tapintására elérzékenyültem.

Üresen hagyták.

Kívül sötétzöld, belül világosbarna mázzal vontak be a mester. Itt-ott apró csorbulások nyomán felvillant az agyag eredeti színe. Az előbbi öröm valamiért hirtelen párolgásnak indult. Óvatosan próbáltam letenni, nehogy bajt tegyek, ekkor lépett ki a függöny mögül. – Tudom, dekoráció! — szabadkoztam gyorsan. Rá sem néztem az előtttem tornyosuló alakra.

Lassan az asztalra csúsztatta a kezében tartott tárgyakat. Ilyen csészékre az ember már csak vasárnap reggeli piacon tehet szert. Tört fehér mázba apró, csak tapintással érzékelhető virágok pompáztak.

Megvárta, míg leültem, csak aztán fordította a másik fotelt velem szembe. Kénytelen voltam egy pillanatra ránézni. Legszívesebben kirohantam volna az utcára, de azon nyomban elképzeltem: amint feltépem az ajtót, szinte kirobbanok, párat lépek, megcsúszom a fényes járdán, bukdácsolva landolok, cuccaim szanaszét repülnek, a járókelők pedig jóízűt nevetnek szerencsétlen menekülésemen.

Akadozva indult a beszélgetésünk. Tudakolózott a könyv felől, az íróról, mióta olvasom, melyik elbeszélését kedvelem. Észrevétlenül oldódott a hangulat, amint biztosnak tűnt számomra, hogy nem ismert fel. Szó esett a kézműves vásárokról, fazekas napokról. Vonzalmamról a téma iránt. A bakelit lemezekről és lejátszókról. Az üzlet hátsó részében megbújó könyvkötészetről. Gondolatban kezdtem felépíteni a mondandómat, óvatosan tereltem a tárgyra, a zöld edényt megvásárolnám. Az első szónál eddig rá nem jellemző módon váratlanul kihátrált, a türelmemet kérte, olvassak nyugodtan, míg időm

engedi. Felállt. Ott hagyott a bolt szögletében.
Magának fahéjas kávét hozott, de ezt már a saját
pultjánál kortyolta el.
Szégyenemmel magamra maradtam.
- Mért is akarnám megvenni én? Tőle, aki
negyven éven át megtartotta.
Csak reméltem, nem olvas a gondolataimban, bár
voltak pillanatok, amikor erről egész más
rezgések érkeztek felém.
Miután fizettem, előzékenyen felsegítette a
kabátomat, én pedig kiléptem újra a vélt
valóságba.

Hazafelé úton adventi fátyolba csomagoltam e
történetet, elrejtve a világ elől.

Néhány nap múlva anyám hívott fel, menjek be
hozzájuk, ha erre utazok, mert valaki karton
dobozt hagyott a garázs ajtó előtt, Süninek
címezve.

Amint bontani kezdtem, megrettentem.
A hozzá tartozó levél tömondataitól
megbénultam.

Kedves Süni!

*Kérem! Fogadja el ezt a Cserepet! (ahogy Maga
hívja)*

Áldott Ünnepet Kívánok Önnek és Családjának!

Tisztelettel:

V. L.

Nem tudtam folytatni a kicsomagolást. Egész éjszaka azon törtem a fejem, hogy fogalmazzam meg, mi szándékomban áll. Millió variációt radíroztam le képzeletbeli fehér levélpapírról, amíg pirkadatkor álomba dőltem.

Kedves V. L.!

Mélyen meghatott az a gesztus, amivel megtisztelt!

Ezt a Cserepet, mely nagyságában megegyező, csak színében tér el az Önétől, illessze a másik helyére, és óvja meg még sok éven át! Kívánok én is Önnek és Családjának Békés, Boldog Ünnepet!

Tisztelettel:

Süni

Bodor Miklós László

A parti fűzfák a földig hajolnak

A Tél még tartja magát, mint az öregedő férfi, mikor a ringó derekú menyecske a közelébe ér a főutcán.

A vénülő ember kihúzza magát, és behúzza pocakját. A búcsúzó Február, hó rongyait ide – meg oda teríti, hogy fogyatkozó erejét fitogtassa. A folyócska partját hajnalra csillogó jégbe vonja. Hiábavaló igyekezet ez is, az is. Arra már nincs ereje, hogy a jég átérjen a túlpartra.

A szebb napokat látott nyugdíjasnak előbb-utóbb levegőt kell vennie. Ekkor pocakja újra árulkodóan kidudorodik, válla is a szokott mélységbe zuhan...

A tél palástja alól pedig délre úgymint ki barnállik a pépesre lazult sár. A hajnalban még kristályosan csillogó jég vízzé olvadva pedig megindul a második kanyarulatán túl a Dunába.

A fiatalasszony ráadásul udvarias mozdulattal, a nagypapa korú ifjunc hóna alá nyúl, és felsegíti a bolt két lépcsőjén a magát egy pillanatig megifjodni érző vénembert.

A spenót színű kalapot viselő „vénenber” a barátom. Egykorúak vagyunk. Sokat nyelek tőle merev derekam, térdem ócsárlása okán.

Az esetet jól látom, a pék termékek polca előtt, takarásban állok. Jól jön ez nekem, amikor piszkál. Majd emlékeztetem, hogy a „lányok” már csak lépcsőjárást megkönnyíteni vannak jelen az életében!

A férfi rengeteg fűszert vásárol a szokásos cikkeken túlmenően.

Szombaton tartják a faluban a régi idők hagyományaként a tél búcsúztatót.

A vadász büszkén újságolja, hogy már tegnap alkonyatkor kinn járt a száraz patak feletti magaslesnél. Alaposan megvizsgálta a nyomokat. Vitt ki morzsolt kukoricát az irtás széli szóróra. A váltó mellett elő is készítette a leshelyet. Ott fogja meglőni a bográcsba szánt süldőt. Szokásosan a vadászok főzik az ünnepi pörköltet a bolondos maszkokba bújt falubéli, és idelátogató távolabbi vendégek számára. Mindenki örömmel is várja, kivéve a reménybeli főszereplő, szóban forgó siheder vaddisznó...

A telet temetni kívánók, mindkét parton vastag, összeérő jégpáncélra vágynak, ami megbírja az embert. Egy nyelvet beszélő rokonok élnek

mindkét oldalon. Sokáig voltak elzárva egymástól. Mióta a határok átjárhatóak lettek, szeretnek együtt örülni, és gyászolni. A vidám téltemetést különösképpen szeretik együtt ünnepelni. Ha jég borítaná a folyócskát, egyszerűen átsétálnának. Erre most nincs esélyük.

A télbúcsúztató, más néven „Kiszejálás”, ősi palóc szokás, melyet öreg-fiatal, év-mint év, várva-vár, és megtart, akármi legyen is!

A farsangi hangulat már átjárja a falut, a boltban, a két csinos fiatal nőt különösképpen virgonc hangulatba hozta:

- Elsül még a puskája Jani bácsi? – nyirbálkodik a cserfes fiatalasszony, a boltos lánnyal megerősítve.

- Kéredzkedj el az uradtól lányom, majd meglátod! Gyühettek ketten is. Bár tavasszal jobb lenne, nehogy felfázzatok– hetvenkedik a zöld kalapos.

Csiklandós kacagás a válasz. A koros ember pedig arra gondol borzongva, hogy nehogy szaván fogja a két bővérű fiatalasszony.

Vidoran hallgattam végig az öreg vadász szópárbaját a felvágott nyelvű csinos lányokkal. Tudom, hogy egyikük az unokahúga, másik ugyan nem rokon, de a keresztlánya...

Egy darabon együtt bandukoltunk. Barátom befordult portájuk kapuján. Addigra megbeszéltük, hogy délután puskásan, csizmásan találkozunk, és együtt megyünk disznót löni.

Ha nem jönne a konda, akkor sincs baj. A társasági tagok fagyasztó ládáiban bőven van annyi nyersanyag, ami a vendégséghez szükséges. Felírjuk ki mennyit, és milyen részét adta a közösbe, és amikor puska elé kerül a zsákmány, akkor visszakerül.

A kis folyó, vagy csupán nagyobb patak? – partja mentén csipkeszerűvé rongyolódott az éjszaka keletkezett jég. Vastag felhők lepték az eget. Csak képzeletemben csillogott a partszegély gyönyörű mintázatú jege. A túlpart melletti vízen két északi vendég, kerceréce vitette magát lefelé, míg észre nem vettek. Akkor visszafordultak, és árral szemben úszva távolodtak.

A Nap végül csak ráförmedt a dagadt felhőkre, és széjjelkergette maga elől őket.

A hó árulkodott. Nyulak baktattak élelem után járva. Rókák is, vigyázatlan nyulak – ha ló nincs

alapon, esetleg egér - után járva. Egyikük korhely természetű lévén nem ment vissza idejében. Az éjszakai vadászat nem sikerülhetett valami fényesen, mert egy kóbor macska nyomának kibogozásába úgy bele feledkezett, hogy engem nem vett észre idejében. A fényképezőgép finom kattánása vetett véget megkésett vadászatának.

*

Korán indultunk a süldő korai halálára összeesküdve.

A falu végén a meredek kaptató ezúttal még fárasztóbb volt, mint egyébkor.

Ez, a háromszáz negyvenhárom lelket számoló falu két várromot is mondhat a magáénak. Egyikük közvetlenül az utolsó ház felett omladozik. Pár falmaradvány, egy alagút bejárata, és az őrtorony csonka romja jelzi. Én sokszor odaképelem a törökök mozgását figyelő katonát a csorba kövekre.

Most „helyén volt”, és a fegyelemnek fittyet hányva, ismerősként, barátságosan intett felém. Ezt az erősséget 1581.- ben építtette az esztergomi aga!

Sok vihart értek meg ezek a falak.

Sajnos, az Úr1646. évében baj lehetett az őreberségével, mert a váci törökök, Bercsényi László várkapitány távollétében rajtuk ütöttek.

Az 50 lovast, 100 gyalogos katonát, és az akkor még a mai Ódamásd néven ismert helyen lévő falu színmagyar lakosságát legyilkolták.

Társamra nem ügyeltem, és vállunk összekoccant, rosszallóan rám mordult:

- Már megint álmodozol, ahelyett, hogy a lábad alá néznél?

Prózaí lélek, szegény. Nem tehet róla...

Felérkezve behavazott somfák között haladunk. Itt szoktuk a savanykás, üvegesen csillogó, mélytüzű piros, zamatos gyümölcsöket szüretelni. Számban az emlékezéstől összefutott a nyál. Annál inkább, mert a belőlük főzött lekvár is elfogyott.

Ahol az út éles kanyarral a Galla kettős kúpjá felé fordul, elérjük az irtás szélében lapuló leshelyünket.

Szemközt velünk az ősbib vár: a Zuvár. Alattunk a falu eredeti helye, amit ma is Ódamásdnek hív a környék népe. A történelem zűrzavarai miatt az eredetileg családí lakó erősség királyi vadászkastélljá lett. A tatárjárás idején elpusztított erősséget Türje nembeli Szentgróti Fülöp érseksége idején említik újra. A

Márianosztrai pálos kolostor első épületei a Zuvár akkori romjainak felhasználásával épültek. Vadlesüinktől a Zuvár lapos dombját, Márianosztra kéttornyú templomát, az ősi Damásd falujának helyét, és a Csák hegy kőbányáját egyaránt jól látjuk.

A Nap még magasan áll. A konda, még az Ezer árok sűrűségekben tart nappali heveredt. Gyönyörködhetek a tájban, és idézhetem történelmét kedvemre.

Csak szemünk jár, és agyam repül át elmúlt századokat. Ezeket az erdőket különösen kedvelte liliosos címerű Lajos királyunk. 1391. –ben egy oklevél, az 1372. –ben itt kiállított korábbi adomány levelére hivatkozik.

Innen Visegrád, és Esztergom egyaránt közel esik, így nem csoda, hogy kedvelt helye volt uralkodóinknak. 1391. és 1503. között tíz várnagy nevét ismerjük. Nosztra pálos atyái büszkén hirdetik, hogy monostorukat 1352.- ben Nagy Lajos alapította. A kegyelet kissé lehalkítja hangjukat, amikor hozzáteszik, hogy hadjáratain szerzett leprája elhatalmasodása miatt lakóhelye is volt az általa alapított kolostor...

A vár tehát királyi vadászkastélyként fénylett a szemközti hegyen, mígnem az anyagilag

megszorult II. Lajos király az Esztergomi káptalannak adományozza Damásd várát.

Valamikor 1543. táján a várat a török elpusztíthatta, mert említés pár évig a szandzsák adókönyveiben csak a faluról esik. Mígnem 1570- ben kimarad neve onnan is. Lakosait talán a saját jövőjüket sem ismerő szpáhik megölhették, vagy rabláncon Aleppó rabszolga piacain végezhatték életüket szegények.

Hogy az északabbra szorult magyar katonaság ne zaklathassa a fényes Padisah jámbornak alig nevezhető hadinépét. 1581.- ben a jelenlegi falu végén épített az Ipoly feletti dombon új palánkvárat a török. Sokáig nem terpeszkedett benn, mert 1594. –ben magyar kézbe kerül. 1630- ig. folyamatosan erősítési munkák folynak. Hadi jelentések szerint 1630.- ban 50 lovas, és 100 gyalogos védi.

Jobban szeretünk magyar végvári elődeink hadi csínyjeire emlékezni, de annak a kontyos is mestere volt. A váci bég nagy túlerővel békeidőben – 1641. évben - rajtaütött, és emiatt Eszterházy Miklós nádor panasszal élt a budai pasánál. A török felgyújtotta az erősséget, és kivonult.

Ez már a török világ alkonyának ideje, de azért, mihez tartás végett 1646.- ban, kihasználva Bercsényi László várkapitány távollétét ismét elfoglalta a várat, és az akkor még a régi helyén lévő falut. Magyar részről túlélő ekkor sem maradt, és a vár ekkor végleg elpusztult.

A török, Buda elfoglalását követően végleg eltakarodott.

A néptelen falvakat 1690. évben a visszatelepült régi birtokosok Privigye környéki tótokkal telepítik újra.

Valamilyen okból – talán, mert az Ipoly menti út hadi jelentősége megszűnt - falunk átköltözött a Szob – Márianosztra közötti térségről, jelenlegi helyére.

*

Az új lakosok leszármazottjainak egyike ül most mellettem a kényelmes les páholyban.

Moccanatlanul várjuk a télbúcsúztató alkalmával megfőzni szánt vadat. Váratlanul kisüt a Nap. Megélénkül a madárnép. Nagy csapat északi vendég, fenyőrigók serege szállja meg fákat. Az ágakról potyog nyomukban a hó. Jut belőle nyakunkba is bőven. Soha nem gondolná a városi ember, hogy amikor a rejtett

életű árnyékléptű vadra vár, milyen zajos lehet a gallyakról földre érkező fehér pamacsok hangja. Van itt most mindenféle hangja a téli csendbe borult erdőnek. A levegőben, a vendég-madarak szak-szak-sak, hangja, közben-közben „krij” rikkantással fűszerezve, a fákról érkező hógolyók pling-pligje, a nagyobb darabok puffanásai.

- Még egy mamut is észrevétlenül jöhetne most – gondolom bosszankodó befelé somolygással!

Elképzelem barátainkat, akik most a kályha mellett fűtöznek, elnyúlt testtel amint előadjuk, hogy azért nem lőttük meg az ünnepi közös ebédet, mert a rigó csapat, és az általuk okozott hó lavina zajában nem hallottuk meg a disznókat.

A légi csendzavarók végül elszárnyalnak az Ipoly túlpártja irányába, hogy a Burda sűrűségekben megbúvó vadászok életét tegyék színesebbé.

Társam oldaláról finom surranó hangot hallunk, és még napvilágnál megjelenik két természetes koca, tavalyi gyermekei pedig követik.

Hagyjuk őket jóllakni a morzsolt kukoricával. Majd amikor egy testes süldő szájába kap egy fél csövet, hogy visszanyargaljon vele a sűrűségbe, felemelkedik mindkettőnk kezében a vállba szorított puska

Barátom fegyveréből kilobban a lövés.

Látom, hogy nincs szükség kegyelemlövésre. Biztosítom a puskát, és még el is fordítom félig a zárat. A konda fejvesztve nyargal vissza a biztonságot adó újulatba. Barátom kalapja mellé cserfa gallyból, sebvérbe mártott töret kerül. Hozzáfogunk a zsigereléshez. Csak azt követően kezdjük vakarni fejünket, hogy ugyan merre is vigyük le a zsákmányt az útig, ahová már érte tud jönni a terepjáró a havas-jeges erdő szélére.

*

Reggel a szokott módon érkeztek a környékbeli falvak vendégei.

Többen odajöttek megtekinteni a kondért, amely felett csábító illatok párája lengett.

Eljött a Mágus, hatalmas fekete palástjában, széles karimájú csúcsos kalapjában.

Ott komédiázott az udvari bolond. Őrá nagyon kellett vigyázni, mert egyrészt megpróbálkozott cukrot önteni az épp üvegesedő hagymára, másrészt mindenáron ki akarta kémlelni az utolérhetetlen vaddisznó pörkölt összetevőit.

A magát háborodottnak mímelő udvari mulattatót a többlet pálinkával lefizetett alabárdos poroszló elvontatta, mielőtt alávalóságait végrehajthatta volna.

Követte őket a hóhér combig érő csizmájában,
óriási pallosával.

Ott volt a Király, személyesen.

A királynő is megjelent a menetben.
Udvarhölgyeinek egy része igencsak
örömlánynak tűnt.

És sokan bekormozott képpel álcázva magukat.

És nehogy kimaradjon: ott imbolygott a
kajdácsló, vidám menetben a rúdra kötözött
Kiszebaba.

A menet meg-megállt az útvonal-menti házak
kapujánál. Bezörgettek a portákra, és ilyenkor
ajánlatos volt adni, amit kértek. Kitől pogácsát,
fánkot, darab kolbászt, szalonnát. Vagy ruhát
Kiszének, hogy a hosszú úton meg ne fázzon.

Ez utóbbit különösen ki kellett adni, mert
könnyen bekerülhetett a ház asszonya
évszázadokra a rigmusba, mint a valahai Szabó
Margit, aki fősvénységében megtagadta a buba
réklíjét:

Haj ki, kiske, haj, győjj be, sódar, győjj!

Haj ki, kiske, kiszőke, győjj be, sódar, gömbőce!

Az a Szabó Margit ojjan híres asszony,
ruhát kértünk tőle, a kiszére nem adott.

Eljöttek a félnapos bolondozásra az egész Ipoly
völgyének falvaiból, közélről, távolról egyaránt.

A faluval szemközti Helemba lakosai kemény hidegben egyszerűen át szoktak jönni a folyó jegén. Most a jeget elvitte a Károly napi olvadás. A testvér község népe hegyeseket gondolva a hídjukat elbontó hatalomra, elgyalogolt a szobi vasúti hídig. Az iskola busz elénk ment Szobra. Őket mindig különös öröm fogadta.

Az első világháború előtt az Ipolyon, 47 helyen lehetett átmenni. A partok között élő emberi, gazdasági kapcsolat virágzott. A helembai hidat a mesterségesen szított ellenségesség, butaság miatt nem építették újjá, mikor a 2000. évi jégzajlás megrongálta. Az itteni híd tervei készen vannak, az engedély okmányról csupán a nyitrai megyei hatóság aláírása hiányzik.

A két falut évszázadok óta híd kötötte össze. A falu határában Letkés előtt, egy dülő neve ma is Lelédi híd major. Itt is híd hajlott át, hogy Leléd, és Bajta lakosainak könnyítse a közlekedést. Sok család rokoni szálakkal kötődik össze. Még Trianon után is sokuk itt lakva művelte ottani földjeit, vagy fordítva.

Már évekkel ezelőtt megfigyeltem, hogy a két part közötti fák koronája mintegy ölelkezni akar.

A két part falvaiból érkezett emberek testvérként karolják át egymást.

Az Ipoly két partján a fűzek is egymás felé hajolnak makacsul.

Ahol a meder keskeny, össze is érnek. Mert összeforr, ami összetartozik.

Az innen-onnan kapott gúnyával felöltöztetett bábút előbb két egymásra helyezett teknőből esküvői koporsóba helyezték. A korcsma előtt gyújtott örömtűzön végül elégették. Ami maradt belőle, azt folyónak adták. Az egymás felé hajló fűzek között úszik a Telet jelképező megperzselt bábú a Duna felé.

Emlékezés egy öreg fára

Magasan a falu felett, ahol a hegy makacsul visszafoglalta, ami az övé, vadvirágok, és kivadult régi szőlőtőkék rejtezkednek a burjánzó fűvek között.

Nemrég még vén diófa is tárta az ég felé ágait, de vesztére nem csak én járok erre, és valamelyik falubelinek dióból készült deszkára fáj a foga...

Az évszázados diófának már csak a tönkje búvik a gyomok között. Nincs meg már a

csodálatos, pirosra érő, utolérhetetlen zamatú gyümölcsöket hozó körtefa sem.

A filoxérát túlélő szőlő tövei csak azért kapaszkodnak a korhadó karóikba, mert nem hoztak volna kipusztításuk árán semmi hasznot.

Amikor még a vénséges diófa megérlelte apró termését, és a körtefa is földre potyogtatta a maga gyümölcsseit, akkoriban sokszor ültem ide délutánonként fényképező gépemmel, messzelátómmal, 's amikor már tarthattam: puskámmal vadak után leselkedni. Néha megvámoltam a körte ágain csábító mézédese termést.

*

Próbáltam azokra gondolni, akik ültették, nevelték, fáradtak a tőkék között, és várták a babos kendős fiatal asszonyaikat ebéd idején. Akik akkor a diófa alatt fogyasztották el együtt a talán szegényes cibere levest, vagy paprikás pityókát. Néhanap talán ott az árnyékban csók is csattant, és azt ölelés követhette. A férfi, kézen fogva vont maga után az árnyékban álló kunyhó felé párját. Az asszonyka talán gyenge ellenállást tetetett, már csak illemből is, aztán átadta magát az általa is kívánt örömnél. Úgy maradtak, összefonódva kis ideig. A menyecske végül

hamarabb kel fel párjánál a dikóról, megigazgatta a kibontott pruszlikot, a szoknya ráncait, talán tettetett duzzogással javította meg a kontyot, kötötte meg újra a kendőt a fején. Eltette az edényt, és ha már érett a gyümölcs, pár szem körtét tett a füles kosárba az otthon maradt gyerek örömére, no meg a napaaszony számára magyarázatként.

- Szedtem pár szemet a gyerekeknek. Azért maradtam el kicsinyég! – pironkodik anyósa kutató tekintete előtt.

- No persze! Azért a szoknya hátuljáról is szedd le a töreket...

Az öregasszony nem haragszik igazán. Fiatalasszony korában ő is elmaradt olykor ebédhordáskor az urával ott. Talán még a most ott dolgozó fia is ott, az alatt a diófa alatt fogant, ha belegondol.

A ház kicsi, a fiatalok szobájából kiszűrődő éjszakai zaj az ő vágyukat is lohasztotta... Ott – a szőlősben - zavartalanul lehettek együtt a mindenkori fiatalok. Megérti őket, de az udvart a menyecske dolga fellocsolni, tisztára seperni, majd az apró jószágot megetetni!

Ami a mai napon késedelmet szenvedett. Vízet is kell húzni a kútból mosogatáshoz, aminek hengere nyikorog. Azt az ipa dolga ugyan megkenni, de az most a tengerit kapálja a felvégi

határban. Mégis baj, hogy nyikorog. A nyikorgó kútkerékről a hibádzó padlásajtó is eszébe jut, ami ugyancsak kalapácsot, szöveget követel... Szigorúságot tettet hát...

Régen jártam erre. Ez a hely távol esik a falutól. Meredek gyalogút kanyarog e felettem lévő tetőig, ahonnan csak gyakorlott szem által kivehető réges-régi szekérúton lehet ide jutni. Az erdő legvénebb fáai még emlékeznek a régiekre. Emlékszik a diófára, ami még élhetett volna, ha nem lopják el.

A körtefára is emlékszik, és a tőkék között kapáló gazdára, is, aki fiatal férjből évről-évre öregedett javakorabeli emberré, mígnem egyszer csak nem jött többé.

A háborúra is emlékszik, meg a katonákra, akik lerontották a kis kunyhót, hogy az ellenség felderítői ne bújhassanak meg benne. Emlékszik azokra a katonákra is, akik halott társukat fenn a gerincen temették el.

Emlékszik a ponyvás teherautókra, amelyek sötétedés után érkeztek, és a falu legszebb házai előtt álltak meg. A kék parolis sofőrökre, akik fojtott hangon kiabáltak a házakat építőkre, akiket szegényes motyóikkal kényszerítettek a

dübörgő kocsik rakfelületére. A síró gyerekekre, szípotgó asszonyokra. A száraz szemű megalázott férfiakra. A házakba azután más autók más embereket, családokat hoztak, akikről az itt hagyott régiék csak sok év múltával hitték el, hogy ugyanígy kellett elhagyniuk otthonaikat a hegyen túli kis folyó túlsó partján túl.

Emlékszik az erdő mindenre.

Rám is, aki annak idején tágra nyílt, felfedező szemmel jártam itt először.

Hátamat a diófának vetve némán ültem itt, és azokra gondoltam, akik ültették, gondozták, művelték ezt a földet.

Sok szép eredményes lest ültem itt végig.

Mindjárt első délután az aljban egy vörös foltra lettem figyelmes. Elsőbb azt véltem, hogy egy elszáradt bokor, de mikor megmozdult, akkor a látcső megmondta, hogy őzsuta az érkező. A suta eltűnt egy épp virágzó csipkebokor mögött. Volt időm a fényképezőgépet elővenni és mikor a túloldalon kidugta a fejét, sikerült éles képet készítenem róla.

Az őzmama sajnos nem jött közelebb egyelőre, csak később, de akkor valósággal menekülésszerűen.

Nyomában csak a magas fű mozgott, és kibontakozott egy jó kan képe.

Sok más élményt adott ez az oldal. Szépet, és olyant, amit jobb lenne elfelejteni.

Egy hajnalon ugyanitt ültem.
Az úton, ami az országút felől kapaszkodik fel ide, idős ember ballagott felfelé.
Nem látott meg, csak amikor hozzám ért.
Meglepetten állt meg, csaknem ijedten.
Csendesen köszönt.

- Megzavartam?
- Vadat várok ide, de nem okozott bajt. - válaszoltam
- Tudja, ez a darab föld valamikor a miénk volt.
- A diófát még nagyapám ültette. A szőlőt édesapám telepítette. A gomba-betegség valahogyan a mienket elkerülte. Voltak erre más kertek is, de azokat a nemes fajtákkal behurcolt kór elpusztította. Itt régi bakator termett. Ez túlélte.
- Szép házunk volt lenn a faluban. Sokat dolgoztunk, boldogultunk. Sok irigyünk is volt.
- Én szerettem itt dolgozni. Szegény feleségem járt fel ide az ebéddel. Néha,

dologidőben még itt is éjszakáztam. Oda pillant a konyhó helyére...

- Állt itt egy konyhó is a fa árnyékában.

- Szép idők voltak. Néha az asszony tovább maradt... - emlékezett a jövevény párás szemmel Kis csend támadt köztünk.

- Nem untatom?- nézett rám

- Dehogy! Sokat faggatom az erdőt magam is. És maga, az emlékeivel ide tartozik. - nyugtattam meg.

- Hát így éltünk itt. Régi család voltunk. Még a török idők után kerültünk ide. Állítólag Korpona körül élt a család valamikor, de azt, hogy tótok lettünk volna, nem hiszem, de nem is zavar. A pálosoktól a magyar tudatot szívtuk magunkba. Élnek- éltek itt magukat szlováknak tartók. Az „Isten áldd meg a magyart..” egyforma szívvel énekeltük, olykor könnybe lábadó szemmel...

- A háború idején együtt nélkülöztünk, és amikor bejöttek az oroszok együtt bújtattuk az asszonyokat, és együtt szenvedtünk.

- Akadt azért rongyember, aki tudta a nyelvüket, és elárulta szomszédjait.

- Röviddel később aztán teherautók jöttek, amik elvittek bennünket, és másokat távoli vidékekre.

- Apám hamarabb, anyám később bele is haltak, mert alig valamit vihettünk magunkkal. A később sorra kerültektől megtudtuk, hogy a

házunkat, gazdasági eszközeinket széthordták, és a maradékba idehozott más szerencsétleneket ültettek.

- Mi egy alföldi tanyán valamikori juhhodályban éltünk évekig. Az asszony ott lett mellybeteg. Nem kezelték! Utána ment a szüleimnek később, amikor már a legrosszabb idők elmúltak, és emberi fedél alá kerültünk.

- Gyökeret vertünk ott. A fiaimnak – kettő van – már az a táj az otthona. Igaz, egyikük tanult ember lett. A kisebbik gazdálkodik. Én most a nagyszüleim, őseim sírjától jövök elbúcsúzni. nekem sincs már sok hátra ezen a földön. A faluból minél kevesebbet akarok látni! Néha látom a kárörvendő arcát néhány, egykor magát barátnak tettető embernek, amikor kapaszkodtunk fel arra, ponyvás kocsira – komorodott el.

Együttvérző kézfogással búcsúztunk el.

Az öreg tölgyek vigyázz-ban álltak a tisztelettől, amerre elment a benőtt, csak néhányunk által felismerhető úton.

Amikor erre járok, meg-megsimogatom a ledöntött diófa tönkjét

Hogy szerezzünk előnevet?

A hegyek vastag ködöt pipáltak.
A kopasz, tetszhalott fák harsány zöld levelekről, ágaikat földig húzó gyümölcsről álmodtak a dermedt téli csendességben. A kertek felásva árválkodtak. A gondosabb gazdák barázdáiban „borozdjaiban” - ahogy errefelé mondják - trágya illatozna, ha mozdulna bármilyen lomha szellő. Még annyi szél se mozdul, ami orrát facsarná a fiúnak, aki kedvetlenül, kényszeredetten kaptat a meredeken felfelé. A falu irányából a présháznak kanyargó úton.

- Eridj, kisfiam, 's vigyél egy demizsont is üresen. Töltsd teli a hátulsó átalagból a tavalyi veres borral. Apád, és nagyapád neve ünnepe lesz estvéletkor – küldötte neki a ló izzasztó útnak nagyanyja.

A nagyfiú kedvetlenségét oldani, még hozzátette:

- Ha valamelyiküket ereszteném (felnézett a mestergerendára: netán együtt, mindkettőt) megkezdenék az ünneplést már ott fenn. - borzongott a gondolatba.

'S akkor a vendégek szomjasan maradnának – mosolyodott rá a morcossá lett „onokára”.

- Az előszobában, a fogas alá oda készítettem a fonottas mellé egy két literes palackot is. töltsd

meg azt is, és add be a plébánián Magda nővérnek. Úgy tudom, fogytán van a misebor – tetézte meg a megtiszteltetést az öregasszony.

A feladatok kiosztása után a sütőt vette vizsgálódás alá, ahol a süteménynek kellett készülnie.

A parancs ekként megbízatássá nemesült, és így már jobb szívvel vette fel bélelt kabátját, fűzte be bakancsát.

*

A dülön felfelé már jobb kedvvel kopogott a cipője sarka.

A dermedt délutánban nem mozdult még egy árva cinke sem.

A fiú számára titkokat sejtető ház ablakán a bezárt zsalu vakon meredt tájra. Az ajtó fáradtan fordult a csukló pántjain.

Az ablakot fedő fatáblákat nem is nyitotta meg a gyerek. Gyertyát gyújtott, ami csak másodjára sikerült, mert a nedves gyufa elsőbben, tört fejjel pottyant a földre. A sárgás fény mégiscsak némi életet adott az árva szobának.

Hosszú, langyos volt az ősz. A galagonyát, kökényt, somot be is csapta az idő, apró virágai a gyér termésű gallyak tövéen ki is bomlottak. Kivirágzott a tornác melletti mandula is. A hiszékeny növények virágai az óta lefagytak. Ezt

a gyertyaláng mondta el a fiúnak. A szoba neheztelt, amiért fiatalabbik gazdája ilyen sokáig magára hagyta. Duzzogva az utolsó fenn jártakor arcra borultan, nyitva felejtett könyvre libegtette a pisla fényt.

- Igaz, úgy hagytam! Jöttem volna én, csak amikor tehettem volna, akkor dolgoztatásra kellett készülnöm. Azután pedig nagy esők jöttek, és mély volt a sár – szabadkozott a legényke a zsörtölődő háznak. Felemelte a dikón hagyott kötetet, és felhelyezte a nyersfából fűrészelt polcra, ahová az való.

A bútorok megbékélten, halkan pattantak.

Régi barátság kötötte össze a nemzedékek óta a család tulajdonában lévő házikóval. Az öreg ház, a pince látták első, bátortalan lépéseit. Nagyapja ráncos marka a hóna alatt segítette a mindent látni, megismerni akaró kis emberkét.

A szoba végében lévő ajtó vezetett a hegyoldalba ásott pincébe. Az ajtó mögött három időtlen tölgyfa lépcső vezetett lefelé.

Egykor itt több hordó őrizte a családi birtokocskán termett bort. Hogy ideje korán „el ne párologjon” itt tárolták a gyümölcsfák terméséből párolt pálinkát. Külön edényekben a

szilva, a barack, és a hatalmas körtefa terméséből, külön-külön főzött italokat.

Odalenn az ászokfákon egyik oldalt a két átalag: 70 literes tokaji boroshordó. Dédpapa még fél hordónak szólította őket, és jobban szerette ezeket, mert a tisztításhoz időnként fel kellett cepelni helyükről, és az bizony kemény munka volt. Őket gőgösen nézte a náluk nagyobb, régibb gönci hordó. A pince jobb oldalán a boltív alá szerelt rúdon a pálinkás csobolyók lógtak a füles dongákba fűzött köteleken.

A fiú a gyertya fényénél megszívott csővel töltötte tele előbb a kosárüveget, majd a lopóval a leendő misebort a hasas hosszúnyakúba. A szobából nyíló kis kamrába is bekukkantott. Megtöltötte zsebét a tálcán várakozó aszalt alma karikákkal, vegyesen néhány ráncos szilvával. hátizsákjába tette a kisebbik üveget. Tett az etetőkebe kevés napraforgó magot. Gondosan eloltotta a gyertyát. Bezárta a házat, és megindult hazafelé.

A városi telek szomszédok nyáron oda édesgettek egy macskát. Mozgást hallva előjött vackából . Mivel nem volt nála semmi eleség számára, megvakargatta a füle tövét elbúcsúzott tőle. A macska csalódottan távozott.

Mire leért a faluba, már szürkült. A levegő is mozdult, a köd estére megritkult, és mikor a fonottas kotyogós boros edényt konyhájukban letette, már sötétben vitte át a paplakba szánt borocskát.

A plébánián a szokott békés légkör helyett felzaklatott válságstáb fogadta.

A tisztelendő úr, a házat vezető nővére, és a fél combig begipszelt lábú idős harangozó, meg annak surmó unokája gyászos hangulatban állták körül az egyik székre terített piros Mikulás ruhát. Gábor bácsinak nem ez volt a legszerencsésebb nap az életében.

Reggel felmászott a padlásukra, hogy a galambjai körül ellássa a teendőket.

Visszafelé pedig eltörött alatta a korhadt létrafok. A déli harangszót elhúzta, de a térde cipónyira dagadt.

Az orvoshoz elsántikált. A doktor mentőt hívott, a városi kórházban megállapították, hogy eltörött a lába. Körül se nézett, fél combig érő gipszet kapott. Ágynyugalmat is előírtak, de az öregember szerint feküdni elég lesz a sírban, ha eljön az ideje.

Sógora mankójával a hóna alatt el tud sántázni, ahová családja éberségét kijátszva lehetséges...

azonban az évtizedek óta gyakorolt falu-mikulási ténykedésről idén le kellett mondania.

Ki legyen idén a Mikulás?

- András, a rendőr nem lehet, mert a harmadik faluban az őrsön ügyeletes.

- Béla atya, a fiatal káplán hazautazott a szüleihez.

- A boltos nem lehet, mert még nyitva tartja az üzletet. Mikor bezárja, és végig járja a falu kicsinyeit, azok már alusznak.

- A boltos különben is a boltból a bevétellel a városban a Bankba megy. Ha onnan visszaér, akkor pedig a kocsmába – vetette közbe a sérült. Bárkit céloztak meg szükség mikulásként, valami okból kiesett, az idő pedig múlt...

Magda nővért – a plébános nővérét – a plébánia házvezetőnőjét, gépírónőjét, mindenesét nem hiába hívta a falu népe a háta megett a „plébánia eszének”. Amint tanácstalanul nézett körbe, megállt a tekintete a nyurga fiún:

- Itt van, ez a Laci gyerek – mondta elgondolkodóan.

A fiú szabadulni, menekülni szeretett volna, de mint a kigyó által megbűvölt béka, moccanni se tudott.

- Még, ha krampuszt csinálnánk belőle! – ellenkezett a plébános is, bár tudta, hogy húgával

szemben véleményének világi dolgokban halvány esélye sincs.

A fiú pár perc múlva egészen helyre Myrai püspök lett. Mutáló hangú ajándékosztó még úgyse volt errefelé. A harangozó unokája lett az egyik krampusz, a többi a vigyázatlanul a közelben kántáló betlehemesek közül került ki. A fiúk nagyon beváltak kisördögnek. A csinosabb kislányok arcát bekenték korommal, amit ők se tudják, honnan kerítettek! A virgácsok is nagyokat csattantak a kellő helyeken.

A pót Mikulás becenév, előnévként rajta ragadt. Évekkel később az egyik, hajdan bekormozott képű leány, az akkor már a felserdült, megházasodott László felesége, ha valamiért csípőre tett kézzel kifogásolt valamit férjével kapcsolatban, gyakran így kezdte szoprán szólamát:

- „Hát idefigyelj, te pót-Mikulás!”

Koratavas

Aprókat lépve kapaszkodtam felfelé a meredek ösvényen. Nem volt meleg, mégis patakozott rólam a verejték, és a fejem tetején eredő kis patakok „vizét” nem tudta megfogni a szemöldököm. Aláfolyott és csípte a szemem. A sós csermely másik ága szépen ellepte szemüvegemet. Így aztán félvakon küszködtem a Kopaszhegy kegyetlen meredekén. Egyik vállamon a puska, hátamon hátizsák, benne egyebek mellett két ménkü nehéz só tégl. Mellemet keresőtávcső verdeste, jobb kezemben egy szatyor, benne rongy, rozsdamaró, hígító és barna viharálló festék. Másik kezemben három háncsolt dorong, összecsapoláshoz szépen előfűrészelve. A dorongokat már „otthon”, a házamban alaposan átíttam olajjal, hogy jobban tapadjon majd a festék. Most kissé ragadt, csúszott, összekent, ahol csak tudott, és mindenbe beleakadt!

Mindezen látszólag össze nem tartozó dolgok nagyon is szoros kapcsolatba kerültek egymással, amikor a mai napom eltöltését megterveztem.

Tegnap végigsétáltam a területen, és láttam, hogy a házam feletti szózót üresre nyalták a vadak. Ezeket könnyen feltöltöttem még

frissiben, de eszembe jutott, hogy a fenyvesben lévő nyilatkozó is alkalmasint üres lehet, és amikor a Kopaszhegyre kószált a tekintetem, eszembe jutott, hogy a tetején a kereszt már tavaly ősszel is meglehetősen rozsdás volt. Köré alkottak a cserkészek egy kerítést fából, de valamelyik kiránduló megrongálta, tüzet rakott egy részéből...

Már ősszel leháncsoztam három akác-dorongot, lévén akácban „gazdag” a telkem – inkább egy olajkút, vagy aranybánya lehetne rajta –, ám helyette ez a szúrom-bököm, erőszakos, idegen fa sarjad, bokrosodik, szomorít minden mértéket nélkülözve.

Még tavaly le is mértem és össze is állítottam a kereszt köré tervezett korlátot, de felszerelésében megakadályozott a hirtelen jött, szokatlanul kemény tél. A tél ereje fogyatkozván, a friss illatú koratavasban időszerűnek éreztem, hogy felszerelem a korlátot. Ha már ott vagyok, átmázolom a keresztet is, végül a fenyvesnél feltöltöm a sózót. Ez kitart délutánig. Ekkor – ha elfáradnék közben – megpihenek a Somvölgyi etető padlásán. Végül megkoronázom a napot a patak völgyben egy jó kis szalonkázással, és csak este térek vissza házamba.

A terv magasztos, és hogy végrehajtása igazi férfit kíván, az csak akkor derült ki, amikor a

mindezekhez szükséges holmit összekészítettem. Nehéz volt az a sok holmi már akkor is, amikor a kertkaput bezárva magamra raktam őket, de most, az úti cél első állomásához közeledve – a Kopaszhegy izomszaggató meredekén – valóságos keresztvitelnek tűnt! A csalóka napsütésben cipekedve-izzadva, vágyakozva gondoltam könnyelműen otthagytam teraszomra, ahol takarókba csavarva henyélhetnék egy jó könyvvel a kezemben, a nyugágyban. Igaz, hogy az nem volna – a költő szavával – „férfimunka”, de hogy jobb mulatság volna, arról most így, a hegykúp felső négyötödén zihálva, csúszkálva, meg voltam győződve!

Minden rossznak vége lesz egyszer, ezért aztán, amikor már azon voltam, hogy eldobálok minden vacakot, és sikoltozni kezdek, felérkeztem a hegy tarajára, és leszusszanhattam a kakukkfüves zsenge gyöpre. Amikor magamhoz tértem, előbb kisbaltával, szegekkel megjavítottam a megrabolt kerítést, majd puskát hozzátámasztva, hátizsákot ráakasztva, nekiláttam a kereszt felpattogzott festékének drótkefével való eltávolításához. Aztán a rozsdamarót kentem fel.

Ekkora már három közeli falu tornyából lengett hozzám a harangszó.

Megéheztem, beszalonnáztam amúgy
hagymával, „parasztosan”, köröm közül.
Felséges ebéd volt!

Közben a félszeg mosolyú napfényben fürdő
tájat nézve, kellemesen jóllakva, ültem az
„ország felett”! Fáradt voltam, de boldog! Úgy
éreztem, ennél gazdagabb élete, mint az enyém,
nincsen senkinek. Tőlem jobbra az Esztergomi
Bazilika derengett át a ritkás párán. Alatta a
Duna csillogott ezüstösen, és mikor a
fényképezőgépem keresőjében a sejtelmesen-
párázatos képre kattintottam, tudtam, hogy
akármilyen kínlódva kell is ide felszuszakolnom
elnehezülő testemet, fel kell jönnöm valamelyik
kristály- tiszta hajnalon, mert ezt a képet, bár
varázslatosan szép, nem most kell elkészíteni.
Nem, hanem egy, júniusi pirkadaton! Majd
amikor a kora tavaszi szürke-barna kopárságból
kimosakodva aranylóan zöldek lesznek a hegyek,
korán kelő ölyvek köröznek, hollók „krong-
krongja” köszönti a felkelő Napot, és minden az
életörömről beszél! Ezt a képet akkor kell
megcsinálni, amikor is majd megfeledkezem
arról a mögöttem lévő hatvannégy évről! Majd
amikor erre a pár percre ismét fiatallá válok itt, a
mindannyiunk anyja, a Természet magasra tartott
karjaiban ülve!

Kibontottam a festékes edényt, és kevés hígítót hozzáöntve, egy gallyal átkevertem, majd szépen felülről lefelé elkezdtem a kereszt festését. Közben felidéztem, hogy ezt utoljára a fiammal tettük! Régen. Nagyon régen! Még kisfiú volt, bár a kamaszkor elején, amikor semmi nem lehetetlen, és semmi veszély nem valódi. Szaladva jött fel az engem imént úgy megpróbáló emelkedőn, igaz, magam is elég könnyedén vettem akkor még.

Elmúlt az idő! Megnőtt a fiam, és már akkor is egyedül jövök, ha tulajdonképpen mindketten ráérhetnénk együtt felballagni ide, mint a múlt és egymásba érő jövő, de nem tesszük. Emlékszem, magam is valahogy így voltam ezzel, amikor a magam életének elrontásával voltam elfoglalva... Eleinte még el-elhívtam, de amikor láttam, hogy elhárítja a közös programokat, abbahagytam! Nekem még volt időm jóvátenni fiatalkori értelmetlenkedéseimet apámmal kapcsolatban, és remélem, van még annyi időnk, hogy neki is lesz módja rá. Már nem is nekem fontos, hanem – úgy érzem – neki, mert így az élet kora-estéjén jobb úgy visszatekinteni a múltra, hogy több a derűs, értéket felmutató emlék, mint a rútság, felejténivaló!

Mert az egyedüllét órái hamar a magány rémóráivá válhatnak, ha sok a lelket nyomasztó, „miért is történt így?” emlék.

Közben készen lettem, és még a kereszten lévő korpuszt is átkentem ezüstsínű kályhafestéssel. Már az ecseteket mostam el a hígítóval töltött edénykében, mikor gyerekhangokat hozott felém a szellő. Egy pillanatra azt hittem, sok-sok évet visszapörgött az idő, és tizenkét éves fiam jött utánam...

Két kisfiú alakja bontakozott ki az ösvényt takaró, széltől tépett tölgyesből. Kigombolt kabátjuk alól zöld nyakkendős ing jelezte, hogy cserkészek. Meglepetten torpantak meg, amikor megláttak, aztán közelebb bátorkodtak.

- A bácsi megcsinálta? – szólalt meg csalódottan az egyik, a megjavított korlátra nézve. Akkor láttam, hogy egyiknél gömbfa van, másiknál fűrész, kalapács, és zsebükben szögek zörögnek. Jobban megnézve őket derengett, hogy a falubeli templomban már láttam őket vasárnap a misén.

- Megcsináltam, mert nem tudtam, hogy ti is tervezitek – feleltem. – Azért nem jöttetek hiába, mert itt az ösvény végén keskeny az út, és mindkét oldala meredek. Elkelné ott egy kapaszkodó!

Felderült az arcuk.

- Igaz, már József atya is mondta a múltkor! – bólogatott a bátrabbik.

Rögvest neki is láttunk, megcsináltuk együtt a korlátot az általuk hozott anyagból.

Ez alatt egyikük „Gábor fiam”, másikjuk „édes fiam, Józsi” lett, míg én a személytelen „Vadász bácsiból” keresztnévvel ellátott ismerőssé váltam! Közben leplezetlen érdeklődéssel sandígtattak a puskámra. Aztán, amikor készen voltunk, feltették a bögyüket nyomó kérdést, méghozzá a Gábor nevű csemete.

- És most vadászni megy, Miklós bácsi?

- Még nem, mert a szalonka csak estefelé húz! Előbb feltöltöm a sózót, meg húzok le friss szénát az etetőbe a padlásról.

- Mi nem mehetnénk? – kerített be „Józsi fiam” – ő visszafogottabb volt az elején, de lassan felengedett

- Mikorra várnak haza benneteket? Elengednének egy idegennel?

Néztem a gyerekek arcát, amint győzködtek. Valahonnan a múlt kódéből, mintegy kívülről láttam magam, amint egyszerre próbáltam befolyásolni vadászatra induló szomszédunkat meg a saját, „rabtartó” szüleimet, hogy engedjenek el a csak illemből vonakodó szomszéd bácsival fációzni. E mostani

kunyerálásnak az lett a következménye, hogy hátizsákomból előkerült a már többször elátkozott mobiltelefon, és felhívtuk a szülőket. Kiderült, hogy látásból ismernek, de nehogy a gyerekek terhemre legyenek... A beszélgetés bonyolultán történt, a két gyerek felváltva csavarta ki kezemből a készüléket, és bizonykodott, hogy:

1. Nem esik bajuk.
2. Nem lesznek útban!
3. Nem hálnak éhen!
4. Nem fagnak meg!
5. De igenis fognak tanulni! És kijavítják azt a kettést földrajzból...
6. És hoznak fel tüzelőt!
7. És nem lesznek szemtelenek többet a szomszéd nénivel!
8. A csillagos eget is... oda az udvarra fogják lehozni!

Beadtam a derekam.

Meggyőztek, hogy jók lesznek, amikor kell, csendben maradnak, és mindent, ami csak szóba került, esküvel megígértek.

Elindultunk.

Ígéreteiket nagyjából úgy tartották be, amint elképzeltem. Egyikük beesett az etető padlásáról a rácsozat közé. A térdéről lejött a bőr a nadrágon keresztül is, de ebsont beforr...

Másikuk rávert a körmére a baltával, amikor a sót törte össze. Beleléptek egy tócsába, és a felfreccsenő sár az én nadrágomon kötött ki. Mindannyiszor mélységesen megbántam, hogy magammal hoztam őket. Aztán lassan megcsillapultak, s szép csendben jöttek a nyomomban. Az utat tisztára söpörték a böjti szelek, így amikor odafigyeltek, szép csendesre sikerült a járásuk. Nagy jóindulattal cserkelésnek is beillett vonulásunk.

Egyszer csak halk neszezésre lettem figyelmes, balkéz felől, előttünk! Megálltam, és ujjamat számra illesztve csendet parancsoltam. Puskám is előkerült, gyorsan megtöltöttem, s amilyen csendben csak sikerült, vissza is csuktam!

– Hátha kóbor eb jön!

A gyerekek tágra nyílt szemmel figyelték az előbukkanó kocát, amint fürge, csíkos malacai kíséretében kilépett az útra. Kanyarodott az út, és minket csak akkor vett észre, amikor csemetéinek nagyobb része már átért a túloldalra. Mellső lábaival nagyokat dobbantott! Korgó, riasztó hangot adott, és sörtéit felborzolva szembe fordult velünk! Fülét nyakára lapította, de harciassága csak addig tartott, amíg az utolsó malac is át nem bukfencezett a túloldali fiatalosba! Akkor maga is utánuk zúdult, utána még átdobta magát egy tavalyi emse, és

menekülésük zaja azt mutatta, hogy a Középhegy felé terelte magzatait.

A fiúk előbb megijedtek, aztán amint a zordon hírű család távolodott, bátorságuk átcsapott nagyotmondássá. Végül háryjánosi módon mindegyik a másikat látta csak rémültként! Meg: engem! Persze hogy némileg féltettem őket! Malacos kocánál végül is sok minden lehetséges! És ha valamelyiküket megtapossa, harapja az aggódó anya, akkor a két kiskamasz két anyukája esetleg engem belez ki!

Kiürítettem a puskát, és kissé megszorítottam lépteimet.

Végül eljutottunk a szalonkák húzásának remélt helyéhez, és amíg a kölykök a hátizsákomban talált maradék kekszet csócsálták, addig előkészítettem jó kilövést ígérő leshelyemet. Lassan elfogyott a fény, és mikor az utolsó rigó is abbahagyta motoszkálását, távolabb szarvas csapat vonulása törte meg a csendet. Lassan elhalt ez a nesz is.

Az első hosszúcsőrű csendben érkezett! Nem is vettem észre időben, úgyhogy csak izgalomban kaptam vállhoz a puskát! Ki se biztosítottam, mert tudtam, hogy messze van! Aztán hárman jöttek, és ezek mérgesen szidták egymást ékes szalonka nyelven! A másodikra löttem rá, de a

harmadik billent meg, hogy aztán összekapva szárnyait, finom zörrenéssel essen a fák közé! Szerencsére még mozgott keveset, és így az egyik gyerek megtalálta. Fennakadt egy suháng ágán. Kezükbe adtam a szalonkát. Maradtunk még egy darabig, és észrevettünk egy cvikket is, de távol volt nagyon. Láttam a gyerekeken, hogy elfáradtak. Magam is úgy éreztem, hogy akármilyen szép volt, mégis hosszú volt ez a nap...

Lámpámat fel-felkattintva terelgettem a két kisfiút a falu, otthonuk felé. Teli voltak kérdéssel, és meg halkán megpróbáltam felelni nekik, de le voltam maradva: mikor az egyik válasszal végeztem, már a harmadikat zúdították rám. Közben ránk borult, és teljessé lett az este. Botladoztunk a köves erdei úton a falu felé.

Még láttunk egy baglyot, akit a kíváncsiság csalt a világosság felé, aztán elértünk a faluvégen az első lámpához. Innen már jó szívvel eresztettem szárnyra a két lurkót.

Már törölgettem az edényt vacsora után a házikómban, amikor megszólalt a telefon. A gyerekek szülei hívtak fel, hogy megköszönjék a csemetéikkel való törődést.

Mikor bontottam a beszélgetést, elmerengtem azon, hogy vajon elkezdődött-e a gyerekekben is valami új, mint valamikor régen bennem, egy

ehhez hasonló nap után, fécározásból hazaérve.
Valami új, amit úgy hívnak, hogy vadászélet!

Hát elkezdődött!
Az eset rég történt.

Idén márciusban - februáris hidegben - jeges hóban botorkáltam fel a régi házba. A Kopaszhegyre most nem kapaszkodtam fel. Éles, hideg szél beszélt le róla sziszegve. Tornácomon két pokrócba csavartam magam, és forró teát kortyolgatva idéztem fel a hét év előtti tavaszi napot. A két gyerek közül „Józsi fiam” azóta vadász lett, a fiatalabbik: „drága fiam, Gábor” biológusnak készül, egyetemi hallgató.

A szalonkák pedig alkonyatkor bátran parádézhatnak. Vadászatukat megtiltotta a törvény.

Csobai Vera

EGY 65 ÉVE TÖRTÉNT „MAGÁNÜGY”

1949-et írtak akkoriban a kalendáriumok. 18 évesek voltunk, készültünk az érettségire. Furcsa kavargások játszódtak le bennünk, mivel kerekén egy évvel korábban államosították kedves Alma Materünket. A régi, meg szokott tanári testület néhány tagját már nélkülözni voltunk kénytelenek, helyette megkaptuk az éppen aktuális „világnézet” néhány oktatóját. El lehet képzelni ezek mit műveltek velünk. Hárman voltunk az osztályban a Mária Kongregáció iskolai vezetőségében és majdnem az egész osztály tagja is volt. (Felekezeti iskolába jártunk.)

Amikor sorra kerültünk az érettségi vizsgán, már minden szem ránk szegeződött. A vizsgáztatók között ülő régi tanáraink arcára is kiült a feszültség. El lehet képzelni, bennünk mi zajlott.

Természetesen az új tanárok vitték a szót, ők tették fel különböző kérdéseiket, - közülük nagyon sok olyant, ami a tananyagban nem is

szerepelt. Főleg akkor tették ezt, amikor a hivatalosan kihúzott tételekre kielégítő válaszokat tudtunk adni. Engem pl. a végén annyira megkeverték történelemből, hogy Szt. István, valamint a Habsburgok alatt történt eseményeket is kevertem. Utólag derült ki, hogy mivel a többi tárgyból jól megfeleltem, ezért a régi tanárok erősködésére éppen csak, de átengedtek történelemből is. Így járt nagyon sok közülünk.

Időközben megtörténtek az egyetemi jelentkezések is. Három helyre adtam be a jelentkezési lapomat, ebből kettőre be is hívtak. Főleg azon izgultam, hogy az orvosira vegyenek fel, mert amióta az eszemet tudom, gyerekorvosnak készültem, az akkor még nem külön fakultásban szereplő, gyermek lélekgyógyásznak. A felvételi jól sikerült, már éppen kezdtem volna örülni, mikor a posta meghozta az eredményt. „Létszámfeletti”..... ez volt akkoriban a divat. Majdnem minden hozzám hasonló családból származó és felekezeti iskolában végzett jelentkező ilyen szövegű elutasítást kapott.

Hozzám a sors mégis kegyes volt. A Ganz Villamossági Gyár két sportszakosztályának voltam akkor már több mint egy éve leigazolt játékosa, tehát ezen a címen felvettek

segédmunkásnak a gyárba. A sportirodára. Ezt akkor óriási kegynek kellett venni. De a valóságban hálás vagyok, mert legalább olyan emberek közé tartozhattam, akik tartották a lelket bennünk - a sport pedig sok mindenért kárpótolt. A gyárból aztán több különböző - majdnem felsőfokú - végzettséget is szerezhettem (de az egyetem zárva maradt előttem örökre.)

Mostanában, amikor elmegyek a Millenáris parkba, soha sem azt látom igazán, amit oda építettek és telepítettek – lelki szemeim előtt az a régi, több gyáregységből álló épülethalmaz jelenik meg, annak az illatát hozza felém a szél, az udvaron, az épületek közötti téren régen nem látott arcok villannak fel - rég nem hallott hangok zenélnek.

Sic transit gloria mundi

A „GANZ”
(alias Klement Gottwald)

Nem volt elég az elvtársaknak a háború után, hogy mindent államosítottak, mindent elvettek mindenkitől, a régi, értékeket létrehozó, patinás neveket szintúgy eltüntették, a szemétdombra

kerültek. Így történt ez a GANZ gyár esetében is, 1953-ban „átkeresztelték” Klement Gottwald Villamossági Gyárrá. (Ezt csinálták a csepeli Weiss Manfréd-dal és még nagyon sok patinás nevű üzemmel is.)

De ez csak kívülről látszott így. Belülről, az emberekben, a fejekben és a szívekben továbbra is a régi név volt található. A szakik továbbra is a GANZ-ba mentek reggelente és onnan indultak haza a munkaidő után. Még emelt fővel tartották magukat „ganzosnak”, még rangot jelentett közöttük „ganzosnak” lenni.

Azonban nem sokáig tartott ez az állapot. Az akkori „uralkodó rétegnek” sikerült mindent tönkretenni. A biztonságot felváltotta a félelem, a kölcsönös bizalmat a bizalmatlanság. „Kiemelt káderek” járták a műhelyeket, figyelve, ki mer mást tenni, mint amit „pártunk és kormányunk” helyesnek tart. Ha elhangzott egy vicc, ami véletlenül az éppen regnálókról szólt, máris megjelent Titó elvtárs (egy beöltözött káder) és kézfogással köszönte meg az „imperialisták malmára hajtó” tevékenységet, majd a kíséretében lévő elvtársak kivezették a gyárból a szerencsétlen viccesélőt. Így jártak azok is, akik Uram bocsá' 100 % alatt mertek teljesíteni. Mert nem az volt a fontos, hogy minőség szülessen, hanem az, hogy legalább 130 %.

Tudni illik, a gyárak versenyben álltak egymással, hol teljesítenek többet a dolgozók. Nem jobban, ... többet. A felturbózott százalékok kora volt ez.

Mint ahogy abban is versengést szítottak, hogy hol jegyeznek több Békekölcsönt. Ezért a jegyzés idején ismételten járták a műhelyeket, irodákat a kiemelt káderek és addig győzködték az embereket, míg azok alá nem írták az előírt összeg vállalását. Félték nem aláírni. Láttam olyan dolgozót, aki halálsápadtan állt és megpróbálta meggyőzni az őt meggyőzni akarót, hogy 5 gyereke van, a felesége ezért nem tud munkába menni és náluk minden fillérnek helye van. – De a süket fülek még jobban bezáródtak. A szerencsétlen a végén aláírta, mert nagyon szüksége volt a munkahelyére.

Hogy mi volt az a Békekölcsön? Idézet a Wikipédiából:

„....Az állam elvárta minden dolgozó állampolgártól, hogy évente kb. az egyhavi fizetésének megfelelő összegért békekölcsönt jegyezzen, ezáltal segítse az államot a „békéért folyó küzdelemben” A békekölcsönért nem kamat járt, hanem sorsoláson húzták ki a nyerteseket, akik kisebb vagy nagyobb nyereményben részesültek, esetleg a kötvény névértékét kapták csak vissza . A visszafizetésre

csak sokára - és némileg értékét veszített pénzben - került sor.....”

És ezt 1949 és 1953 között évente megcselekedték. „Pártunknak és Kormányunknak ” nagy szüksége volt a pénzre. Mindent elvettek, mindent államosítottak, de készpénzük nem volt. Így aztán lett bőven.

A munkaidő naponta reggel fél órával korábban kezdődött. Úgy hívták ezt az időt, hogy „Szabad nép félóra”. Mi úgy neveztük, hogy „reggeli helyett reggeli fejtágítás”. Kötelező volt mindenkinek. Felolvastak az aznapi újságból valamit. Hogy mit, azt utána nem volt ajánlatos megkérdezni senkitől, mert ott meg tanultunk nyitott szemmel aludni. De eleget tettünk „pártunk és kormányunk” előírásának. (Próbáltuk volna nem..)

Délután sem ment olyan simán a hazamenetel, mert legalább kétszer hetente szemináriumon is részt kellett venni. Az volt a „délutáni átnevelés”, ahol kb. 80 IQ szint alatti nívón tanultuk a „tudományos szocializmus alapjai” nevű akármit. Ez is kötelező volt - kivéve a leigazolt sportolóknak, mert nekik külön sportszemináriumot tartottak. No, itt azért szerencsénk volt, ugyanis az edzőnk volt egyben szemináriumunk vezetője és úgy döntött, hogy minket az edzés annyira fejleszt lélekben is, hogy

oda már nem kell semmit sem hozzá tenni. (Szóval ezt megúsztam én is.)

A sportegyesület nevét is elvették. Már nem Ganz Villany volt a nevünk, hanem egész egyszerűen beolvasztottak minket a Vasas-ba.

Furcsa egy világ volt akkoriban.

5000 ember dolgozott akkor a GANZ-ban. A műhelyben és a gyáregységi irodákban dolgozók majd mindegyike régi ganzos volt. Ezek nem voltak vezető állások, ezek egyszerű emberek, munkások és alkalmazottak voltak.

Az igazgatóságon nagyon érdekesen alakult a helyzet az államosítás után. A vezérigazgató és a hozzá növesztett körítés felsőbb végzettség nélküli pártmunkás volt. Olyanok, akik munkásként nem tudták megállni helyüket, ezért elmentek pártaktivistának. A gyárat azonban működtetni kellett, így a főmérnököt és a többi műszaki vezetőt egyelőre megtartották a régi gárdából. Azokat, akiknek köszönhető volt többek között a GANZ hírneve és dicsősége. Néhány év után azonban nekik is menni kellett. Ezt csendben, suba alatt és fokozatosan tették meg az elvtársak, nehogy a régi szakik fellázadhassanak. Mert régen az emberi és munka- kapcsolatok a GANZ-ban nem nézték egymás beosztását. Egyszerűen Ganzosok voltak.

Legtöbbjük már sok éve nincs közöttünk...
De mind, mind itt élnek a lelkünkben, nekünk,
akik még részesei lehettünk annak a világnak

A MENETELÉS

Azt a menetet még nem úgy hívták, hogy Békemenet. Annak a menetnek még nem volt neve. Az a menet a lábak elindulása volt a lelkek parancsára. Élni akartunk szabadon és úgy, ahogy a szívünk, az eszünk és a múltunk diktálja. Az emberek lelkében, gondolkodásában elindult valami, éreztük, ez így nem mehet tovább, gyökeres változásra van szükség.

Minden, a fiatalok által megálmodott és létrehozott Petőfi körrel kezdődött. Mint mindig, akkor is a fiatalság, főleg az egyetemi fiatalság adott először hangot a mindenki által érzett belső kényszernek. Ők mondták ki először azt a szót „Elég!”. Elég volt a Nagy Testvér mindenre ráterpeszkedő egyeduralmából, elég a Gondolatrendőrség mindent behálózó iszonyatából.

A GANZ-ban is, szinte észrevétlenül megéreztük, hogy már nem olyan a levegő, mint volt, valami mintha megváltozott volna. Azt vettük észre, hogy létezik már nálunk is egy

Munkástanács, egy alulról kezdeményezett, valódi Munkástanács, - vannak már nálunk is, akik nyitott szemmel, éber fülekkel figyelik a fiatalok megmozdulásait. Néma zöngés futott végig a gyáron.

Így jött el október 23-ika. Nem volt előtte semmiféle propaganda, semmiféle szervezés, felhívás – még ma sem tudom megfejtani hogyan történt, de délelőtt egyszerre csak futótűzként robbant be a hír – indulunk. Senki sem kérdezte hová, miért – valahogy ezt mindenki megérezte.

Megnyíltak a gyár kapui – rendészt egyet sem lehetett látni, aki utunkat állta volna – és pillanatok alatt megtelt a gyár előtti utca. A Munkástanács tagjaival az élen elindultunk a jövőnk felé. Így érezte ezt akkor mindenki.

Olyan természetességgel haladt a tömeg, mintha előre betanultuk volna. A forgalom leállt, semmiféle járműnek nyomát sem lehetett látni. Csak embereket mindenütt.

Első állomásként Bem apó szobránál álltunk meg, itt már nagyon sokan gyülekeztek. Elhangzottak az első spontán beszédek, énekek hangját is vitte, vitte a szél – amikor egyszerre, hirtelen, szinte varázsütésre süket csend borította be a teret. Kinyílt az egyik épület emeleti ablaka és kigördült onnan egy „piros-fehér-zöld”, egy

magyar zászló – de közepén – a sarló/kalapács helyén – egy óriási tátongó lyukkal.

A döbbenet elmúltával hatalmas, mindent beborító éljen tört fel az ég felé és egy láthatatlan karmester beintésével felhangzott a magyarok imája: „Isten áldd meg a magyart...” – Azokat a könnyeket akkor senki sem szégyellte.

Így született meg 1956. jelképe, a lyukas zászló, mely azóta is egyet jelent az 1956. októberi forradalommal.

A menet azonban indult tovább. Beborítottuk az egész Margit hidat, a Petőfi szobornál ismét megállva emlékeztünk és emlékeztettünk, majd tovább a végállomás, a Kossuth Lajos tér felé hömpölygött az akkorra már hatalmasra duzzadt tömeg. Nem volt vezényszó, nem volt irányítás, nem volt más, csak csillogó szemeket lehetett látni, a Kossuth nóták, a szabadság dallamait vitte szerte a szél.

A téren már sok-sok ezer ember gyűlt össze mire odaértünk. Nem tudom honnan kerültek elő, de egyre több zászlót lehetett látni az emberek kezében, amint lobogtatva jelezték a távollévőknek – itt most készül valami. Nem volt rögzített pódium, nem volt felszerelt hangerősítés, semmi sem volt, csak élni akarás, szabadságvágy.

Megkezdődtek az akkor és ott megszületett beszédek, az emberek csak úgy itták az elhangzott szavakat, éljenezték az elhangzottak értelmét.

Este 8 óra körül tovább indult a tömeg egy része a rádió épülete felé, hogy csatlakozzanak az ott összeverődött tömeghez és ahonnan 10 óra körül száguldva jött a hír: - eldőrdültek az első lövések.

1956. október 23-at írtak akkor a naptárban.
Megkezdődött a forradalom.

MAMA

„Végállomás, kérem tessék leszállni”... fordult hátra az egyetlen utas felé. Az először nem mozdult, majd lassan kinyitotta szemét. Pillanatra maga elé nézett és óvatosan feltápáskodott. – „Ne haragudjon kedves utas, de a kocsit már a garázsba megy. Ez volt a mai utolsó utam”... szólt még kedvesen, majd hozzátette „kellemes karácsonyestét kívánok Önnek”.

Lassan elindította a kocsit és bekanyarodott a garázs felé vezető útra. Mikor a helyére ért, leállította a motort és komótosan lelépett a

kocsiról. Bezárta az ajtót, az irodában leadta a menetlevelet, majd az öltözőben kivette szekrényéből az eddig féltve őrzött kis csomagot és hóna alá vette a már reggel odakészített apró fenyőfát. – Hogy fog a Mama örülni, talán nem is számít már semmire, hiszen még ma is dolgoznia kellett késő estig.

Gyalog indult el hazafelé, mert hiszen az övé volt az utolsó járat ezen a „szentestén”, ő már eleget tett a kötelességének, neki már nem jutott jármű. De ez nem volt újdonság részére, mert ilyen már nagyon sokszor előfordult életében. Gondolatai már otthon jártak. Maga előtt látta a Mamát, amint ott ül a konyhában, ölébe tett kézzel, várakozó szemekkel nézve a bejáratra. Mikor ér haza a fia, az egyetlen, akivel szót tud váltani, az egyetlen, aki néha megkérdezi, „hogyan van Mama? Nincs valami különlegesre szüksége? Nem szeretne valamit?

Régen volt, amikor még együtt volt a család. Szülők, férj és a két gyerek. A szülők és a férj már odafentről nézik, hogyan múlik itt lent az élet, a kislány messzi idegenben él, alig hall néha valamit róla. Az egyetlen a fia, aki megmaradt neki.

Lassan szállingózni kezdett a hó, apró pelyhekben lepte be a hóna alatt lévő kicsiny fát.

Kissé megszaporázta lépteit, fázósan összehúzta magán kabátját.

Mikor kapujuk elé ért, gémberedett ujjakkal kereste elő kulcsát és dugta a zárba. A zárat nemrégén olajozta be, így ez simán engedelmeskedett a megnyitásnak. Halkan, hogy senkit se zavarjon, ment fel a lépcsőkön az emeletre. Körben mindenütt már gyertyák fényét látta az ablakokon keresztül lobogni, innen-onnan vidám gyerekhangok hallatszottak, amint a karácsonyfák adta ajándékokat bontogatták.

Csendben nyitott be a konyhaajtón, - nem volt előszoba, csak a konyhának nyílt ajtaja a folyosóra. Szemben az ajtóval ült a Mama, fejét előreahajtvá – no lám elnyomta a buzgóság – gondolta. Nem is baj, legalább lesz ideje a meglepetésre.

Besurrant a szobába, elővette a szekrény tetejéről a szélesebb szájú vázát, beleállította a fenyőfácskát. Majd szekrényének egy rejtett zugából kivette a már hetekkel előbb beszerezett díszes gyertyát, odatette a fa alá és melléje az „igazi” meglepetést. Egy finom, meleg „berlinert” – „A kendőt”, amire Mama már olyan régen vágyott. Az elmúlt hónapban kapott egy kis külön jutalmat, ebből meg tudta venni a hönöhajtott melegséget.

Arcát elöntötte a várakozás pírja, elképzelte magának a Mama tekintetét és biztos sírni is fog, mert mindig sírt, ha valami igazi nagy öröm érte. Ha fájt valamije, akkor soha sem engedte szabadjára könnyeit.

Még egyszer körülnézett, hogy minden a helyén van-e, aztán csendben kiment a konyhába és odalépett az alvóhoz. – „Mama, édes Mamám – ébredjen, megjött a Jézuska”. Semmi válasz. - Ejnye, na, milyen mélyen is alszik – finoman megrázta a vállát – „Mama, Mamuskám” – ebben a pillanatban az eddig ülő test előreborult az asztalra. Nem.... tört ki belőle a kétségbeesett kiáltás, ez nem lehet igaz. Mama, ne játsszon velem, ne hagyjon itt, ne...ne...ne

Megmerevedtek a lábai, megfagyott benne a vér, forgott vele a világ. Percekbe telt, míg magához tért. Már nem érzett semmit. Már semmi sincs, ami volt. Üres és sötét minden.

Aztán lassan megfordult, beindult a szobába, kezébe vette a berlinert, kivitte és rásimogatta a Mama vállára. – Tessék Mama, ezt hozta ma neked a Jézuska, ide hoztam és rád terítettem, hogy ezen túl ne fázzál. Most már mindig a tiéd lesz, senki sem veheti el tőled. Ugye ilyent szeretnél volna?

A válasz nélkül maradt csendben leült, ölébe ejtette a két kezét, szemeivel a semmibe tekintve még fogalma sem volt, hogyan lesz ezután.

Boldog karácsonyt Mama – odafent.

BÉNASÁG

Ma valami valahogy összetörött bennem
hiába futok a cserepek után,
megvakult szememmel csak a semmit látom
lábam a semmiben csoszog, rúgkapál.

Hideg és üres, ezt érzem ma folyton
És értelme semmi, amit gondolok,
csapongó képek, össze-vissza hangok,
ez minden, amihez hozzájutok.

Ébredni kéne, vagy elmenekülni
oda hol hangok és szavak zenélnek,
hol szem nélkül látok és fül nélkül hallok
és mert azok már mind az enyéme.

Béna vagyok már, kívül belül béna,
kimondhatatlan már minden szavam,
gúzsba kötött lélek már nem igazi élet,
belefáradtam, megadom magam.

MIÉRT?

Mért is vagyok még itt e sártekén?
Fogalmam sincs, ki is felelne rá.
Hátam mögött maradt minden mi éltetett,
Elöttem a nagy nihil víziója áll.

„Egyedül” – ez az, mi maradt is részül,
Tudom – nem csak én járom így utam,
Gondolat és érzelem hiánya végül
Merre viszi amúgy is hiú álmomat.

Félek magamtól, már mindentől félek.
Már mindenki szava késként áll belém.
Összerezzenek a madár dalától
A szél fúvása is csak múltról zenél.

Barátok? – Voltak, nem sokan, néhányan,
De ők már előttem mentek felfele.
Onnan üzennek, onnan biztogatnak
Még ne add fel, küzdjél, nincs még ideje.

Furcsa úgy élni, hogy ne lássad jövődet,
Egyáltalán jövőt ne lássál semmilyen.
Élni a máról egy kétes holnapra
Nem tudom, hogyan kell, igen, megéri-e?

Mert álmodtam egyszer, régen, nagyon régen,
Hogy ha eljő egykor majdan a pillanat,
Mikor lantom letéve, kinyújtózva testem
Semmittevésbe fordul, miközben ezalatt

Pihenve szemlélem magam kívül, belül.
Mi az, még nem késő, pótolni lehet,
Utazás, könyvek, élmények, barátok,
Szóval mindazt, mit ember csak szeret.

Egyedül – hasít be minden szépbe, jóba,
Kinek a kezét is félve foghatom,
Ki az ki felemel, ha botlom egy kőbe,
Ki az ki rám tekint, ha jön a fájdalom.

Ezért ma úgy érzem, ez nem a világom,
Ebben már helyem alig is lelem.
Álmodni kéne? – Aludni sem tudok..
Istenem segíts, hová is érkezem.

Erdős Attila

Magyarnak születtem

Alföld és Dunántúl csapott össze bennem,
ember és a táj ötvözőtt szerelmet.
Génjeim bronztollát tintába mártottam
és sercegve sírt tollam - ha Gyömrőről
álmodtam.

Síkvidék és dombvidék, e kettő él bennem!
Örül a szívem, hogy Magyarnak születtem.
Magyar ének zeng a Kárpátok alján:
édes, magyar dalát - szél kíséri hárfán.

Magyar hang vegyült minden csatazajba,
és magyar nótát zengett - Édesanyám ajka.
Alföld és Dunántúl síkod, dombvidéked:
bárhol is élsz magyar! Ez a hazád néked.

Magyarként...

Nem professzori szinten tanítottak nyelvemen:
egyszerű emberként Ő volt
az Anya és a Magyar!
Lelkéből vetettem magot, vághattam rendet,
és láttam csodát!
Szökkenő rigófüttyét a Föld minden táján
még sokáig dalolják.

Már az emlékek köldökzsinórja köti össze a
távolt,
és gyermekeimért magyarként szól
minden imádságom.
Körülöttem bölcsőbb lett a nyugalom,
és Tőle tudom: az élet csak tűnő játék.
Anyának lenni nem emberi jog, hanem ajándék.

Élő ige a szeretet

Akaratunk oly sokszor vitatkozik,
és szít belső, érzelmi tüzeket.
A cselekedet az, ami elvisz vagy ad:
és olykor zátonyra fut az érzelem.
Nem látjuk, mégis érezve tudjuk,
belülről - a szívből fakadó az érzés.
...Ne titkold, és ne mondd ki,
mert tetteid igazolják létezését.

Minden napunk Élő Igéje bennünk van,
amíg szívünk dobban!
Ameddig ember él e Földön:
a szív-himnuszát zengheti boldogan.

Hitben élem életemet

Szivárványhidat építettem hitemnek.
Az egyik pillére a szívem, másik az Isten.
Már mindegy hol vagyok, fent vagy lent:
a napfényben jó és nő az árnyék,
s éjszakára kitárom az éjem ablakát.

Ha imára kulcsolom kezeimet,
elém tárul az élet temérdek kincse.
Titkok fénye nappal és az éjben - a jelenben.
Szeretetem fája a szenvedő Krisztus keresztje.
Érzem, a kezemet valaki fogja - és vezet:
s jól tudom - maga az Isten.
Ablakom alatt az időm elrohan.
Csendben, halkán lépem nappalomat...

Zalai anyák napi csend

Szobám falán Édesanyám fényképe
aranyozott keretben,
és a felkelő Nap sugarát egy asztali üvegtárgy
csokorba gyűjtötte.
Reggeli, kutató táncát járó szivárvány
a kép üvegén.
Színes koszorút font köré - a szeretetben halt
ölelés.

A megszokott. reggeli csend uralja szobámat,
és a vendég szivárvány a magány táncát járja.
Anyám fényképén táncol a halál, a siratás.
Mégfagyott emléket őriz a csend,
keres, kutat a szivárvány:
HOL VAGY ANYÁM?

Tested melegével...

Tested melegét őrzöm,
s életed tenyérszünyvőjét hordozom.
Gyermekkorom volt a tavaszi vetésszedés:
aratásra érett,
amit Isten ajándékkul Néked adott.

Tested melegét tovább adtam,
és a barázda a barázdát eltakarta.
Üres éveimet számlálom hasztalan.

Magyarnak szültél, így lett emberibb sorsom.
A végítéletet - Istennek meghagyom.

Ha újra gyermek lehetnék...

Úgy szeretnék újra gyermek lenni,
az öreg hárs ágain vad paripán ülni!
Eperfáról fekete epreket szedegetni,
a Tápió csendes vizében megfürödni.

Ha bármiért megdorgálna Anyám,
hálás tekintettel figyelném szavát.
Mindig szófogadó gyermeke lennék!
Csak még egyszer - gyermek lehetnék!

Az iskolámban jobban tanulnék,
talán a számtant is megkedvelném!
Padomból madarakat sose figyelnék:
eminens kisdíák lehetnék.

Bizonyítványomért nem dorgálna apám,
sírásra nem fakadna jó anyám.
Tetteimet szüleim szüntelen dicsérnék!
Csak még egyszer - kisdíák lehetnék!

Úgy szeretnék újra gyermek lenni!
A felnőtt éveimet tűzbe vetni.
Hamujából új ifjúságomat gyúrni.
Boldog kacajjal gyermek álmokat szöni.

Ha még egyszer gyermek lehetnék,
a két karommal - mindenkit átölelnék!
Nem érdekelne, hogy mit mondanak!
De gyermekfejjel lennék én boldogabb.

Az én Édesanyám...

Én, a szőke, apró kisgyermek
virágot tartottam kezemben.
Ott álltam szótlan előtted,
hogy bocsásd meg vétkemet.

Hozzám akkor lehajoltál,
mint törpéhez az Óriás.
Ajkad némán maradt,
és Te reám mosolyogtál.

Kezed a fejemet simogatta,
és elfeledted vétkem.
Te voltál a Nap és a Hold.
Az én Édesanyám - egy személyben.

Öreg tükör a verandán

A kopott tükör előtt állok,
és benne a ma arcát vélem felfedezni.
Eltávozottak ruháját viseli a jelen:
s mögöttem nem emlékezem a régi tájra.
A madárdalt túlharsogja már a varjak káromása!

Az öreg, szuvas tükörkeretben szendereg a múlt,
és akik a tükröt napjaikban látták, ki tudja merre
már.

Az igaz, földi vándorok – szegény sorsú,
szűkölködők.

Angyali álomba dönt a csend, és hosszan
időzőm...

Gondolataimat senki sem hallja, rabbá lettem
perceimben.

A halkan járó, közeli óraütésben - felolvadt az
idő.

A haláltól megmenekülve (Holokausztt áldozatok emlékére)

Oly korban éltem ifjú éltém,
amikor galád embereket láttam:
akik egyszerre voltak bűnösök és álszentek!
Hús, vér emberek mint én,
akik a gyávaság ösvényén jártak,
és embertelen gyűlöletük szövetkezett a halállal.

Vágóhídra vittek, és állatként hajtottak!
Velem született bűnöm, hogy velük nem voltam
azonos!
Apámra úgy mondták cigány,
jó anyám magyarnak - zsidó volt. (?)

Percekbe rejtett ébredés

Az éjszaka sötétjét egyre jobban lopta az idő,
és az ég-kékje tágulva nőtt.
A távoli erdők a valós arcukat mutatták,
és tenger hullámként kiterébélyesedett a zöld.
A rejtekéből előbukkant a Nap,
és kiásta a mozgó életet.

Percekbe rejtett ébredésben láttam és hallottam:
a Teremtőhöz - hogyan imádkozott a természet.

Május éjszakai idill

Unott léptek alatt kopog az aszfalt,
és bágyadt mosoly ül a bérházak ablakán.
Alattomosan támad a sötét:
az olajfűz ágai között araszol a holdsugár.
Az ég kitárta a májusnak - csillagkönyv ablakát.

Virágillatban fürdik az éj:
a pici csalogány kezdi a megszokott
hálaöröm énekét.

Egy éhes kismadár

Télbe temetkezett a kert,
fagyott létét látom lomha-lustán.
A kőavarban éhen kutat
egy árva kismadár.
Hozzá szólok, és hallgatnám válaszát.

Novemberi szél

Halkan sóhajt a novemberi szél,
csak én tudom, mit mond
és hallom - mit regél.
Elmúlt a tavaszom, véle a nyár is.
Panaszosan mondja, mit érzek csontjaimban.

Megsárgult a falevél, elbúcsúzott az ágtól,
a csörgedező patak habja - a játékos világtól.
Ne sírj őszi szél a november még a tiéd!
És maga után lassan - elballag a tél.

Várakozás

(László testvéröcsém emlékére)

A "Nagy Kő" alatt a lét vágya szorít,
és a gondolatom csapongva árad.
Mennék, utaznék a nagyvilágba:
de én maradok - mert várnak a falak.

Minden napomon az őszi élet kacag,
a Nap korongja felbukkan,
majd lebukik a horizont alatt,
hogy nékem megmutassa valós arcát:
érezem, vagyok - de a Kő marad.

Ébren álmodok, és órákba szövöm
az emlékeimet a létben:
és az idő lassan, araszolva ballag.
Kérdezed - hogy vagyok?
Várok, remélek - lesz e még holnapom?

Mai gondolatok - adventi gyertyafényben

Adventvárás idején, a rövid nappalok estjében
fészkel a béke - az esti csend.
Lustán mozog az adventi gyertya lángja,
és a fénye ráül a kisszobám falára.

Napi gondolatban álmokat terelget a valóság,
és szükségtelen lázad a szív, a lélek.
Féktelenné vált az emberi gyűlölet, a harag:
a hit az, ami holnapra - talán megmarad.

Az érdek satujában átformálták az Embert,
és a valóság függönyével takarták el arcukat.
Már nászruhájában tetszeleg a kígyó:
belső érték nélküli létben - a fonal elszakadt.

Felszított, emésztő lángjában él a nemzet:
a volt büszke, európai nép - a Magyar!
Rút, mocskos álruhát öltött a hamis érzelem,
és ördögi uralma van a józanész felett... (?)

Adventi üzenet

Az időnk homokórája szüntelen pereg,
és az élettel együtt - ez nekünk jár!
A háborítatlan, tiszta víztükörre írd
a megélt bánatot,
ami ott legbelül - még nagyon fáj.
Csak az Ember az, aki másoknak megbocsát!
Engedj el minden - minden tartozást.

Ne sajnálj sikertelen múltat,
s ne pazarold rá a megmaradt idődet!
A jövő felé nézz, és éld az Életet.
Lelked nyugalmához keresd a kincseket,
az ékes, szívbeli szavakat:
és lásd emléksillagokká válik tegnapod,
és ünneppé lesz majd a holnapod.

Szeretve éld az Életet,
hiszen legdrágább kincsed az,
amit Édesanya életében - néked adhatott.
Apró áldozatokat hozz a Családért,
magadnak - másokért:
amit ma még megtehetsz.
A léted homályba vész.
Csak a tetteid igazolják rólad - mások emlékét.

Karácsonyi gondolatok - gyertyafényben

Isteni varázslat pihen minden szentkarácsony
ünnepén!

Békesség angyalaival ünnepli a lélek
a Megváltó születését.

Darabjaira hull a bánat - és minden, ami szívnek
volt értelmetlen feleslege.

Apró üvegszilánkokból építi kristályoltárát:
a békesség és a szeretet.

Miért tud a szív boldogságában
csak ily nagy ünnepén szeretni:
mikor oly boldog lehetne az ember,
ha kimondott gondolataival, tetteivel fájón
ne tudna úgy sebezni!
Isteni varázslattá lenne minden hétköznapiunk.
Szívünkben és cselekedeteinkben élne
örök karácsonyunk.

Nemzetek karácsonyfája

Újra itt van, elérkezett a karácsony,
Jézus születésének szép emléknapija.
Mily csodálatos az ünnep,
ha városoknak és falvaknak együtt zúg
ünneplő harangja.

Szentkarácsony csillagéjjelén békecsend honol
a tájakon, és télzúzmara nehezül - a pici ágakon.
Lenne végre e Föld minden országa dicső
nemzetének
magasra növő, tündöklő karácsonyfája!
És alatta temérdek ajándék:
az embermilliók békés sokasága.
Felettük a csillagégbolt
összes csillaga éke, dísze a fának.
Az éj legfényesebb csillaga: kereszténységünk
örök, tiszta fényű - gyémánt hitvilága.

Húsvéti vers

(Vérével írta keresztény hitét a jövő)

Olajfák hegyén állok gondolatban,
és közel kétezer évet eljátszott az idő.
Krisztus tanítását áhítattal hallgatom:
gyógyító beszéde üzenet - ég és Föld között.

A Golgota sziklapart oldalán
a hajnal fátyolában ott lebeg a múlt,
még véres a krisztusi kereszt!
Egy Anya sírása néha felzokog a Golgotán.
Mások helyett imádkozik már a csend.

A hajnal szeme Új Világra nézett,
de nem tántoríthat a tévedés!
Most is hallom, kiáltják! Feszítsd meg Őt!
E sebzett világban, melyben élünk,
mennyit változott az ember? Kétezer év!
És Pilátus ma is mossza még két kezét.

Gondolataim ünnepi asztalánál ülök,
és a világ sebe bennem, bennünk - naponta fáj!
Oly keserű lett a pohár.
...Érzem, idegen vagyok e tájon.
Mégis azt mondom: Uram köszönöm.

Lélek Sándorné Ékpafat

Mezsgyén

Az asszony amint befordult az utcába, rögvest észrevette a feléje integető kezét. Szaporázni kezdte lépteit, arra gondolva, talán valakinek segítségre van szüksége. Pár lépés választotta, amikor felismerte a kézben a férje kulcstartóját. Heves szívdobogása és légszomja figyelmeztetett a veszélyre. Köszönésen kívül alig tudott megszólalni. A férfi lehorgasztott fejjel, zavartan közölte, férje megbízásából a mentőtiszt adta át a kulcs-csomót egy rövid üzenettel: „valószínű infarktus.”

Az asszony elsápadt, lábából elillant az erő, a hang, mit ezután hallott értelmetlen foszlányokká alakultak a tudatában. Arra sem emlékezett, hogyan köszönt el és mit válaszolt.

A konyha közepén tért magához, kezében szorongatva mobilját. Hívta a kórházat, a központból alkalmanként megszakított monoton zenét hallott, zakatolt a feje, kavarnak a gondolatai. Percek múlhattak el, mire valaki megszólalt. Pár mondat után az intenzív osztályt kapcsolták. Az orvos először pontosította a

beteghez fűződő kapcsolatát, majd közölte jelenleg a keringés helyreállításán dolgoznak. Kérte, keresse fel az osztályon, vagy érdeklődjön később.

40 éves házasok lesznek a nyáron, két diplomás gyerekük van. Az egyik sikeres ügyvéd, a másik két éve álláskereső, a saját képességeivel szeretne érvényesülni, ezért minden baráti segítséget visszautasít. Egy pályakezdőnek így nehéz munkát találni. Most éppen korrepetál. Az órákért nem kér pénzt, de elfogadja, amit adnak neki, így jut egy kis zsebpénzhez.

Azonnal értesíteni kell a gyerekeit, suhant át az agyán. Már nyomta telefonja billentyűjét, amikor meggondolta magát.

Át kell gondolnia mit, hogyan tegyen, ilyenkor a kapkodással sokat árthat. Meg kell várni, mit mond az orvos, nem rohanhat ajtóستól a házba. Minden esetre be kell mennie a kórházba rögvest. Úgy érezte, összeroppan a tehetetlenség súlya alatt. Remegett, fázott úgy érezte kabátját hideg széllel beelték.

A kórházhoz vezető úton az elmúlt évtizedek eseményei peregtek le előtte a sors vetítőjében.

Első kockákon az új lakásba költözés, majd a gyerekek óvodai és iskolai ballagásai, diplomaosztók, a házépítés, nyaralások, sátorban és a tengerparti emlékek jelentek meg.

Életükben hullámvölgyek és csúcsok váltogatták egymást, oly természetesen, mint bármely más családnál. Az összetartozás, az egymás iránt érzett felelősség, az alázaton nyugvó szeretet mindenben átsegítette őket. Szerencsésnek mondhatták magukat.

Nem lehet vége! Oly sok minden vár még rájuk. Az unokák megérkezésének öröme mindenkinek kijár. Istenem segíts! - hallotta saját hangját. Nem volt gyakorló hívő, ateista szülők megkeresztelt gyermekeként nevelkedett. Keresztvíz alá a falun élő nagyszülők kérésére tartották, ők ragaszkodtak a keresztség szentségéhez. Imádkozni a nagymamájától tanult, aki elvitte a vasárnapi misére, amikor náluk nyaralt. Mindig hitt egy felsőbb hatalomban, a teremtésben, de nem mélyedt el a vallások ismerésében. Abban a pillanatban mégis tudta, hogy segítséget csak is fentről remélhet.

A kórházhoz közelítve lassította lépteit, - késleltetni szeretette volna az időt. A liftre várni kellett. Elővette a telefonját és felhívta a kisebbik fiát. Elmondta hol van, kérte, szóljon a bátyjának és jöjjenek utána.

Az osztályon beöltöztették, egyszer használatos zöld fityula, maszk és köpeny, nejlon cipővédő. Csak így léphetett az U alakú terembe, ahol

paravánok választották el egymástól a betegeket. Mindenhol gépek, csövek. Soha nem látott ilyet.

A férje ágyához vezették. Megijedt a viaszsárga arcát és verejtékező homlokát látva, orrába dugott csöveken keresztül kapta az oxigént. Vékony huzalokkal, gépekkel volt összekötve, mely egyenetlen csipogó hangot adott. Kezébe vette a hűvös, nedves kezét és a gyógyulásról beszélt imígyen: „... nem sokára..., minden rendben lesz..., együtt végig csináljuk..., legyőzzük ezt is...”

Mi mást is mondhatna ilyenkor az ember, ha nem azt, miben maga is bízik? Reményt nyújt szereteteinek és önmagának szóban, gondolatban, és cselekedetben egyaránt.

A férj válaszolni szeretett volna, de látni kellett nehezeire esik minden szó és szusszanat. Az asszony szájához emelte két ujját, jelezve, hogy most nem szabad beszélni.

Az orvos mindössze pár percet engedélyezett. Meg törölte a beteg gyöngyöző homlokát, végigsimított a kezén és elköszönt tőle.

A folyosóra érve megszabadult alkalmi öltözkétől, kikóválygott a csapóajtón, szabad utat adott elfojtott könnyeinek, melyek végig csorogtak sápadt arcán. Rosszul érezte magát, majdnem összecsuklott, lehuppant a hideg padra.

Nem érzékelte az időt, nem tudja mennyi telhetett el belőle, mire a gyermekei megérkeztek. Az orvos számukra is engedélyezett egy röpke látogatást.

Ólomlábakra váltottak a percek, azon vette észre magát, hogy imádkozik. Megszakítás nélkül mondja a Miatyánkot. Gyermekkor óta nem hagyta el a száját fohász, mégis minden mondat eszébe jutott. Amint végére ért, kicsit megkönnyebbült, majd újra kezdte...

Arra lett figyelmes, hogy gyermekei állnak mellette és kérdően néznek rá.

Megérezte reményre és biztatásra várnak.

„- Apátok meg fog gyógyulni,” - jelentette ki határozottan.

Éjszaka nehezen teltek az órák, már pitymallott, összekulcsolt kézzel imádkozás közben végre a pillái is leragadtak. Telefonja riasztására ébredt, összerezsent, kikapcsolta az ébresztő funkciót, s felkelt, rendbe szedte magát leült a nagyszalasztalhoz, kezébe temette fejét és hagyta a könnyeit potyogni. Később beszólt a titkárnőnek, szabadságot vett ki. Nem mondta el az okát, ismerte Hajnalkát, félóra múlva telekürtölné az egész céget.

Telefonált az osztályra. Az ügyeletes közölte, éjfél körül sikerült a beteg állapotát egyensúlyba

hozni, de napokra van szükség a kardió-sokk kivédéséhez.

Azonnal a fia szobájába sietett közölni a jó hírt. A fiú arcára nyugalom költözött, így szól édesanyjához: „éreztem, hogy így lesz, hiszen tegnap megjósoltad, hogy Apa meggyógyul.” - Jól esett, hogy a gyermekei bíznak benne. Sietett elkészülni és indulni a kórházba.

Amint a szomszéd kapujához ért, becsöngetett. Megköszönte a segítséget és elnézést kért, ha előző nap megfélekezett volna erről. Be szeretnék volna hívni, de számára ebben a helyzetben minden percnél különös jelentősége volt. Azonban nem mulasztotta el megígérni, hogy legközelebb elfogadja a meghívást.

Az osztályra érve hiába csengetett, nem jött ki senki, a kiszűrődött ismeretlen zajból arra következtetett, hogy valami baj lehet odabent, nagy volt a sürgés-forgás, gépeket húznak, vontak vagy toltak. Pár perc múlva egy nővérke ki dugta a fejét és udvariasan közölte, várnia kell, talán egy óra múlva jöjjön vissza. Rosszat sejtett, nem mozdult. Egy ilyen helyen mindig történhet valami, még is úgy érezte a férjével vannak gondok. Félóra elteltével egy szakápoló lépett ki, tőle is érdeklődött, de avval háritott, betegről csak az orvos adhat felvilágosítást. Egyszer csak csend lett. Az idő lassan vánszorgott, dideregve

ült a padon. Elhatározta, nem megy el, ameddig nem látja a férjét.

Dél körül a főorvos lépett hozzá, bemutatkozott, mélyen a szemébe nézett és közölte: „az újraélesztés eredményes volt, a férje keringése rendeződött, sajnos a sokkot nem tudták kivédeni. A csatának most vége, azonban még idő kell a végső győzelemhez. Bemehet a hozzá, de csak pár szót váltsanak, egyelőre ne terheljék.”

Betartotta az orvos utasítását. Az ágy melletti gép egyenletes, ritmusos halk csipogással jelezte a halál feletti győzedelmet.

A férfi ismét beszélni szeretett volna, de nem engedte, hiába suttogta, hogy nagyon fontos lenne.

Egész úton hazafelé azon gondolkodott, vajon mi lehet ennyire fontos... Reggel óta fáj a gyomra, hazaérve megpróbált valamit magába tömni, de alig ment le pár falat. Soha nem érezte magát ennyire kiszolgáltatottnak, bizonytalannak. Édesanyja jutott eszébe, aki gyakran említette, amikor az édesapja meghalt: „ha az ember elveszíti a párját, félelme lesz belőle”.

A sors vetítőjében ismét peregni kezdtek a filmek. Visszapenderítették az egyetemi évekhez. Gondolatai elidőztek a vizsgák előtti drukkoknál,

az eredményhirdetés utáni dorbézolásoknál megelevenedtek a képek. Kedvenc helyükön, a Várban lévő kisvendéglőben találta magát. Orrában érezte a cigaretta füsttel és az ételszaggal keveredett falakból áradó dohos szagot. Fülében felcsendültek a rekedt hangú zongorista dallamai. Ízlelőbimbói érzékelték a porhanyós, ropogós bőrű, sült csülök mennyei ízét.

Zoltán egy ilyen vacsora közben kérte meg a kezét. Sokáig jártak jegyben, ez az állapot olyan előnyökkel járt, hogy a kollégium legfelső emeletén kibumlizhattak maguknak egy kétágyas szobát, ahol a házások éltek. A három párnak három szoba, egy közös konyha és vizesblokk jutott, még is az volt maga a földi paradicsom. Ott csiszolódtak össze, életük legboldogabb időszakaként emlékeznek vissza azokra a boldog évekre. A gyenge menzával sem elégedetlenkedtek, egyikük sem volt válogatós, gyerekként mindenevővé váltak.

Eget rengető szerelem volt az övék, legalábbis így emlékeznek vissza. Nagy szeretkezések után sokszor nyakukba vették a várost, járták a budai éjszakát, majd megpihentek egy olcsó kisvendéglőben, ahol összefűjva hallgatták a rekedt hangú zongoristát és felezték meg a csülök vacsorát.

A következő pillanatban elszakadt a film, visszatért a jelen valóságában. „Csülök Pékné módra”, kattogott a fejében. Elhatározta, az lesz a menü amint férje hazatér. Elszégyellte magát, negyven éve nem volt elég, hogy megtanulja, hogyan kell elkészíteni a párja kedvencét. Pár éve vett egy eredeti cserépedényt, elképesztően sok baromság jutott eszébe, mit lehet benne sütni, de a csülök kimaradt. Nagyon jól tudja, ez nem éppen diétás étel, azért talán nem árt meg belőle néhány falat. Minden esetre előtte kikéri az orvos véleményét. Nem volt konyhatündér, általában mindenki ott evett, ahol délidőben tartózkodott. Egy gyengébb ebéd után, este meleg vacsora került az asztalra. Hétvégeken felváltva utaztak a két nagyihoz, - ameddig az megadatott nekik. Különös alkalmakkor felkerekedtek és ünnepélyes keretek között étteremben költötték el az ebédet, vagy a vacsorát. A régi kisvendéglők hangulata azonban soha nem tért vissza, hiába keresték. Ha arra sem volt indíttatásuk, hogy lemenjenek valahova, akkor ételfutárral hozattak fel harapni valót. A fiúknak ez tetszett legjobban, mert nem kellett hozzá átöltözni. Sokat harcolt, hogy megértesse velük, egy ünnepi ebéden illik megtisztelni egymást az alkalomhoz illő öltözékkel.

Eddig jutott a gondolataiban, az órára pislantva megállapította, már indulhat is vissza. Vajon mire ér oda? A félelem páncéljába sajtolva lépett ki az utcára.

Sokat jelentett az a pár perc, amit ismét a kórteremben tölthetett. Az orvos megnyugtatta, jól alakulnak a dolgok, tartósan kiegyenlített lett a keringés, az életfontosságú szervek nem károsodtak.

Amint férje ágyához ért, a férfi újfent beszélni kezdett. - Valamit el kell mondanom, - kezdett hozzá.

Mihelyt ez a mondat elhagyta a száját, a gépek megbokrosodtak. Az egyenletes csipogás végtelen galoppra váltott, a görbék ritmusos tánca vészjelző rángatózásba kezdett. Az ápolónő azonnal ott termett.

- Kérem, egy szót sem tovább! Ne izgassa fel magát. most nem szabad beszélnie, sem mozognia, szigorú ágynyugalomra van szüksége – szólt a beteghez határozottan, mégis barátságos hangon. Pár pillanatig a monitorral szemezett, majd zsebéből elővette jegyzetét írt valamit, amit a megfigyelőlapon is rögzített és az orvosi szoba felé vette az irányt. Talán egy perc múlva az orvossal tért vissza, a görbék azonban ismét tangóra váltottak. Az orvos ránézett a

képernyőre, ellenőrizte az adatlapot és szótlanul távozott.

A némaságra ítélt férfi szeméből könnypatak fakadt, sós könnye végigfolyt arcának redőjén és szájánál felszívódott. Nyelte a könnyeit. Felsége nem győzte vigasztalni a láthatóan kétségbeesett férfit.

- Kérlek, nyugodj meg, meglásd minden rendben lesz, otthon mindent elmesélhetsz – suttopta.

Anyjukat a fiúk otthon türelmetlenül várták, mindenről részletesen beszámoltatták. Zoltán a nagyobbik fiú ideges lett.

- Anyu gondolkozz, mit akarhat Apa annyira elmondani. Talán jó lenne, ha mégis megtehetné. Soha nem láttam őt elgyengülni, most pedig Te is sírni láttad. Nagyon fontos lehet...”- Anya, Te láttad máskor is Apát sírni?” - kérdezte Attila.

- Nem, gyerekek, soha nem láttam sírni apátokat, hála a jó Istennek nem hiszem, hogy valaha is lett volna rá oka. Engem is aggaszt, kíváncsivá tett, de semmi nem lehet olyan horderejű, amivel apátok árthat magának, vagy mi neki a kíváncsiságainkkal, eljön majd annak is az ideje, hogy megtudjuk. Sokáig beszélgettek, későre járt, amikor a nagyobbik fiú asztalt bontott és indulni készült.

Egy hónap múlva költözünk, kezdheted a dobozolást – szolt oda öccsének búcsúzásként. - Most egyáltalán nem ez a fontos –válaszolt a kisebbik fiú kissé ingerülten.

Zoltán a közeli lakóparkban vásárolt lakást, ahova barátnőjével költözik. Öccse bekuckózhat az apai nagyanyjuk utáni örökségbe, a garzonba. A szülők ezt követően ketten maradnak.

Az asszony nem folyt bele fiai tömondatos beszélgetésébe, de egész idő alatt azon morfondírozott, milyen furcsa lesz ketten ülni a nagy asztalnál, így is megritkultak az asztal melletti hosszú éjszakába nyúló nagy beszélgetések, mióta kis Zoli nem él velük.

Lefekvés után ismét imára kulcsolta két kezét. Hamar elaludt, az elmúlt napok kimerítették. Szokatlanul mély álomba merülhetett, mert reggel az álmára sem emlékezett.

Első gondolata Zoltán volt. Nem késlekedett, hívta a kórházat. Az ügyeletes orvos készségesen tájékoztatta, az éjszaka eseménytelenül telt, a várakozásnak megfelelően haladnak előre, mindennap közelebb kerülve a gyógyuláshoz vezető úthoz.

Sokáig állt a zuhany alatt. Jól esett testének a víz lágy simogatása. Bízott benne, kicsit nyugodtabban telnek majd a napjai. Teát főzött és egy szelet vajás kenyér is lement, nem érezte

gyomrában a félelem markát. Alig várta a tíz órát, hogy indulhasson.

Az osztályon senkivel sem találkozott, sterilen beöltözött. A kórterem előtt elhaladva, a folyosóról rálátni az ágyra. Férje helyén egy nő feküdt, átvágott torkából vastag cső kapcsolódott a lélegeztető géphez. A masina egyenletesen, vészjóslón szuszogott. Üvegnek tűnő hengerében harmonikaszerű készülék adagolta az életet biztosító oxigént a betegnek.

Többre nem emlékezett, egy magas vizsgálóasztalon tért magához.

- Hol van a férjem?! – kiáltotta magából kikelve.

- Tessék megnyugodni, Balogh urat át helyeztük egy másik ágyra, szépen javuló eredményei és kielégítő állapota ezt lehetővé tették, túl van az életveszélyen. Azon az ágyon, ahol eddig feküdt, a válságban levő betegeinket tartjuk, ott van meg a legjobb lehetőség az újraélesztéshez és ott helyeztük el legújabb technikai eszközeinket – fejezte be magyarázatát az orvos, eközben az ápolónő lesegítette a vizsgáló asztalról.

Levetett védőöltözetébe ismét beöltöztették, férje ágyához kísérték és leültették egy székre. Zoltán arcának viaszsárga színe enyhe rózsaszínre változott. A testen lévő, és a testéből

kilógó huzalok, csövek változatlanul kellékei voltak még az életének, de szemmel láthatóan jobban volt. A monitoron rendezettebben kergették egymást a görbék. A férfi gyengén megszorította felesége kezét és csendben így szólt.

- Nagyon szeretlek benneteket, ha hazamegyek, mindent elmesélek és megbeszélünk. Nagyon várom azt a napot – sóhajtott egy nagyot, szemei elhomályosodtak, gondolatpókjai sűrű hálószövésbe kezdtek a homlokán, melynek hatására a máskor alig észrevehető halvány ráncok elmélyültek. A gépek nem rakoncátlankodtak, a nővérke sem szólt rájuk. Fogták egymás kezét, a pillanat szeretet-sátra alá a remény angyala is megérkezett, szárnyaival betakarta őket.

Ezt követően vad kancaként vágattak előre a napok, fogyott a kétség. Mindennap új örömet tartogatott számukra. Megkezdődött a fokozatos terhelés, az ágy körüli sétát felváltotta a gyógytorna, és az egyre több energiát igénybevevő lassú menetelés. Az egyre hosszabb lépcsőzések következtében beköszöntött a nagy nap, lekerült az általános osztályra, a biztos gyógyulás első állomására. Mindenki megnyugodott.

Az asszony napi imája soha többé nem maradt el, aminek meg is lett a látható eredménye. Az Úr kegyelmét megkapták. Fogadalmat tett! Megtalált hitét soha többé nem adja fel, bármit is tartogat számára a sorsa.

A betegre várt még egy nagy műtétnek számító beavatkozás, egy érkonstrukció a koszorús ereknél. A lábában futó erekből vesznek el egy darabot, amiből ki képezik a sérült szívizmot ellátó áthidaló érhalózatot.

Valamikor természetes volt az ilyen nagy kiterjedésű ék-alakú szívizomelhalások esetében az azonnali megoldás.

Addig nem lehet nyugodt a család, míg túl nem lesz az operáción, hiszen addig ki van téve egy újabb infarktus veszélyének. A kímélő életmód az előírt mozgás nagyon fontos szerepet játszik a megelőzésben. Három hónap múlva kaptak sürgősségi időpontot. Bíznak benne, az Úr nem veszi vissza tőlük, azt, amit megadott.

Azon a napon, amikor Zoltán hazatért, izgatottan közölte, fontos bejelenteni valója van, nem hallgathat tovább!

Fejét kissé megbillentette, tekintetét az asztallapjára szegezte, nem nézett senkire, majd fiaihoz így szólt:

- Történetem, amiről nem tudtok, négy éve kezdődött.

Egy szakmai értekezletre kellett mennünk. Kettőnk közül csak egyikőnk kapott lehetőséget, édesanyátok úgy döntött, hogy én menjek. Az előadás második napján lementünk a kollégákkal a bárba, ott találkoztam Lillával, az alföldi részleg vezetőjével. A pezsgő hűtött-, az éjszaka forró volt. Pár napig együtt bolyongtunk és egy szobába aludtunk. Lilla várandós lett. Nem kért semmit, de a kislányt megszülte harminchét évesen. Azóta kéthetenként, amikor pecázni járunk Lacival, lemegyünk a lányomhoz. Az asszonyhoz az említett idő óta nincs semmi közöm. Valójában egyikünknek sem jelentett sokat a pár napos kaland. Egyetlen ember, Laci, a barátom ismerte a titkom. Óriási teher nehezedett a vállamra, egyfolytában őrlődtem, úgy éreztem megöl a lelkiismeretem. Mint látjátok, be is jelentkezett számonkérésre. A kislányt nagyon szeretem, de benneteket soha nem akartalak elhagyni, ti az életem vagytok. Kérem, döntsetek a sorsom felett, mindennel szembe kell és fogok nézni, vállalom, bármi legyen is a következménye. A bűneiért, egyszer meg kell mindenkinek fizetni! - fejezte elcsukló hangon.

Döbrent csend fogadta a vallomást. A sokkból asszonya tért magához elsőnek.

- Egyelőre fel kell épülnöd, a kislányt hozza el az anyja, én elmegyek anyámhoz azon a napon. A fiúk mielőbb ismerjék meg a testvérüket. A többit bízzuk az időre.

Csodálkozott magán, milyen nyugodtan fogadta a bejelentést. Észrevette Zoli fia megvető pillantását és Attila aggodalmát. A kisebbik fiúnak az apja volt a példaképe.

- Igen Apa, Anyának igaza van, most nincs itt az ideje a nagy döntéseknek. Az állapotod sem megfelelő a rád váró gyökeres változásra - válaszolt apjának, Zoli gúnyosan, nem titkolva dühös gyűlöletét.

Attila csak annyit tudott kinyögni: - Apa miért? Miért tetted ezt velünk?

Zoli felállt, anyját hosszasan megölelte és nyugtatgatta:

- Nagyon szeretlek Anya, Te soha nem maradsz egyedül, bízzál bennem! - Majd az apjához fordulva így szólt:

- Vigyázz magadra, az orvos utasításait ne felejtse el betartani, szia! A fiú távozása után, pár perc múlva Attila is elhagyta az ebédlőt, és a szobájába vonult. Ketten maradtak az asztalnál. Nem tudtak mit kezdeni egymással, tényleg nem volt alkalmas az idő a nagy beszélgetéshez.

A következő hetekben mindenki nehéz terhet cipelt sorspoggyászában. Az asszony alázatosan

kiszolgált és gondozta férjét, de csak a legfontosabb dolgokat beszélték meg egymással. Külön-külön is szenvedtek. Klári imáiban kérte az Úr segítségét egy olyan megoldáshoz, ami a lélek legkisebb sérülésével jár.

Három hónap múlva az operációt elvégezték. A férfinak szerencséje volt, nem úgy, mint egykori szobatársának, aki három árvát hagyott maga után. A hegek szépen gyógyultak, állapota gyorsan javult. Zolika barátnőjével beköltözött új lakásába, Attila egyelőre nem ment sehova, hátha apjának lesz szüksége a garzonra. Nincs döntés. Az asszony nem tudja, mit tegyen. Szereti a férjét, talán el is tudná fogadni a helyzetet, azonban rettenetesen megalázottnak, kiszolgáltatottnak, becsapottnak érzi magát, akit csúnyán kihasználtak. Élethalál harcot vív a lelkében. Ebben az állapotban a férjét sem teheti ki nagy változásnak.

A fiúknak mielőbb kapcsolatot kell keresni féltestvérükkel, hiszen az a gyermek nem tehet semmiről. Zoltán a gyermeke anyjához nem mehet, idegenek maradtak egymásnak. Az asszony egyébként évek óta együtt él valakivel, aki a kislányt gyermekeként szereti, neveli, sőt ha Zoltán lemondana róla, a nevére is venné.

Klári édesanyja azt tanácsolja, próbálják meg újra együtt és bízzák az időre a végső megoldást.

Talán egyszer a kölcsönös bizalom is újra bekopog hozzájuk és velük marad örökre. Mert ugye azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, ” ha az ember a párját elveszíti, csak félember lesz belőle” – ismételteti egyre gyakrabban a mama... Klári nagyon lefogyott, bőre szinte a csontjára aszalódott, lélekben, akaratban azonban megerősödött.

Hat hónappal később, Zoltán újraszületése után, vasárnap, az anya kolompolta össze a családot, hogy bejelentse végleges határozatát. A család tagjai kora este már az asztal körül toporogtak. - A fiúk számára ismeretlen illat lengte be a teret. Biztos a szagelszívóval lehet a baj - latolgatták egymás között. Nem sokkal később, az asztal közepére egy cseréptál került, benne sercegő bőrű, piros, ropogósra sült, gőzölgő csülökkel. De nem ám akárhogyan elkészítve, hanem eredeti Pékné módra. Még furcsállották, de már szokják, hogy a ház asszonya asztali áldást mond, mielőtt hozzákezdenek az étkezéshez.

A srácok összekacsintottak, érzékelték, ez az este más lesz, mint gondolták.

Zoltán fátyolos szemmel követte, megtört felesége és felnőtt gyermekei minden mozdulatát. Reménykedett, része lehet egyszer a család újraegyesülésének ajándékában, - ami ezen az estén be is következett.

A férfi tányérjára asszonya szedett, úgy, ahogyan azt közös életük első pillanatától megszokták. Egy ujjnyi csülköt vágott, hozzá rengeteg salátát. Hiába, az orvos utasításait ebben a családban, mindenkinek be kell tartani! A mennyei lakoma után pezsgőt bontottak. A fiúk átölelték anyjukat. Az asszony közékük intette férjét, a megtért bárányt, aki az egymásba kapaszkodott család vállán sírta ki magát, nem szégyellve a könnyeket.

Az est folyamán Attila bejelentette, két hét múlva beköltözik a mama garzonjába. Ezen kívül még egy örömhírt tartogatott számukra, boldogan közölte, megkapta az állást, amire egy hónapja jelentkezett, így a kis lakás teljes költségét fedezni tudja és megkezdheti önálló életét.

Klári életének legfontosabb állomásához érkezett. Oda, ahova csak azon az imahídon keresztül juthat el az ember, ahol az Úr olyan hatalommal vérteli fel a hozzáfordulókat, amit az kaphat meg, aki elfogadja a Szentlélek ajándékát. A feltétel nélküli, alázatból táplálkozó szeretetet, melynek alappillére a megbocsátás és a másik ember elfogadása hibáival együtt, ha azt őszintén megbánja.

"Jaj, annak, aki egyedül marad!"

Istenem, hányszor hallottam édesanyám ostoros bánatát, mielőtt hozzám költözött. Apám távozása oly bánatba sodorta, ahonnét nem volt visszaút. Amíg élt és utazni tudtak megtömött szatyrokkal érkeztek, ha én mentem, hazafelé tartva a csomagtartó roskadozott az édes illatú dobozoktól, gyümölcsös kosaraktól és a befőttes üvegektől.

Apám hazatérését követően szegény anyám végtelen magányának ködbe burkolt gondolataival feladni készült. Elsőnek ruganyos járása lett tétova, majd karjából illant el az erő, s végül a beszéd is kifárasztotta.

Ekkor lépnem kellett, ha nem akartam büntudattól hajszolva élni az életem. Kértem jöjjön el a nagyvárosba. Nehezen adta fel addig megszokott életét, apám temetői közelségét, de végül győzött a józanész. Olyanok voltunk az első időkben, mint patakban a folyton egymásnak ütköző kavics, végül addig dörzsölődtünk lent a mederalján, míg egymáshoz nem csiszolódtunk.

Az elmúlt évtizedet együtt töltöttük, így a távolságot nem csak fizikailag sikerült legyőznünk. A lakás remek beosztásának

köszönhetően lehetővé vált, hogy ne legyünk egymás terhére, amikor valamelyikünknek szüksége volt pihenésre, magányra, nyugodtan bekuckózhatott saját szobájába. Megalkuvások árán kialakult konfliktuskerülő helyzetünkkel sikerült békés egymás mellett élest teremtenünk magunknak.

Minden este pontban 7-kor azonban az ebédlő nagy asztalához együtt ültünk. Meleg vacsorát általában anyám varázsolt az asztalra, míg a hideget jómagam készítettem. Soha nem álltunk fel addig, ameddig a napot és másnapi teendőket meg nem beszéltük, így volt ez akkor is, Advent idejében. Gyűltek a sorok a cetlin, nagy részüket már kipipáltuk, az ajándékok a komód alján sorakoztak. Ünnepvárás idején szegényes gyermekkorom féktelen boldogsága mindenkor visszatért. Ilyenkor a múltban örömködtünk jó anyámmal, az emlékek vetítőjében gyakran elidőztünk és kellemes hangulatban múltunk az időt.

Egyszer csak sápadt homlokán mélyülni kezdtek a ráncok, melyet az évtizedek mellett a bánat szántott rája. Összehúzott szemöldöke fölött, így szólt:

- Babi hívott, az idén nem lesz fa, kivágták mindet, mire hazaértek a kórházból. Milyen világot élünk? –kérdezte szomorúan.

- Sajnos ilyen anyám, de ne félj, fenyőillatú lesz a karácsonyunk. Láttam, a csarnok bejáratánál már készítik a helyet a zalai- és somogyi termelőknek, ott majd veszek egyet – nyugtatgattam.

- Mit szólnál egy kis töves ezüsfenyőhöz? Tavasszal kiültetjük a temetőbe, tudod, oda a pad mögé, úgyis olyan kopár ott minden és egy kis árnyat is ad a látogatónak a perzselő napsütésben, Addig meg el lesz itt az erkélyen, vízkereszt után.

- Ahogy gondolod kedves mamikám.– válaszoltam. Megsimogattam az asztalon pihenő csontjaira aszalódott áldott kezét, és tényleg jó ötletnek tartottam a fenyő későbbi kiültetését. Sokáig maradtunk fenn azon az estén, átbeszéltük az ünnepi menüt, megnéztük a késői híradót és jó éjt kívánva egymásnak az elmaradhatatlan puszival, mindketten elvonultunk. Másnapra mínusz húsz fokot jósoltak, rövid szellőztetés után, beállítottam a termosztátot és aludni tértem.

A közeli templomból hallatszó reggeli harangszó ébresztett. Mint mindig ilyenkor, szombat lévén, az ágyban maradtam és visszaszundítottam. Amint felébredtem az ablakhoz léptem, a zúzmarás faágon napsugárgyerekek kergetőztek, az órára pillantva

kicsit elszörnyülködtem, jócskán bealudtam – állapítottam meg kissé dühösen. Nem értettem, mi az a nagy csend, máskor tapintatoson bár, de felhallatszott a Kossuth rádió műsora. Amint leértem, kétségbe esve láttam nyoma sincs, hogy anyám fent lenne, hiába kopogtam az ajtón.

Benyitottam, az ágyán feküdt mozdulatlanul. Szép volt, nekem a legszebb, ráncai kisimultak, olyan volt, mint aki alszik. Ijedten költogetni kezdtem, mindhiába, Ő már apámhoz költözött. Megtorpant a lelkem, térdre rogytam, megcsókoltam kihűlő-félben lévő kezét, megköszöntem az életem, a hitem és a rám hagyott keresztény-, polgári értékrendem, mielőtt ügyelet hívtam.

Delet harangoztak, amikor elvitték lelkének burkát. Szeretetének örökké-égő olajmécsesét azonban rám hagyta, hogy mindenkor megvilágítsa előttem kifordult világunknak sötétjében az Istenhez vezető utat.

Szenteste a „Mennyből az angyalt” énekelve, szememből fakadó könnypataknak utat engedve, tettem fel a csúcsot a kicsi ezüsfenyő tetejére, vigyázva, hogy a fa magasba mutató ága meg ne sérüljön, hiszen tavaszra a pad mellé kerül, hogy árnyékával átölelje a dupla sírhantot.

Anyámtól megtanultam, a szertefoszlott remény ostorának csattogását csak a boldog találkozáskor hallható szférák zenéje feledteti...

Ünnep táján

Közeledik az ünnep, ilyenkor fájdalmas barázdákat szántanak az emlékek, egyre mélyebben hatolva a múlt ekéjével a lelkekben. Felerősödnek az érzelmek, gyakoribbá válnak a panaszok, a magány félelmétől remeg a test, feszülnek az idegek. A telefonok is vészt jóslóan berregnek egyre gyakrabban, sürgős segítséget remélve. Régről ismert arcok jelennek meg bejelentkezés után.

Sára volt az első beteg az idén...

A mindig csinos asszony ilyentájt elhanyagolja magát, hangját fátyolosra változtatva, szemét lesütve sorolja panaszát. Pszichoszomatikus tüneteket létrehozva sajnálatja magát, évek óta próbál rávenni, beszéljek a lányával és mondjam el, hogy milyen beteg. Felnőtt családja van. Nem mondhatni, hogy akadálymentes a viszonyuk, ugyanis az asszony csak kapni szeret, adni képtelen. Unokája születése után szembesültek a tényekkel, miszerint soha nem ért rá, amikor a gyermek felügyeletét vállalnia

kellett volna. Mind ahányszor halaszthatatlan, előre lekötött programjaira hivatkozott. Ezt nem vette jó néven a család, egy így idő után gyérültek a látogatások és szigorúan csak a családi ünnepekre korlátozódtak. Pár év óta ebbe nem tartozik bele a teljes karácsony, csak az egyik napja. Luca, az asszony lánya eleinte próbálkozott az ünnep megosztásával, úgy, hogy felváltva töltsék egymásnál az ünnepet, de soha nem jött össze. Sára mindig lebetegedett. Az első évben kiszolgálták, mindenki glédában állt.

A két ünnep között a mama frissebb és fittebb lett, mint annak előtte volt. Orvos nem látta, az öngyógyítás hatott. Következő évben ugyanezt a forgatókönyvet játszotta el. Ekkor vették észre, hogy az egész családot megvezetni készül, még sem rontották el a játékát. A harmadik próbálkozás azonban kudarcba fulladt. A fiatalok Endre családjánál köszöntötték a kis Jézus születés napját. Úgy tervezték reggelig maradnak, mert szent karácsony első napját Sárának ígérték. Amint az asszony értesült a megváltozott helyzetről ünnepi menüt ígért, csak ne hagyják magára szenteste. A fiatalok hajthatatlanok voltak, leutaztak az Alföldre a férj családjához. A vacsora alatt megszólalt Luca telefonja. Feltételezte az édesanyja köszönteni szeretné a rokonokat, vidáman hallózott. Pár

pillanatnyi szünet után, addig sohasem hallott fátyolos hangon közölte az édesanyja, hogy nagyon beteg, lehet meg sem éri a reggelt.

Megijedtek, sebtében csomagolt a család, és a megengedett sebesség felső határával falták a kerek a kilométereket hazáig. A gyereket és az apát Luca kitette a házuknál, majd folytatta az útját édesanyjához. Hirtelen nem találta a kulcsot, így csengetni kényszerült. Nyomta a csengőt már vagy fél tucatszor, de nem jeleztek vissza. A félelem fantomja rátelepedett, táskájában kutatott tovább, amikor egyik szomszéd megérkezett és kinyitotta a kaput. Kedvesen üdvözölték egymást, pár szót váltottak, kellemes ünnepet kívánva egymásnak, a kedves öregúr búcsúzáskor megjegyezte:

- Ma délután találkoztam az édesanyjával a közeli cukrászdában, barátnőivel múltatták az időt. Tudja, hogy még mindig nagyon csinos az édesanyja, igazán jól tartja magát.

- Jenő bácsi, biztos benne, hogy anyát látta? – kérdezte hitetlenül.

- Ej, kislány, igaz, hogy megöregedtem, már csak okuláréval szemlélem a világot, de igen csak jó a látszerésem, tévedhetetlen vagyok, ha csinos, vidám, kacagó hölgyeket látok.

Luca elszégyellte magát, elköszönt és kettesével szedte a lépcsőket. Az ajtó csengőre ráfeküdt,

addig nyomta, még édesanyja meg nem jelent az ajtóban. A lány nem tudta hogyan viselkedjen, mikor meglátta anyját smink nélkül, kócosan, hétrét görnyedve. Vegyes érzelmek kavartak benne, de kedvesen így szólt hozzá.

- Anya mi van veled? Mi történt?

- Szédülök, a szívem szúr, egész nap ágyban voltam, nem tudok felkelni, ma még egy falatot sem ettem – közölte suttogóra fogva.

- Ide figyelj, a felsorolt panaszok nem indokolják, hogy hétrét görnyedve téblábolj a lakásban, öltözz fel, megyünk a sürgősségre, tisztán akarok látni. Mit, hol találok, mondd meg, hogy segíthessek.

- Nem megyek sehova karácsonykor, majd ha elmúlnak az ünnepek. De, esetleg elvihetnél magatokhoz, máshova nem megyek. – jelentette ki határozottan.

- Na, idefigyelj anyám, évtizedeken át ezt csináltad apával, érzelmi zsarolásod áldozata lett szegény. Mindent kiharcoltál, elértél, amit kigondoltál bármi áron megszerezted. Ha máshogy nem ment „beteg” lettél, olyan kórságot teremtettél magadnak, amiből nem akartál kigyógyulni. Sajnálatni akartad magad, számtalan családi perpatvart okozva, sütkérezteél a „fájdalmat eljászó” sikeredben. Ennek most, itt, vége. Vagy sürgősségi, vagy maradsz itt

egyedül, érted? Sikerült elrontanod az ünnepünket, mint az örült száguldottunk a sztrádán, veszélyeztetve magunk- és a gyerek életét, hogy a tiedet mentsük, miközben te cukrászdáztál vihogva a barátnőkkel.

- Honnan veszel ilyen hülyeséget? –kiáltotta miközben a zavar rózsáinak bimbói kinyíltak az arcán.

- Anya fejezd be ezt a cirkuszt, amivel mindenkit elüldözől magadtól. Most akkor dönts el, ha tényleg szükséged van orvosi segítségre, menjünk, de a műsornak legyen vége. Most elmegyek, holnap Balázs érted jön fél tizenkettőre. Szervusz! –mondta ki a végszót.

Mielőtt Luca becsukta maga mögött az ajtót, benézett a hűtőbe és a kamrába. Mindent rendben talált, enni való volt bőven, sőt a *lerni ablakán keresztül felfedezte a halászeves fazekat, benézett, amint a kezével megérintette az edény oldalát, érezte még langyos. Felnyitotta a mosogatógépet, Zsolnay tányérok csillogtak benne. Valószínű a cukrászda előtt vagy utána halászlét ettek belőle.

Másnap nyoma sem volt a panasznak. Az anya jól evett, nem beszéltek az előző napról. Az a karácsony azonban rányomta bélyegét a kapcsolatukra.

A történetet Luca, a páciens lánya mesélte el. Természetesen az anyja ezt elhallgatta, de azért minden ünnep előtt bepróbálkozik nálam...

Most is, mint mindig, türelmesen végig hallgattam, majd ismét felhívtam a figyelmét, hogy csak akkor múlnak el a tünetei, ha az okokat képes lesz megszüntetni. Nem lehet a családot sakkban tartani színlelt, vagy saját magunk által megteremtett betegségekkel, ez a viselkedésforma nem közelebb hozza a családtagokat egymáshoz, hanem eltávolítja.

Sajnos egyre gyakrabban lehet találkozni hasonló „kórképpel”, amikor a beteg attól retteg, hogy a valós, vagy vélt betegségéből meggyógyul és kiürül a tárháza, amivel családját zsarolhatja. Ők a legnehezebben kezelhető betegek, mivel esetükben valóban csak az öngyógyítástól várható tökéletes eredmény, aminek azonban feltétele van, ez az alázat, melyen keresztül eljuthatnak a végső megoldásig.

*lerni = sütő, *okuláré=szemüveg

Nagy Menyhértné Vica

Tél előtt

Ledobja rozsdá palástját az ősz, csupasz karjukat mutogatják a fák.

Mennyi szép emlék, hang bújt el köztük, sietve, követve lombok árnyékát.

Most minden olyan csendes és szomorú, néma szája mormolja az imát:

Elmondja panaszát, lelkembe írja bánatát, elmúlt, vége - sírja már.

Bólogatnak az ágak, nemrég szenvedélyesen tüzelt a lüktető nyár...

Elmúlt a csoda, vége lett a pezsgő létnek, kopár, hideg lett a határ.

Néha egy nesz, kicsi mozdulat, a riasztó, nagy csendet megtörő talány...

S a visszatérő, halk ürességbe ereszkedik megint a társas magány.

Kagylóhéj

Oly csendes lett minden, bezárult egy ajtó.
Még azelőtt csukódott, hogy láttam volna,
Mögötte íródott életet, csodát, mely
Enyém lehetett: a váratlan szépséget.
Vad és fennkölt hatalma végleg megrettent.
Hidat feléget, kies úton irányít.
Csalódás - fájdalom vér - testvérek, űzik
Világgá bolond szívemet. Megállít, izzít,
Képes a harcra, kíméletlenül taszít
Le a porba. Lelök, felemel, megérint,
Majd elszalad megint - utolérhetetlen.
Boldogság édes madara, nem feledem!

Homok- emlékek

Ujjaim közt pereg a homok,
Álmaimban még rád gondolok.
Emlékszemcsék folynak el tova
Szemem előtt életem sora.

Annyi minden, ami bennem van.
Merész az érzés, határtalan.
Kendőzetlen arccal felém tart
Szembenézni rád minduntalan.

Az éjjel gyógyító homályát,
Vagy a hajnal, - álmodó csendjét
Segít átélni pillanatra,-
Az ész tudja a korlátokat.

Néma sikolyként szakad fel, de
Csitt' szívem, - aludj csak el, feledj!
Ujjaim közt pereg a homok.
Álmaimban még rád gondolok.

Visszanézés

Felhők mögé térdelt a fáradt őszi nap.
Ködös fátyol takarja el tőlem arcodat.
Nem hallhatom én már soha hangodat,
Nekem már csak az örök hiány maradt.
Szikrázó napsütésben boldognak láttalak,
Megleltem, s elmúlt mind pillanatok alatt.
Eltakarta fájó igazam a csalárd gondolat.
Nem hittem el, hogy tényleg megtaláltalak.
Keringve körbe percek, hónapok múltak.
Keserű magány volt a választott hangra.

Megérteni késő, a múlt, már tovahaladt.
Szinte állandóan hiány kíséri napjaimat.
Felérni ésszel, hogy csak ma és holnap?
A múlt égető, fájó talány, Te így akartad.
Kívánnám, hogy mégis szeresd a múltat,
Hisz' ebben, - ketten voltunk hatalmasak.

Ködös álom...

Kerülget a szürke álom mostanában szinte minden éjjel, beleivódik emlékeimbe, napjaimba. Kitörölhetetlen nyomot hagyva a reggeli kelések hangulatán.

Tétova mozdulatok, pillanatok érnek utol a másodperc tört része alatt. Meglódítva a fantáziát és emlékeket, a gondolatok seregét...

Minden pillanat a reménytelen egyhangúság ellen szólít fel, belekiabál a tükörbe, ami előttem van, megmutatva a gyötrő bizonytalanság ráncait.

Minden nap hozza a maga lehetetlenségét, és estére eljutunk a végére. Harc és harc minduntalan.

Magunkkal, álmokkal, emberekkel, célokkal.

Kendőzetlen boldogságot szeretnék, szép arcokat és tisztaságot, őszinte érzéseket és becsületet.

Megy a lélek az útvesztőkön keresztül, át a gátakon, viharon és mire kéne-, nem tud megállni, megszokta, hogy harcolni kell...

Hiába a vágta, ha vége az útnak meg kell állni...

Sajgó bizonytalanság és ármányos gondok, menekülne a lélek előlük, de nem engedik.

Mennyi az ember lélekterhe? Mi az, amit már nem bír el, és nemet mond?

Segítséget kérek, hogy elviseljem, megtaláljam a középutat, tudom a kereszt mindig csak annyira nehéz, hogy vinni tudjuk...

Ezt írja az ősi hit. Megpróbálom, és nem adom fel, a szürke sereget elkergetem, és a szeretet emléke kopog be újra megnyugtatón.

Gondolat-éj

Éjszaka van, lassan elcsendesedik minden. Halk zajok, szuszogások, a rádió kellemes, csendes zsongása... Mind azt sugallja, hogy nyugszik, - pihen a test és a lélek.

Néha megzavarja a csöndet a tücsök ciripelése, vagy egy sietős autó, de nyugalom van mindenhol.

Az ember éjszaka magában hajlamos elgondolkodni és sokféle dolog eszébe jut...
Különböző emlékek, kósza kedves gondolatok, és utána jönnek a fájó, nehéz sebek...

Nem akarom! Nem szabad ezt a szép estét elrontani... Pedig de jó lenne - ugye – egyszer levetkőzni, levenni, mint egy kabátot. Félredobni... Menj innen!
Jó lenne biz' a!

Sajnos nem így működünk. Gyerekkorunktól gyűjtjük össze és raktározzuk minden gondunk-bajunk... Mintha muszáj volna?

Pedig, hatalmas tudásunk van ellene! A szó! Az emberi szó hatalmas, - olyan mintha egy gyengén csobogni kezdő kis patak lassan dagadna egy hatalmas folyammá, hogy még több gondolat legyen kimondva...

Hiszen mindenre van szavunk!

Nincs olyan dolog a világon, amit el ne tudnánk egymásnak mondani...

Talán rá kellene jönnünk a SZÓ igazi hatalmára!

Oly keveset beszélünk egymással, pedig az ember legnagyobb barátja a beszéd, - akármit teszünk... ha szólunk, igazi hatalom van a kezünkben...

Van még egy csoda: az ének.

Lelkünk ünneplőt vesz ilyenkor, - mintha feltöltődnénk örömmel.

A legtöbb ember mosolyog, ha énekel,- érezzük, hogy ez jó, igazi és boldogító.

Talán a világban kevesebb nyomor, harag és bűn lenne, ha tudnánk egymás szemébe nézve élni, beszélni, szeretni.

Pedig, oly kevés, szinte semmibe sem kerül...

Egy-két szó, őszinte, szívből jövő mosoly és már nem is olyan nehéz a lélek legbelül...

Fogd a kezem

Hálás vagyok a sorsnak, mert vagy nekem,

Melegítéd át a szívem, életem vagy.

Gondolhatok jóra, szépre, de többet

Nem kaphatok a sorstól, mint Te magad.

Halott lelkem ébresztetted fel álmából.

Rideg télből varázsoltál verőfényes nyarat.

Kietlen pusztaságból csodálatos oázist,

Kiszáradt kútból hatalmas zuhatagot.

Nem kérek a sorstól semmit - csak azt,
Hogy érezzed a szívedben ugyanazt,
Mikor a kezem szelíden kezedhez ér,
Kívánjad őszinte szívvel azt, amit én.

Fekete a fehérben

Károgó varjak raja hajszol sötét erdőn keresztül,
Űz előre, mint vadász a nyulat kitartóan,
kegyetlenül.
Elér a fájdalom, letarol, engedek tehetetlenül.
Minden erőm kevés, a feneketlen sereg megöl.
Megadom a sorsnak, vigye hát, ha akarja!
Csak a szívem dobbanását elvenni ne tudja!
Majd ha eljön az idő és végleg haza kell térni...
Akkor viheti hangosan, vadul, a lelkem akkor is
Szárnyalhat felette szelíden mozdulatlanul...
Csodálkozva nézi majd a sok fájdalmat, amit
Okoztak mások és én magam is lenn a földön.
Hogyan is érthetné azt az ember - a tökéletlen,
Ha a másik életét átélni soha sem bírja?

Mi a fontos?

Keresi az ember folyton, kerek égen - végül megvan.

Nem tudja, hogy, a szálka helyett gerenda lapul..
Megint csak a lelkem kapott és így maradt legalul..

Belém fagy a szó, az érzés, mindenhol felszín van.

Vesznék el, mint vergődő kisgyerek az erdő közepén,

Meglelve a kivezető, reményt adó ösvényt, de újra Veled..

Az élet

(Kis szösszenetek, így délután)

A miénk ez mind!

Zene, zene! Millió hang munkál a múltban...

Elevenen él, és az ember szíve, míg dobban,

Örökké a csodák udvarából hallhatja.

Szirének dallama, szférák kottája,

Hatalmas csoda, a lélek katarzisa.

Muzsika, színek és versek...

Csodái az emberi létnek!

Vágyak...

Fáj, mert nem tudok elég lenni,
Igazi részeddé szeretnék válni.
Minden gondolatod eleje és vége,
Csak ennyi lenne a vágyam érted.
Elveszett a határ és az akarat.
Nincs semmi más csak a tudat.
Megteheted, hogy elmész, megteheted,
De szíved akkor örökre bennem ég.
Világít a sötét éjszakában örökké...

Esti dal

Leccsorog a nap fájdalma a horizonton...
Látom a kint, mit okozott gondolatom.
Kérem az éjjeli csodát, vesse meg ágyam,
Míg bánatos fejem a vállaidra hajtom.
Keresem a szemed tűzében magam, de
Mindig csak a kérdést látom benne...
Leszel e még vérem hevének tisztító tüze?
Lehet a sok szépséget átadni belőlem?
Megérjük – e a csodát még mi ketten?
Halk tücsök - zene a fülem mellett,
A fűbe heveredve nekem ciripel - s neked.
Az este fájdalma még sose érződött ennyire,
Belelátni a tiszta szemedbe, érzem a lelked.

Közel engedni a pillanat hevét, remélni
őszintén...

Segíts életben tartani a mélabús szívem,
Megtalálni újra és újra, ami örökre a tied...

*

Árpád könnye

Nagy László (Fiam verse)

Szárnyaszegett népemnek,
Kik lelkükben éheznek,
Szánom-e rímeket -
Hátha csak felébred.

Szóból sokszor éldegélt,
Szenvedett a semmiért.
Miből legyen ereje,
Ha már nincsen semmije?

Éhen boldog anyáknak,
Hullafáradt apáknak,
Lélektelen mamának,
Meghasonlott papának.

Kiknek a kenyér: áldás,
S minden forintért hálás,

Kiknek malom az élet -
Mi testüket
Őrli meg..

Ezer forint hetente,
Kisgyermeknek fél zsemle,
Közben Pesten ujjongás:
"Jól megy nekünk,- nem vitás!"

Jó magyarnak hazugság,
Reggelid a vacsorád.
Tegyél félre, barátom,
Majd megérik, meglátod!

400 hazug öleb ugat,
Édesapád majd megszakad,
Minden rendben, nem kell félni,
Mondja mindig, s megy henyélni.

Ez kell nektek, mondják bőszen,
Vegyél sokat, végezd őszén
Országodért bármit, magyar
Míg honfölded
El nem kapar..

Nemes Kiss Katalin

Kicsi Krisztus

Ködmönkés, kiscsizmás gyermek
Cipel a hátán egy nehéz keresztet
A térdig érő hóban.
Így szokás temetni a faluban.
Súlyos, nagy a kereszt.
Messze van a temető.
Megrogyan a gyermek,
Felsóhajt: Hej, Uram, teremő,
S fogát összeszorítva igazít terhén.
(A kenyérre gondol, amit vesz fizetségén.)
Megáll egy percre, visszanéz:
Messze elmaradva három kistestvér
Ballag a komor menet után:
Kenyeret ígért bátyus, meleget, puhát.
Otthon üres a kamra, a kályhában
Pisla tűz ég,
És petró sincs már a lámpába.
Édesapa börtönben.
56-ért tapossa vörös pribék.

Édesanya sir.
A szoba sötét.
A nyolc éves kicsi gyermek
Cipeli hátán a nehéz keresztet.

Anya mindig hazavár

Rebben a szívem,
kattan a zár,
Távoli gyermekem
hazatalál.
Mosolya bájos,
Úgy hat rám,
Mint lelkeket melengető
napsugár.
Rebben a szívem,
Itt van már,
Karomba ölelem,
Kerek a világ.
Rebben a szívem.
Nyikkan a zár,
- Indulnom kell, anya,
Várnak rám.
Nyikkan az ajtó,
kattan a zár,
messze élő gyermekem
úton már.

Rebben a szívem,
Üres a ház,
Vigyázzon rád Isten!
Sóhajtásom száll:
Anya mindig hazavár!

Karácsony

Gyerekek között mindig van vita, bármennyire szeretik egymást.

A csemetéim vitáit sohasem hagytam eldurvulni, s ha összevesztek, mindig arra ösztönöztem őket, hogy durvaság nélkül, beszéddel oldják meg vitás kérdéseiket. Természetes, hogy voltak feszültségek bennük, főleg Jánoskámban, hisz neki vakon kellett megértenie látó testvérét, s ez nem ment zökkenőmentesen. Ez fordítottn is így működött a kislányomnál.

Lényeg, ha már túlzásba vitte valamelyik gyerekem a keménykedést, akkor azt szoktam mondani, hogy majd megfegyelmek, ha nem hagyod abba! Ez általában hatott, lecsendesedtek, vagy ha nem, akkor jött a „vérig sértés,” ami így hangzott: Ronda disznó vagy! (A mai napig halálos sértés, tehát ezzel az eszközzel keveset éltem, élek.) A nevelésem nem a verésen

alapult: a beszélgetésen. Az agressziót igyekeztem kiiktatni az életünkből. Van a nagybetűs életben elég.

Három éves volt Mayani, s levelet irtunk a Jézuskának.

Maya semmi mást nem kért a Jézuskától, csak szemet. Merthogy a Manócskát szeretné vele megajándékozni. S ebbe az ötletébe annyira beleszerelmesedett, hogy észérvekkkel nem lehetett meggyőzni, minden érvre azt válaszolta, hogy Jézuska tudja, hogy ő jó kislány, és igenis, teljesíti a kívánságát. Akkora csodavárás volt benne, hogy összeszorult a szívem. Nem tudtam, hogy a karácsonyi ajándékbontást hogy éli meg.

Szenteste (ekkor még az „angyalok” hozták hozzánk a fát,) nagyika és apóka volt a fa feldíszítője, addig mi sétáltunk, beszélgettünk, énekeltünk, majd a szüleimmel megbeszélt időpontban hazamentünk.

Felcsendült a karácsonyi csengettyű, és két csemetén ámulva nézte a szépen feldíszített fenyőfát. Maya egyszer csak kézen fogta Janikát, s húzta, vonszolta maga után, s közben kiáltozott: gyere Manó, gyere! Nagyon szép ajándékot kapsz tőlem, meg a Jézuskától. Toporzékolva a türelmetlenségtől kérte az ajándékát. Áadtam, remélve, hogy nem lesz

nagy a csalódása. (Színes ceruzák, és rajzfüzet volt benne.)

Kibontotta, s csak állt, mosolytalanul, a szeme teleszaladt könnyel, és kiment a szobából.

Utánamentem, bár fogalmam sem volt, mit mondhatnék neki. Az ajtó előtt megálltam, s hallom a síros hangját, amint a következőket mondja:

„Istenke bácsi! Én szólók hozzád, Mayani! Hát tudd meg, hogy a Jézuska most nagyon rossz volt! Légy szíves, jól fegyelmezd meg!”

Körmös

A forradalom utáni időszak nagyon nehéz volt családunknak. A rendszer nem szeretett bennünket. A Rákosi féle népiértó politika édesapámat is utolérte, s mint osztályidegen személyt származása végett, valamint folyamatos kritikái miatt - amit nem tűrt a diktatúra - a katonaságtól eltávolították, majd a hírhedt „B” listára került. Ez azt jelentette, hogy sehol sem alkalmazható! Ebben az időben az osztályidegenség bélyege súlyosabb bűnnek számított, mintha rablógyilkosságot követett volna el. Voltak jó emberek, akik bujztatva alkalmazták, amíg lehetett, de senki sem

kockáztatta a jövőjét miatta. Ennek köszönhetően édesapám hol vājarként, hol segéd munkásként dolgozott, s mikor lebukott, továbbálltunk és valahol máshol keresett megélhetőséget. A B listázás gyilkos fegyver volt a kommunista hatalom kezében.

A forradalom kitörése Úrkúton ért bennünket, s édesapám az Úrkúti munkástanács elnökeként végezte a dolgát a haza érdekében.

Tudjuk, forradalmunkat eltiporták az orosz tankok, s a forradalomban résztvevőket a diktatúra keményen felelősségre vonta. Ennek köszönhetően édesapám hol velünk volt, hol a rendszer „vendégszeretét” élvezte hosszabb-rövidebb ideig. Sokat éhezünk ebben az időben. Édesanyám lehetőségeihez mérten mindent megtett, de ez nagyon behatárolt és korlátozott volt.

Az iskolában még dívott a testi fenyítés, a tanárok rendszeresen „kőrmös” kiosztásával torolták meg a legkisebb fegyelmezetlenséget.

Ragályon laktunk ekkor, egy kicsi kis faluban, Rudabánya közelében. Édesapám „vendégségben” volt valami állami intézménynél, s olyan váratlanul vitték el egy éjszaka, hogy pénz és élelem nélkül maradt a család. Az Állami Gazdaság Igazgatója, aki egyben párttitkár is volt, nem adta ki

édesanyámnak apám fizetését, bárhog
könyörgött. A református lelkész adott dugva
édesanyámnak 50 Ft-ot, s bár nagy pénz volt
abban az időben, négy éhes száj mellett hamar
elfogyott, s következett a hosszú éhezé
időszaka. Édesanyám korán ágyba dugott
bennünket, mondván, addig sem érezzük az
éhséget, de talán ez így még rosszabb volt.

Második osztályos voltam. Garamvölgyi tanár
úr kivitt bennünket a Szuhai erdőbe,
környezetórára. Semmire nem tudtam figyelni az
éhségtől, a szemeim előtt nagy karéj zsíros
kenyerek lebegtek, s valami csodában
reménykedtem, hogy találok valami ehetőt.

Az út mellett megláttam egy vackorfát, s mint a
kiéhezett állat, odarohantam, és a zsebembe
tömtem, amennyit lehetett. A tanító nem szólt
rám, hanem amikor az osztályba visszaértünk,
kihívott maga elé, s közölte, hogy a
fegyelmezetlenségemért öt körmöst kapok.
Felzokogtam, és megkérdeztem: de utána
megehetem a vackort?

Hosszan nézett rám, majd a helyemre küldött. A
szünetben beküldött az osztályba - a padomon ott
volt az uzsonnája. Öt felé osztottam, kicsi
darabkák maradtak, egy kis részt megettem, a
többit hazavittem a három testvéremnek és
édesanyámnak. Másnap reggeltől addig, amíg

édesapám haza nem jött, mindig volt az ajtónk elé letéve étel, kenyér.

Névtelen, arctalan emberek etettek bennünket, és nem vártak hálát, köszönetet.

Mindennapjaim

A mentőautó szirénája belehasít az éjszaka csendjébe. Ülök melletted, fogom a kezéd. Kezed mozdulatlanul pihen kezemben. Lehunyt pilláid alól könny szivárog. Végigsimítok homlokodon: a kintől nyirkos. Föléd hajlok, megcsókolom homlokod, simogatom arcod. Halkan suttogom: nem lesz semmi baj. Mint egykor, gyermekként te nyugtattál, most én csillapítalak.

Bekanyarodik a mentő az intenzív osztály elé: Futóutca! – szól az egyik mentős, s pillanatok alatt kivesznek az autóból, s futnak, alig bírom követni őket.

Szemed tágra nyílik, engem keresel rémülten: melléd lépek, itt vagyok, szólok, mire megnyugszol. Kezek ragadnak el tőlem, rovom a szürke kockákat, s magamban számolni kezdek: ha százig számolok és meglátlak, nem lesz semmi baj... Már négyezernél tartok, és még sehol egy orvos, vagy nővér, akitől

kérdezhetnék, aki megnyugtatna – négyezer egy, négyezer kettő, négyezer három- ötezer tizenhárom.

Végre nyílik a kezelő ajtaja, egy orvos jön sebbel-lobbal, még megszólítani sincs időm, eltűnik egy másik ajtó mögött. Feltűnik egy mosolygós férfi - nem lesz semmi baj – szól, majd eltűnik az ajtó mögött. Ismét a várakozás hosszú percei jönnek.

Már nem számolok, emlékezem. A mosolyodra, a simogatásodra, a vigasztaló szavaidra. Igyekszem emlékezetembe vésni amennyit, csak lehet, nehogy elveszék egy is. Imádságot mormolok, legyen meg a te akaratod, mondom, s rémület hasít belém: még nem veszíthetlek el. S mormolom tovább az imát: miképp a mennyben, azonképpen itt a földön is.

Nyílik az ajtó, kitolnak rajta. Megfogom a kezéd, rebbenő szemedet látom, hogy te is megnyugszol az érintésemtől. Ismered születésem óta. A mosolygós fiatalemberrel felmegyünk az osztályra, halk szavú nővér fogad. Fiatal, filigrán asszonyka lép be a kórterem ajtaján, el sem hiszem, hogy orvos. Már az ágyon fekszel, sürgés-forgás támad körülötted, pillanatok alatt bekötik az infúziót, injekciót kapsz, s pillád fáradtan lecsukódik.

Fogom a kezéd. Bénaságod miatt súlyosan pihen tenyeremben. Pillád meg-megrebben, rémálom kínoz. Föléd hajolok, megpuszilgatlak, végigsimítom homlokod: itt vagyok, nem megyek el, - súgom, s te lassan megnyugszol, a rossz álom továbbáll. Az infúzió halkán surranva csepeg, álmosító a csend. Rád borulok, engem is elborít az álom. Álmodok gyógyulást, nevetést... Álmodok még pár évet. Nekünk.

*

A hegyről lefelé

Örök fájdalom.

Tíz hónapja még kerek és egész volt minden. Óvatosan benyitottam a szobádba, kezemben tálcával, rajta kis pohárkában likőr, gőzölgő tea és habzsi-dőzsi. Szeretted, ha többféle étel van a tálcádon. Mindenből egy kicsi. Pár falat szalonna, pár karika kolbász, vaj, tepertő, szikkadt kenyér, sajt, tálkában lekvár. Ez volt a habzsi-dőzsi.

Beléptem, - jó reggelt, hasadra süt a pap, mondtam, s te kinyitottad a szemed, és felragyogott a mosolyod. Odaültem melléd, a

tálcát az öledbe tettem, - egy kis motalkót is hoztam, - szóltam, s olyan élvezettel szürcsölted a likőrt, mintha mannát tettem volna eléd. Eres, vékonyka kezedbe fogtad a kést, villát, és olyan elegánsan fogtál neki a reggelid elfogyasztásának, mintha kritikusok ezer szeme lesné a mozdulataidat. Ott ültem, mosolyogtam, és végtelen békesség volt a lelkemben, s azt kívántam minden egyes reggelen, hogy sohase múljon el ez a béke-hangulat, hogy sokáig kitartson a csoda.

Akkor, azon a reggelen is ilyen csodálatosan kezdődött a reggeli napunk. A mosolyod még ott ült a szád sarkán, de az első falat után leesett a kezed és kihullott a kezedből a villa. Elnehezedtél, fejed félrebillent, és tudtam, hogy nagy a baj! Tudtam, hogy érkezett az a pillanat, amitől rettegetem, amit nagyon elodáztam volna, amit nem akartam megélni...

Hamar jött a mentő, emlékszem a szirénaszóra. A kórház beteg-bejárójánál kikaptak a mentőből, már három ápoló sürgölődött körülötted, pillanatok alatt bent voltál a vizsgálóban, de engem nem engedtek hozzád. Kint álltam a folyosón. A rettegetés hideg izzadság csíkokat húzott a hátamon. Csak vártam, vártam egy biztató szóra, egy biztató pillantásra, de nem jött senki, hogy megfogja a kezem. A 258-as ének

szövegét kezdtem mormolni: Fohászkodom hozzád Uram, Istenem, Kérlek kegyelmesen hallgass meg engem...

Végre kihoztak a vizsgálóból, futásban vittek fel az osztályra és mire bemehettem hozzád, már gépekre voltál kötve. Csak fogtam a kezed, letöröltem a kín verejtékét a homlokodról - és feltettem a kérdést, amit nagyon nem akartam. Elengedjelek, drágám? Menni szeretnél a Te Urad elé? Mosoly jelent meg a szájad sarkán és bólintottál. Fogtam a kezed és imádkozni kezdtem, Miatyánk, aki a mennyekben vagy.. - és te hangtalanul, némán mondtad velem az imádságot.

Az Ámen után békés mosollyal elaludtál. Még egyszer kinyitottad a szemed, mosolyogtál. Földöntúli boldogsággal rám néztél, hosszasan, és én tudtam,, hogy már ott vagy, készen átlépni azon az ajtón, ami csak odafelé nyílik, visszafelé soha. Az utolsó nézéseddel elbúcsúztál tőlem. Benne volt a köszönet, a hét év gondoskodásáért, ápolásáért, a szeretetért. Fogtuk egymás kezét - és te egyszer csak elengedted az enyémet...

A szeretet könyve

Mi a vakság?

Ismereteink nagy részét könyvekből szerezzük, s tudásunkat segíti a látás által szerzett tapasztalat.

Mi a vakság? Hogy adaptálható a látó világ egy ilyen kicsi, vak babának?

Halvány fogalmam sem volt róla, s ismeretségi körömben sem volt, aki segíthetett volna.

Érdekes az emberi hozzáállás: a probléma abban a pillanatban egyénivé válik, mihelyst – mások számára- szokatlan helyzet teremődik.

Magam is megtapasztaltam, hogy fiam vaksága mennyire bezárt. A baráti körben vízvázasztó lett fiam vaksága, nagyon sokan lemorzsolódtak, s aki maradt, mintegy taccsvonalról szemlélt bennünket. Anikó barátnőm támogatása volt az egyetlen fix pont az életemben, Ő a korai haláláig bátya volt nekem.

S volt még valaki, van valaki a mai napig, Gné, Bogaras Éva, az általános iskolában osztályfőnököm volt, vele a mai napig nagyon

szoros lelki kapcsolatban vagyok. A problémám azonban annyira egyedi volt, hogy ők sem tudtak jó tanáccsal szolgálni nekem. A kérdéseimre, kétségeim megoldására kitaláltam egy egyszerűnek tűnő megoldást: három napra „vakká” válok magam is!

Reggelre kelve bekötöttem a szemem, s elkezdtem vakosan elvégezni a mindennapi feladataimat.

Azon túl, hogy kék-zöld foltos lettem,- minden két-háromszor annyi ideig tartott, mint egyébként, - rájöttem, hogy a hangok világa látás nélkül ijesztő, és félelmetes. S ez a pici, életét épp hogy elkezdő babának sokszorosan félelmetesebb lehet. A nehézségek leküzdéséhez egyetlen eszközöm van, a megláttatás eszköze, a megláttatás pedig a pontos, alaposan körülhatárolt magyarázat, a tapintás, szaglás, és hallás eszközével kiegészítve.

Ha így alkalmazom a tanulni valókat fiam felé, akkor viszonylag pontos látóképet adhatok, egészséges énképű gyermekeket nevelhetek belőle. A kísérleti vakságom második napján látogatókat kaptam. Négy rendőr, mentő, orvosok, és mentőápolók személyében.

A kiérkező orvos látva, hogy kisfiammal, tapintással tanuljuk a pityóka, murok, káposzta tulajdonságait, valószínűleg ráérezett a dolgok

mikéntjére, mert leült közénk, s nagyon kellemesen elbeszélgettünk, sőt, ő maga is megpróbálkozott bekötött szemmel felismerni tárgyakat. Az orvossal, és rendőrökkel nagyon jó hangulatú beszélgetésünk volt, sok hasznos gyakorlati, és életvezetési tanáccsal ellátott a mentőorvos.

Mintegy mellékesen elmondták, azért vannak itt, mert valamelyik „jóakaró-lakó” betelefonált a mentőknek, hogy egy anya megőrült, veszélyezteti a saját gyermeke, és a lakók biztonságát, és azonnali intézkedést követelt.

Miután kölcsönösen meggyőződünk arról, hogy épelméjűek vagyunk, nagyon barátságos hangulatban elkészöntünk egymástól. Természetesen én „vakosan.”

Kislányom, Mayani születésekor ez a „kedves” jószomszédom is szült. Amikor megtudtam, hogy nem tud szoptatni, kevés a teje, bekopogtam hozzá, s felajánlottam, - mivel nekem bőségesen van,- ellátom a picikéjét anyatejjel. Nyolc hónapig szoptattam az ő babáját is.

Kisfiam

A korai bot használatnak köszönhetően fiam szépen közlekedett, járművekre önállóan fel-és leszállt, s hozzá szoktattam, hogy rövid-távú utazásnál nem ülünk le, hanem biztonságosan kapaszkodva, állva tesszük meg az utat.

Gyönyörű, napsütéses reggel volt, Mayani babakördő hátizsákban a hátamon, vállamon nagytáska, benne a két gyermek ellátásához szükséges dolgok, strandra indultunk. Kisfiamon napszemüveg, kicsi bot a kezébe, s jóízű beszélgetés közepette szálltunk fel a buszra. Hogy János fiam biztonságosan fogódzkodjon, a botját eltettem a táskámba.

Leszálláshoz készülődve a középső ajtóhoz mentünk, fiam kezét két oldalra, a kapaszkodóra tettem, mögötte álltam, így biztonságban tudtam ő fenségét.

Mellettünk egy idős bácsi állt, akinek az én kicsi fiam,- amikor a busz hirtelen fékezett,- a lábára taposott.

- Kisfiam! - szólt a bácsi méltatlankodva - Vak vagy? Nem látsz?

- Igen, bácsi,- válaszolt fiam fejét a hang irányába fordítva. – Te is?

Tükör által homályosan

Serkedni kezdett fiacskám bajusza. A jól ápoltságához hozzá tartozik a szép, sima arc is, ezért nagyon ünnepélyes keretek között megvettük az első borotváját. Este, a fürdés előtt bementem a hozzá, s elkezdtem átadni a borotválkozás tudományát. Sok feladattal kellett meg küzdenem, lefordítani „vakosra” s a borotválkozásnál a legegyszerűbbnek tűnt, ha a tükör elé állítom kamaszomat, s a háta mögött állva tanuljuk meg együtt a trükköket, miként lehet vakon, vértelenül, sima arcot varázsolni.

Nem volt egyszerű, mert elsősorban a remegő kezemmel kellett megküzdenem, másodsorban pedig fiam izgágaságával, ami ebben a korban jellemző volt rá.

Ekkor még heti egy alkalommal elég volt a serkenő szőrzetet leszedni, de ebben az időben kapott rá a napi tisztálkodás ízére, fontosságára. Bizonyára minden kamasz gyermek szülője átéli, átélte a korral járó „víziszonyt”, amikor veszekedni kell a napi tisztálkodásért, a jól ápoltságért. Nos, szerencsére a borotválkozással ez a tünet „meggyógyult”, s a reggeli, esti tusolások, dezodor, s egyéb testápolók használata

lépett a helyébe. Sokat dolgoztam ebben az időben, ráadásul édesapám állapotában nagyon komoly állapot romlás következett be, s ennek felvállalása az otthoni teendőim rovására ment. Fiam kétszer is kérte, hogy „borotválkozzunk” meg, de fáradtságomra, az idő hiányára hivatkozva elhárítottam a kérését.

Egyik este fáradtan, kedvetlenül léptem be a házunk ajtaján. Kislányom lábujjhegyen eléem szaladt, s ujjacskáját a szájára téve, szemében könnyekkel csendre intett. Majd megfogva kezem, halkan a fürdőszoba ajtajához húzott. Ott állt az én szépséges fiam, a tükör előtt, és borotválkozott!

Néztem a tükörben az én nagy fiam, s bizony, egyszer csak a tükör elhomályosodott.

Sándor Kínga

Édes Hazám

Édes Hazám, mondd, mi jöhet még,
Morajlik, reng alattunk a föld,
Dörög, villámlik, leszakad az ég!
Drága Magyar hon, mi jöhet még!
Édes Hazám! Mondd, meddig tűröd még!

A politika színpadán, ugrál örjöngve,
Ostorával pattintgatva a sátán.
Vicsorog, mocskolódva, hörögve,
Nagyot üt a magyarok hátán.
Édes Hazám! Mondd, meddig tűröd még!

A haza árulói suttnak pokol urának
fülébe, mélyen meghajolva előtte.
Imádva, nyalva talpát, árt a hazának,
Kén gőzös, bűdös mótely árad belőle.
Édes Hazám! Mondd, meddig tűröd még!

Magyar ellensége lett a Magyaroknak,
Árulói ostopattintásra belénk rúgnak.
Az ördögnek így árulják pénzért magukat,

De a pokol üstjében ezért bele fűlnak.
Édes Hazám! Mondd, meddig tűröd még!

Ha nem ismerik, hát féljék a Magyar népet,
Ők nem birkák és vezényszóra nem is béget.
Mert Magyar bárhogy is bántja a Magyart,
Az idegennek halnia kell, mert háborút akart!
Édes Hazám! Tudom, nem tűröd tovább!

Hitünkben

Hite nincsen, gyáva, ostoba népség,
Nem tudjátok, hogy a hit milyen szépség.
Az pénzért nem vásárolható,
Mert a hit semmi kincsért nem eladó.

Elvettétek kenyerünket, csak morzsát hagyva,
De mi, most a sok kis morzsát összeragasztva,
Kaptunk egy frisset, illatosat, kerek egészet,
És megint elvennétek, erre fáj a fogatok tinéktek.

Úgy féltek egy mennydörgéstől, mint a kutya,
Mely az égzengés előtt az asztal alá megy kúszva.
Féljétek is, mert számotokra ez soha el nem ül,
A nagy, mennydörgés, előle senki sem menekül.

Lyukba bújtok, onnan támadtok, onnan fűrtok,

Majd, mint a patkányok, éhesen elő bújtok.
Most érijétek be ti, a maradékkal szépen,
Innen már többet nem raboltok semmiképpen.
Szétverni, rugdosni hitünkben, számotokra ez a
cél,
Ámde hitünk nagyon kemény, edzett, mint az
acél.
Isten százszor, és ezerszer is megbocsáthat
néktek,
De mi nem bocsájtjuk meg ezt a sok pusztító
vétket.

Ünnep

Hogy mi az ünnep,
Szívedben kell, hogy érezd.
Ünnep lehet minden nap,
Ha szeretsz és szeretve vagy,
Szívedet nem kell, hogy kérdezd.

Nem kell hozzá különös alkalom,
Nem kell hozzá csillogás, nagyon.
De kell sok érzelem, gazdag lélek,
Tárd ki szíved, s ne mond, hogy félek,

Szeretni nem lehet, kicsit, vagy nagyon,
Csak tiszta szívvel tedd, ez legyen

Minden nap tetteidben és ajkadon.
Mond ki és mutasd meg, mit érzel,
Tiszta lélekkel, simogató, segítő kézzel.

Kit szeretsz, tán messze van és távol,
Lélekben vele lehetsz, lehet Ő bárhol.
Ez az ünnep! S, azt soha se feledd!
Ünnepelni, csak az tud, ki tiszta szívvel,
Fenntartás nélkül, nagyon szeret.

Megvásárolva

Aljasul, - e büszke népet sárba nyomva,
Ők, kik csapódnak hol hátra, hol jobbra.
Hol elindulnak balra, de soha sem előre.
Lelküket levetették és az most már póre

Csak azt nézik, nekik miből, mennyi jutna,
Lesz-e örült dühöngésüknek, bármi jussa.
Ütnék ököllel, szóval, mély sebeket vágva,
Gyermekek naiv, ártatlan lelkén átgázolva.

Aztán most bosszúért kiált ő, az alávaló,
Dühöngj te élhetetlen, aljas hazaáruló.
Elárul mindenkit, anyát, testvért, hazát,
Bomlott elmével, pénzért kiabál a galád.

Utcákon, tereken, őrjöngve randalíroz,
Toporzékolva, habzó szájjal ordít, átkoz.
Maga sem tudja, mert nem éri fel ésszel,
Hogy ingatag, lelkét megvették pénzel.

Nem tudja, hogy szemétre koncnak dobják
Testét, lelkét, életét tapossák, szipolyozzák
Azok, kik eddig pénzzel tömték zsebét.
Hiába tartja majd újra, mocskos kezét.

Éjszakai gyöngyharmatok

Mikor este eljön az álom,
csukd le szemed, s hallga, mit
csobog egy kis-patak, mely kertet
átszelve boldogan, kacagva halad.

Körülötte százszorszép, s megannyi szép virág,
Mit lelkeddel látni vélsz, az egy új élet, új világ.
Gondozd kertet, ültess hozzá sok szép fát,
Hogy árnyékot vonjon, ne száradjon el a sok
virág.

S ha reggel, mint mindig, bejárod kertetet,

Húz ki egy-egy gyomot, hogy tisztítsa lelkedet.
A nappali, fény, csak gyönyörködéssel töltsön el,
S ha jön az est, gyöngyharmattal, neki így felelj.

Köszönöm, hogy ennyi szépet adtál, s eztán is
kaphatok,
Vigyázzatok kertemre, ó ti éjszakai
gyöngyharmatok!

Míg kertem él, én is élhetek, s virágok közt
sétálhatok,
Ti lelkemet éltető, parányi, éjszakai
gyöngyharmatok!

Hova tűnt

Hova tűnt, hogy sírva
Vigad a Magyar?
Maradt a sírva,
Nincs vigadva, nincs Magyar?

Lenne, ha akarnátok,
S nem a lelketek ápolnátok!
Hova tűnt a találékonyság,
Mindent megoldó képesség?
Hova tűnt a rafináltság,
A mindent elsöprő merészség?

Hova tűnt a sok vívmányunk,
Mind, ami Magyar?
Most ülve holdat ugatunk,
De, csak azt, amit felhő takar!

Rázd fel magad, ne csak sírjál,
Nem lesz, aki megsajnál!
Segíts magadon, s tán
Az Isten is megsegít!
Ha meg nem, hát istenem,
Akkor marad a magadon segíts!

Állj fel, ne siránkozz,
Sírva vigadj, mulass!
Ne törjön nimbuszunk,
Mind az, ami Magyar!

S, ha szól a Himnusz
Én még most is sírok,
Mert örülök, hogy
Magyar vagyok!

Ima

Ó Uram!

Add, hogy világos legyen
Minden sötét fejben!
Ne keljen lámpást gyújtani
Hisz, van elég odafent az égen.

Ó Uram! Ki látod ott fent
Ezt a sok konok, korlátolt agyat,
Világítsd meg elméjüket,
Ne hagyd el ki észben lemaradt.

Ó Uram! Oszlasd el
Szívükről a homályt,
Mert kancsal szemük,
Mindig, csak homályosan lát.

Ó Uram! És még arra kérlek én,
Imám, legyen meghallgatva,
A szellemi toprongyot se hagyd magára,
S nekem bocsásson meg az ég !

Karácsony három nemzedéken át

Még emlékszem a gyermekkorom Jézuska várására, a nagy izgalomra, vajon megkapom-e az ajándékom, amiért annyira áhítoztam. Emlékeimben gyönyörűek ezek az ünnepek, tele titkokkal, finom illatokkal, vendégekkel, vakító fehérséggel, ereszekről lógó, vastag jégcsapokkal.

A táj is ünneplőbe öltözött így karácsony táján, hatalmas pelyhek hullottak az égből, betakarva mindent csillogó fehérrel. Ha égnek fordítottam az arcom, számat kitátva, hullottak bele a hópelyhek. Még most is itt érzem a számban, mert érdekes volt az íze, hogy milyen, már magam sem tudom, csak azt, hogy finom.

Úgy voltam a jégcsapokkal is, letörtem egyet és rágtam, kemény volt és hideg, de gyorsan olvadt a számban. Ezt csak titokban lehetett, mert ha meglátták, akkor nagyon megszidtak érte, mégis újra, és újra megtettem.

Édesanyám és nagymamám, sorba süttették a süteményeket, tyúkot pucoltak, na - és, hogy el

ne felejtkezzek róla, karácsony előtt volt a disznóvágás, ezzel kezdődött az ünnepvárás.

Majd eljött december huszonnegyedike, nagyon izgatottak voltunk egész délelőtt, nem vették semmi hasznunkat, csak hátramoszdítók voltunk a három lány testvéremmel együtt.

Édesapám már délután elment valahova titokban, így nagyapámra maradtunk, ő próbált lefoglalni bennünket. Lapátolta kint az udvaron a havat és hívott bennünket hógolyózni, ennek mindig nagyon örültünk, mert papa nem hógolyókat készített, hanem lapáttal szórta ránk a havat. - Mindig a szájába lógott a pipa, mi pedig azt próbáltuk eltalálni. És ha sikerült, akkor volt nevetés, mert a forró pipa eltűnt a méteres hóban. Délután megérkeztek az unokatestvérek is, süteményt kóstolni, na, meg egy kicsit játszani.

Majd nemsokára jött keresztanyám is, azzal a hírrel, hogy már hozzájuk megjött a Jézuska.

Persze, mindegyen futottunk át hozzájuk, megnézni a karácsonyfát és az ajándékokat, kicsit játszottunk az új játékokkal, de aztán indultunk haza, nehogy lemaradjunk a Jézuska érkezéséről.

Sajnos a Jézuskával nem találkoztunk, de a karácsonyfánk ott állt a maga pompájában.

Szüleim, nagyszüleim várakozással telve nézték boldogságunkat, izgalomtól kipirult arcunkat.

Azóta is minden évben eszembe jut az a jó érzés, ami akkor eltöltött.

Aztán felnőttem, férjhez mentem, és megszülettek a gyermekeim, két fiú és egy lány. Jöttek az ünnepek, jött a karácsony, és én újra átéltem gyermekkorom minden örömét, várakozását. De most már az ő szemükben láttam a múltamat, az ő arcuk hozta az ünnep ragyogását.

Nálunk a karácsony a legszentebb ünnep, nem veszített a varázsából még akkor sem, mikor felnőttek a gyermekeim. Ugyanúgy készültem, sütöttem főztem, és ha megemlítettem, hogy az idén nem főzök olyan sokat, akkor egyöntetűen kiáltották:

- Tudjuk, csak egy hadseregnek... Ez szállóige lett nálunk.

Most már ők is felnőtt emberek lettek, a két fiamtól külön élek, már nem tudunk minden karácsonyt együtt tölteni. Unokám csak egy van, a lányom kislány, most két és fél éves, bearanyozza minden egyes napomat. A tavalyi karácsonyt még nem nagyon értette, igaz, a karácsonyfára rácsodálkozott, de aztán meglátta a dömper, onnét csak az érdekelte.

De az idej, az már más lesz, hisz értelmes, okos, egész nap csacsog, puszilgat és százszor elmondja:

- Maji, én, úgy szeretlek... (pösze a szentem)

Még egy hónap van karácsonyig, de én már most elterveztem mindent. Már meg van a menü, mindenkinek lesz benne kedvence, ugyan úgy, mint régen, de ez most még is más. Együtt lesz az egész család, sőt, négy fővel gyarapodtunk is, most már tényleg egy hadseregnek főzők.

Mindegyikünk boldog várakozással készülődik. Ez az ünnep nekünk, Jézus születését, a szeretetet, a család együvé tartozását jelenti.

Majd, amikor szent este felgyulladnak a kis színes égők a fán és ezer szikrát szórnak a csillagszórók, tudom, hogy újra fogom élni a boldog várakozást, a csodát. Kis unokám gyönyörű, ámuló szemei és arca fogja, visszatükrözi azt nekem. Talán ezen a karácsonyon nem is lesz havazás, én akkor is érezni fogom az arcomon, a lágy hópelyhek hűvös simogatását, és azoknak ízét.

Kislányomnak születésnapjára

Hogy mondjam el mindazt, amit én érzek,
Örömöm, bánatom, s hogy, téged féltlek.
Féltelek a rossztól, óvnálak, féltőn ölelnélek,
Még most is, mint rég, ringatni szeretnélek.

Csacsogó gyermekből gyorsan felnőtt lettél,
De jó is az, hogy nékem te megszülettél.
Most már anya vagy te is, s látod, érzed,
Mily boldogság az, egy gyermekért élned.

Nem könnyű mindig szépnek, jónak lenni,
Nehéz az életünkben, örökké megfelelni.
Az élet sodrásában, nagy viharokban élni,
Feltartott fejjel, mindig csak előre menni.

Szeretnék most, s örökké ünnepelni veled,
Nem vezérel más, csak az anyai szeretet.
Az élet nem mindig rohanás, állj meg néha,
Elmulasztasz sok szépet, kell egy kis séta.

A boldogság madara, már tudom, rád talált,
Ne zárd kalitkába, a rabság mindenkinek árt.
Röpködjön szabadon, a kék égen odafent,
Mutassa az utat, kövessed a földön, ide lent.

Ha vétesz az életben bármikor, bárki ellen,

Rendbe hozni nehéz, az szinte, lehetetlen.
Vigyázz, sok erődbe kerül a bizalmat újra bírni,
Csak nyitott szívvel lehet azt ismét birtokolni.

Figyelj az évekre, napokra, órára, percre, mert
Az idő rohan, s az életet, tán nem veszed észre.
Ha boldog vagy, családod is az lesz, s ne feledd,
A megbocsájtás, a szeretet, értük,
mindenekfelett.

Szeretettel: ...édesanyád

Mindenszentek reggelén

Mindenszentek reggelén, imára kulcsolom
kezem,
Mindenszentek napján, imával ajkamon
emlékezem.
Szeretett halottaim, kik odafent vagytok az
égben,
Nem múlik el nap, hogy ne jutnátok az eszembe.

Sírok közt bandukolok, ismeretlen neveket
olvasva,
Vajon kit takarnak e nevek, kik vannak
elhantolva.
Van- e családjuk, kik megemlékeznek ma róla,
Lesz-e ki sírjukhoz megy, jut-e rá egy szál rózsza.

Ki gyújt majd érettük gyertyát, ki visz virágot,
Vagy csupaszon marad majd sírhalmuk, mert
Már ők is odafenn vannak az égben velük, így
Nem lesz senki sem, aki emlékezzen rájuk.

Kezemből elfogyott már a virág és a gyertya,
Mégis, sírjuknál megállok, fejfájukat simítva,
Hogy érezzék, az ismeretlen tisztelgő melegét,
Lelki üdvükért egy-egy rövid imát mondvá.

Nekrológ a könnyes gyermekszemekért

Egy szeretett családtag elvesztése mindig nagy
tragédia, nehéz feldolgozni, idő kell a
megnyugváshoz, de nincs, az-az idő mely elég
lenne a feledéshez.

Hány gyermek könnyes szemével, de főképp a
lelkével kellene törődnünk?

Nem tesszük, vagy, csak pár semmit mondó, szokványos részvét szóval elintézzük.

Sajnáljuk őket, beszélünk róluk 1-2 napig és részünkről feledésbe merül.

2006-ban Olaszliszka, ahol 2 gyermek nézte végig apjuk agyonverését, haláltusáját.

Nekik mit láthattunk volna a szemükben, ha akkor valaki bele néz, és a lelkükben?

A kis lelkükért senki sem aggódott, és ennyi év után tudja valaki, hogy sérült lelkük és szívük megnyugodott-e már?

Nem valószínű. Ők soha sem felejtik el. Lehet, ha álmra hajtják a fejüket, még mindig ez a lidércnyomás nehezedik rájuk.

Még sem indult lincselni senki, nem vádoltak harmadik személyt.

Szintén 2006-ban, október 23-án a szüleikkel ünneplő gyermekeknek kellett menekülni a könnygáz, a lovas rendőr kardlapjai és a gumilövedékek előtt!

Ezeknek a gyermekeknek a szemébe ki nézett bele akkor?

Senki.

A menekülők azért nem, mert magukkal voltak elfoglalva, a kivezényelt, magas adrenalin szinten lévő rendőrök pedig nem láttak, hallottak mást, csak a vezénylő tisztet és a vezényszót.

Mi van az ő szemükkel, mi van az ő lelkükkel,
érdekelt valakit?

Nem! Nem érdekelt senkit.

És még ezen túl hány könnyes gyermekszembe
kellene belenézünk, mennyi az a gyermek,
kinek meggyötört lelkével kellene
foglalkoznunk, hány könnycseppet kellene
letörölnünk? E felett elnézünk, vagy esetleg
elrebegünk, egy sajnálom szót és elfeledjük.

Két kislány tragikus körülmények között
elvesztett egy dolgos, gyermekeit szerető apát,
bizony nagy tragédia, törést okozott lelkükben,
szívükben.

Hagyjunk nekik időt a megnyugvásra, csak így
tudják feldolgozni nagy fájdalmukat. Szívükbe
költözzön béke, hogy tovább léphessenek az
életben. szép emlékek maradjanak édesapjukról,
törékeny lelkükön esett seb mihamarabb
begyógyuljon.

Segítsük, töröljük le könnyeiket egy-egy kedves
szóval, vagy egy segíteni kész kézzel.

De ne használjuk fel őket a politikai cirkusz
színpadán!

Téli álom

Álmomban egy kristály palotában jártam,
Jégcsapokból volt fala, és én csak álltam.
Körülöttem csend honolt hegyen és völgyön,
Minden hófehér, csillogó, a fán és a földön.

A természet betakarózott, az álmot hozta,
Vastag, hófehér paplanját állig magára húzta.
Ó te gyönyörű természet, magad vagy a csoda,
Tegnap ezerszínű voltál, nem állt itt jégpalota.

Néztem a némán hulló, kavargó pelyheket,
Fehéren csillogó, sok, sok apró, gyöngyöket.
A látomás szememből kicsalt egy könnyet,
Olyan szép ez a fehérség, mint egy ünnep.

Álmomból felébredve az ablakhoz mentem,
De a jégpalotának nyomát sehol sem leltem.
Fenyőfák ágait a hó, súlyával a földig nyomta,
Csoda volt ez is, mint álmomban a jégpalota.

Szentmihályi Szabó Péter emlékére:

Engedd el a kezemet

Engedd el kezemet, szólít az Úr engemet!
Húzd el a függönyt a napsugár elől, mely
Melegít, fénnel megtölt itt legbelül.
Nem tudom, milyen hosszú lesz az út,
Nem tudom, hogy lelkem majd hova jut.

Elfáradtam, lelkem, testem meggyötört,
A földi élet nékem teher, nem gyönyör.
Utolsó sóhajom legyen, bocsánatkérésem,
Mosolyodból látom, megbocsájtasz nékem.
Szólít az Úr, kérlek, engedj el engemet!

Itt a földön már meggyóntam minden vétkem,
De az úr színe előtt is megteszem, ígérem!
Nem a haláltól félek, hisz az el nem kerül,
Hogy magadra maradsz, az fáj itt legbelül.
Az Úr szólít, kérlek, engedj el engemet!

Engedd el kezemet, szólít az úr engemet!
Ne tarts itt, hív az úr, mennem kell végleg,
Végtelennek tűnik utam, míg az égbe érek,
De Te, most, csak mosolyogj, kérve, kérlek!
Szólít az Úr! Mehetek, elengedték kezemet!

Szerzőink bemutatása pár mondatban

Anger Tamásné Jilon

„Amikor jókedved van, minden, amit látsz, színes, illatos, harmonikus, és hidd csak el, az Úr semmi másért, csakis azért tette oda eléd, hogy boldogítson!”

*

Bodor Miklós László

1944 júliusában születtem.
Nyugdíjazásomig villamos mérnökként dolgoztam.

Mellette rövid tárca novelláim, természet fotóim a Magyar Vadász, Nimród, Magyar Vadászlap, a megszűnt Venátus lapokban jelentek meg. Ismeretterjesztő cikkem, vadon élő állatfotóim a Búvár, Süni, Élet és Tudomány oldalaira kerültek fel.

Több ízben jelent meg írásom a pozsonyi székhelyű Irodalmi Szemlében, a Gömöri Hírlapban.

A tengerentúl a Magyar Krónika, Torontóban gyakran jelentet meg novellámat. Szívesen látják írásaimat a Szilaj Csikó, a Magyar Irodalmi Lap, és a Bodókert oldalain.

Nyugdíjazásom után újságírói képesítést szereztem. Tagja vagyok Magyar Katolikus Újságírók Szövetségének. Irodalmi főadminként bosszantom fel a Tárogató Hangján. c. online irodalmi-politikai lap-béli íróársaimat, és magamat.

Mit mondhatnék még el magamról?
Háromszoros büszke nagyapa vagyok.

Budapest, 2013. március 5.

Bodor Miklós László

*

Erdős Attila szerzőről

A Pest megyei Gyömrőn született 1946. május 6.-án. 1985-óta él Zala megyében - 1997- től Nagykanizsa-Miklósfa városrészben.

Több lexikon közli életútját, pl: Ki kicsoda Nyugat Dunántúlon, Ki kicsoda Zala megyében, Gyömrői életek a közszolgálatában.

*

Lélek Sándorné Ekpafat

1992 óta kutatom, tanulom, tanítom, a lélek- és a szellem csodáját. Novelláim és kisregényem is ebben témában születtek. Első könyvem 2008-ban jelent meg.

„A lélek...” sorozat négy önálló kötetből áll:

A lélek hanga, A lélek kulcsa, A lélek útja,

A lélek húrja.

Ötödik kötet: A lélek csendje 2016-ban jelenik meg.

Ezen kívül több antológiában is olvashatók irodalmi alkotásaim.

Kedvenc szellemi bázisom a Polgár Portál, hol jegyzeteimmel, irodalmi írásaikkal szintén jelen vagyok.

A Tárogató Hangján Baráti Közösség „megálmodója” és a portál tulajdonosaként fogom össze kitűnő alkotógárdánkat..

*

Nagy Menyhértné Vica

Kezdetől fogva tagja, adminja vagyok a Tárogató családnak, jóban - rosszban, nevetve, sírva, mindig együtt... Szép lassan közösséggé formálódtunk, szeretek idetartozni. Szívesen dolgozok, javítok, segítek, ha kell. A szakmám is ez, - a beteg embert szolgálom, szakképzett ápolónőként dolgozom.

*

Nemes Kiss Kata

Ki vagyok? Anya. Barát. Váll, amin sírhatsz. Fül, aki meghallgat. Kéz, amely simogat. Szív, mely befogadott.

*

Sándor Kinga

Nem vagyok író, sem költő, csak az érzéseimet
vetem papírra, hol versben, hol prózában.
Nagyon örülök, hogy a Tárogató „család”
tagjaként a műveimet itt publikálhatom.

*

Anger Tamásné

Nagy Menyhértne Vica

Lélek Sándorné Gizella Ekpafat

Erdős Attila

Nemes Kiss Kata

Csobai Vera

Sándor Kinga

Bodor Miklós László

A borító eredeti képe

